

Isiyaasa

Gidduwaa Erissuwaa

Isiyaasa maxaafai Kiristtoosi yelettanaappe kase, hosppunto xeetu laittaa heeran Yerusalaamen de7ida, hananabaa yootiya Isiyaasa sunttan xeesettees. Ha maxaafaa heezzu waanna waanna kifiletun shaakkidi be7anau danddayeettees.

1. Miraafiyaa 1ppe biidi 39 gakkanaashin de7iyaagee tohossa baggaara de7iya Yihudaa kawotettaa Asoore giyo wolqqaama shooro kawotettai qimiixiyooqaa odees. Yihudaa hegaa mala daafan yeggidaagee Asoore kawotettaa minotettaa gidennan, asaa nagaraa, Xoossaassi azazettennan ixxiyooqaa, hegaadankka eti Xoossan ammanettennan aggiyooqaa gidiyooqaa Isiyaasi malaatiis. Hananabaa yootiyaagee qoncce haasayaaninne oosuwan asaanne asaa kaalettiyaageeta xillotettainne suure pirddai kumido de7uwaakko simmana mala akeekissiis; qassi Xoossaassi azazettennan aggiyooqee gammaa meettaanne bashshaa kaalettiyooqaa etassi minttidi odiis. Isiyaasi hegaa bolliikka gujjidi odiiddi, yaana wodetun sa7aa yuushuwan saroi kumido, boree bannan kaalettiya, Daawita zare gidiya kawoi yaanau de7iyooqaa kasetidi odiis.
2. Miraafiyaa 40ppe biidi 55 gakkanaashin de7iya kifiliyaappe dariya baggai Yihudaa

asai omoodettidi Baabiloone biido wode, eta de7oi kunddidonne eti hidootaa qanxxido wodetubaa odees. Hananabaa yootiyaagee Xoossai ba asaa he hanotaappe birshshi yeddana wodeenne eti ooratta de7uwaa doommana mala, eta Yerusalaame efaana wodee matattidoogaa odiis. Ha miraafetu gidдон qonccidi beettiya yohoi Xoossai taarikiyaayyo Goda gidiyoogaanne ba asaayyo ayyo de7iya halchchuwaa, hegeenne Israa7eela asaa baggaara anjjettau de7iya asaakko eti biidi, oottanau bessiyooгаа odiya kifle.

3. Miraafiyaa 56ppe biidi 66 gakkanaashin de7iya kifilee odiyoogee guyyen Yerusalaamen de7iya asaabaa; he asai Xoossai ba asaassi gelido qaala polanaagaa geeshshidi eranau, markka gidyaabaa demmanau koyiiddi uttiis. Eti bairayidi oottanaadan koyettida oosoti xillotettaa, suure pirdaa, Sambbataa bonchchiyoogaa, yarshshuwaa yarshshiyooгаanne woosan sheekkiyoogaa. Ha kifiliyan erettida miraafee 61:1-2 de7iyaagaa gidishin, Yesuusi koiro oosuwaa doommiiddi, ba xeessaabau markka oottidi shiishshido qaalati ha paidotu gidдон de7oosona.

1 Ooziyaani, Yo7aataami, Akaazinne Hizqqiyaasi Yihudaa kawota gidido wode, Amoxa na7ai Isiyaasi Yihudaabaanne Yerusalaamebaa be7ido ajuutai hгаа.

GODAI Ba Asaa Seeriis

² Salotun de7iyaageetoo, siyite; sa7an de7iyaageetoo, ezggite; aissi giikko, GODAI hagaadan yaagiis; “Taani naata dichcha gattaas; shin eti taayyo makkalidosona. ³ Boorai ba godaa erees; hareekka bana haaridaagaa zadaluwaa erees; shin Israa7eelati erokkona; ta asati akeekokkona.

⁴ “Nagaraa oottiya kawotettau, intte naaquwan deexettida asau, iitaa oottiya zariyau, tuniya naatoo, intteyyo aayye7ana! GODAA intte aggideta; Israa7eela Geeshshaa sheneyideta; ayyo zokkuwaa zaarideta. ⁵ Intte aissi makkalaa bolli makkalaa gujji gujji beetii? Aissi qassikka shocettuuteetii? Intte kumetta huuphee sakettiis; intte kumetta wozanaikka daafuriis. ⁶ Tohuwaa biradhdhiyaappe huuphiyaa binnaanaa gakkanaassi payyatetti baawa; masuntti, kixinne giyyiyaabi de7ees; etinne giyyibookkona, woikko meecetti qashettibookkona, woikko zaitiyan tiyettidi looxigibookkona.

⁷ “Intte biittai xafe gidiis; intte katamatikka taman xuugettidosona; intte goshshaa intte xeellishin, allagati ekkoosona; imatta asati laalin, mela attiis. ⁸ Yerusalaame katamai woiniyaa turaa naagiyo daasedan, lellehiyaa naagiyo zamppadaaninne morkkiyan direttida katamadan hanidi attiis. ⁹ Ubbaappe Wolqqaama GODAI nuuyyo amarida zareta ashshennaakko, nuuni Sadooma katamaadaaninne Gamooraa katamaadan hanidashin” yaagiis.

¹⁰ Inttenoo, Sadooma haariyaageetu malatoo, GODAA qaalaa siyite! Inttenoo, Gamooraa asaa malatoo, nu Xoossaa higgiiyaa ezggite! ¹¹ GODAI

hagaadan yaagees; “Intte yarshshuwaa daroi taayyo ai go77ii? Hanno gakkanau intte taayyo shiishshido xuuegtida orgge dorssatanne xiikkido mehetu modhdhuwaa yarshshuwaa taani kallaas; korima booratu, dorssa maratunne deeshshatu suuttan taani ufaittikke. ¹² Intte tau goinnanau yiyo wode, ta Beeta Maqidasiyaa dabaabaa inttena yedhdhite giidai oonee? ¹³ Simmi hada yarshshuwaa ehiyoogaa aggite! Intte cuwayiyo ixaanai tana sheneyees; aginaa xeeruwaa intte bonchchiyo gallassaa, intte Sambbataanne intte keerido yaa7ata, ha shiiqota ubbaa iiatettaara issippe walahettidaageeta taani danddayikke. ¹⁴ Aginaa xeeruwaa intte bonchchiyo gallasaanne keerettida intte baalaa gallassata taani ixxaas; eti taayyo tooho gididosona; taani eta tookkaidda daafuraas.

¹⁵ “Intte kushiya miccidi, intte woossiyo wode, taani ta aifiyaa intteppe genttana; intte daro woosaa woosikkokka, taani siyikke; aissi giikko, intte kushee suuttan munaqettiis. ¹⁶ Meecettite; geeyite; intte iita oosuwaa ta sinttappe diggite. Iitaa oottiyooogaa aggite; ¹⁷ lo77obaa oottanau tamarite. Xillo pirddaa koyite; un77ettidaageetu morggiyaa oiqqite. Aawu bannaageetuyyo pird-dite; azini haiqqido maccaasatuyyo mootettite” yaagees.

¹⁸ Qassikka GODAI, “Haayite; ane zorettoos. Intte nagarai baaraadan zo77ikkokka, shachchaadan booxxana; sinadan zo77ikkokka, puuttodan booxxana. ¹⁹ Intte eeno giidi, tau azazettikko, biittaappe mokkiya murutaa maana. ²⁰ SHin intte ixxis giidi makkalikko, bisuwan

meetettana” yaagees. GODAI ba doonaappe hagua haasayisttennee.

Nagarai Kumido Katamaa

²¹ Ammanettida gita katamiyaa waanada shaaramuxa gidadee! A kase suure pirddai kumidooro; xillotettai kase i giddon de7iis; shin ha77i asa woriyaageeti i giddon de7oosona.

²² Ne birai shiyiichchiis; ne lo77o woiniyaa eessaikka haattaara yeelettiis. ²³ Intte daannati makkalanchchatanne kaisotu exata gididosona; eti ubbatikka mattaayiyaa dosoosonanne miishshaa yedettoosona; aawi bainnaageetussi pirddokkona; azini haiqqido maccaasatu mootoi etakko shiiqenna.

²⁴ Hegaa gishshau, Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Wolqqaamai, hagaadan yaagees; “Hai taani ta ixotuppe shemppana; taani ta morkketu bolli ta haluwaa kessana. ²⁵ Taani ta kushiyaa ne bolli wottana; ne kinssaa qulxxuxxissada geeshshana; nenaara walahettidabaa ubbaa geeshshada yedissana. ²⁶ Taani beniigeetu mala daannata, koiroogeetu mala zoriyaageeta neeyyo zaarana. Hegaappe guyyiyan, neeni Xillotettaa Katama, Ammanettida Katama geetettana” yaagees.

²⁷ Xiyoonnee suure pirddan, bantta nagaraa paaxiyaageetikka xillotettan wozettana.

²⁸ SHin makkalanchchatinne nagaranchchati naa77aikka meqqana; GODAA aggiyaageeti xayana. ²⁹ Bassaa wottanau dosido wolaa gishshau, intte yeellatana; intte doorido kaashshaa gishshauka intte kauyyana.

³⁰ Bonccoi qoqqofettiyo woladan, woikko dubbi baina shooqadan, intte hanana. ³¹ Minoi galaba gidana; a oosoikka xiifa gidana; eti issippe xuugettana; he tamaa toissiyaabi xayana.

2

Merinaa Sarotettaa (Mikiyaasa 4:1-3)

¹ Yihudaa biittaabaanne Yerusalaame katamaabaa Amoxa na7ai Isiyaasi be7idoogee haggaa.

² Wurssetta gallassatun GODAA Beeta Maqidasee keexettido deree deretu ubbaappe xoqqidi beettana; kera ubbatuppekka bollaara xoqqu xoqqu gaana. Kawotettatun de7iya asai ubbai akko zulana. ³ Daro asai yiidi, “Haayite! GODAA deriyaa, Yaaqooba Xoossaa Beeta Maqidasiyaa ane pude kiyoos. I koyiyoogaadan nuuni baana mala, i nuna ba ogiyaa tamaarissana” yaagana. Aissi giikko, higgee Xiyooneppe, GODAA qaalaiikka Yerusalaameppe kiyana. ⁴ Kawotettatuppenne kawotettatuppe gidduwan i pirddananne daro asatu palamaa shaakkana. Eti bantta bisuwaa marasha, bantta tooraakka baaca kessanau qoxkana. Kawotettai kawotettaa bolli bisuwaa denttenna. Hegaappe guyyiyan eti mulekka olaa timirttiyaa tamaarokkona.

⁵ Inttenoo, Yaaqooba zaretoo, haayite! Ane GODAA poo7uwan hemettoos.

GODAA Gallassaa

⁶ GODAU, ne asaa, Yaaqooba zareta aggadasa. Eti awai mokkiyo bagga biittaa asatu bitan kumidosona; Pilisxeema asatudan kaayoosona. Eti allaga asatuura issippe zuppetoosona. ⁷ Eta biittai birainne worqqai kumidoogaa; eta miishshau zawi baawa. Eta biittai pari kumidoogaa; eta para gaaretussi zawi baawa. ⁸ Eta biittai eeqati kumidoogaa; eti bantta kushee oottido oosuwan hokkidi goinnoosona.

⁹ Hegaa gishshau, asai ubbai toshettanne kauyyana. Etaatto gooppa.

¹⁰ GODAA dagamaappenne a angгаа bonchchuwaappe attanau zaallaakko biite; biitta gidon qosettite! ¹¹ Asa otoroi giyyana; a kilahoikka seerana; he gallassi GODAA xalaalai xoqqu xoqqu gaana. ¹² Ubbaappe Wolqqaama GODAI issi gallassaa keeriis. He gallassi otorettiyaageeta, ayyiyaageetanne xoqqu xoqqu giidaageeta kaushshana; ¹³ adussanne xoqqa gidiya Liibaanoosa zigatanne Baasaane wolaa ubbaa xaissana; ¹⁴ xoqqa deretakka keratakka dembbayana; ¹⁵ katamaa naagiyo adussa miixata ubbaanne katamaa yuushuwan de7iya mino gimbeta ziqqissana; ¹⁶ GODAI gitanne lo77iya markkabetakka haattan mitissana. ¹⁷ Asa otoroi ziqqi gaana; a ayyoikka xayana. He gallassi GODAA xalaalai xoqqu xoqqu gaana; ¹⁸ eeqa ubbaikka muleera xayigana.

¹⁹ GODAI ha biittaa qaattanau denddiyo wode, a dagamaappenne a angгаа bonchchuwaappe attanau asai shuchchaa gonggoluwanne biittaa ollau baqatana. ²⁰ He gallassi asai goinnanau medhdhido bantta bira misiletanne

bannta worqqa misileta occotuyyoonne wurkkaawurkkotuyyo olana. ²¹ GODAI ha biittaa qaattanau denddiyo wode, a dagamaappenne a angгаа bonchchuwaappe attanau eti gonggolo giddonne shuchchaa kooppo giddo baqatana.

²² Simmi haiqqiya asan ammanettiyoogaa ag-gite! Asi ai maaddii?

3

Yerusalaame Gakkana Metuwaa

¹ Be7ite, Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI minjjaanne maaduwa naa77aakka Yerusalaameppenne Yihudaappe diggana hanees. ² Kattaa minjjaanne haattaa minjjaa ubbaa, minotanne olanchchata, daannatanne hananabaa yootiyaageeta, kaayiyaageetanne cimata, ³ ola gadaawatanne deriyaa aissiyaageeta, zoriyaageeta, hiillatiyaageetanne cincca bitanchchata ubbaa diggana hanees.

⁴ Taani yelaga attuma naata eta halaqa kessana; guutta naati eta haarana. ⁵ Asai asaa bolli, shooroi shooruwaa bolli denddidi, issoi issuwaa sugana. Yelagai cimaa bolli, karettidaagee bonchchetti-daagaa bolli denddana.

⁶ Issi asi ba aawaa keettan ba ishanttuppe is-suwaa oiqqidi, “Neeyyo maayoi de7ees; neeni nu-uyyo suntta gida; ha qolettida sohuwaa aawatet-taa ekka” yaagana.

⁷ Yaagin i he gallassi ba qaalaa xoqqissidi, “Tanan xalee baawa; ta son qumi woikko maayoi baawa; intte bolli tana sunttoppите” yaagana.

⁸ Yerusalaamee ganddigaarees; Yihudai kunddees; aissi giikko, eti bannta oduwaaninne

bantta oosuwan GODAA bolli denddidi, a bonchchuwaa toochchoosona. ⁹ Eta som77uwaa merai eta bolli markkattees; eti bantta nagaraa Sadooma asaadan awaajjoosona; bantta nagaraa qottokkona. Eta u aayye7ana! Aissi giikko, eti bantta bolli iitabaa ehiidosona.

¹⁰ Xillotuyyo, “Intteyyo lo77o gidana” gaada oda; aissi giikko, eti bantta oosuwaa aifiyaa maana. ¹¹ Iitatuyyo aayye7ana! Eta u iitana; aissi giikko, eti bantta kushiyyaa oosuwaa waa-gaa ekkana. ¹² Yelagati ta asaa un77ettoosona; maccaasatikka eta haaroosona. Ta asau, inttena kaalettiyaageeti inttena wora kaalettoosona; intte biyo ogiyaakka balettoosona.

GODAI Ba Asaa Pirddana

¹³ GODAI daannadan, shilootan uttees; asaa pirddanau denddees. ¹⁴⁻¹⁵ Asaa cimatanne kaalettiyaageeta pirddanau shiishshidi, Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Woiniyaa turaa tokkidosaa bashshidaageeti inttena; hiyyeesatuppe bonqqidobai intte keettan de7ees. Ta asaa aissi kinchcheretteetii? Hiyyeesatu som77uwaa aissi gaacceetii?” yaagees.

GODAI Xiyoone Maccaasata Seeriis

¹⁶ GODAI qassikka, “Xiyoone maccaasati otorettidosona; bantta ziizziyaa essi ekkidi, bantta aifiyan qim77otiiddi, bantta hemetaa makkisiiddi, bantta gediyyaa albbuwaa giirissiiddi hemettoosona. ¹⁷ Hegaa gishshau, taani Godai Xiyoone maccaasatu huuphiyaa cittuwan goo7issana. Taani GODAI eta huuphiyaa bo77ayana” yaagees.

18 He gallassi Godai Xiyoone maccaasatu alleeqota, hegeetinne eta giirettiya albbuwaa, shaashiyaa, qooriyaa gujjumaa, 19 haittaa gutichchaa, kushiya sagaayuwaa, som77uwaa kammiyo kutaa, 20 huuphiyan wottiyo alleequwaa, qesiyan qachchiyo sanssalataa, xeessan gixxiyo danccuwaa, shittuwaa xaaramusiyaa, kitaafaa, 21 siiriyaanne biradhdhiyaa migiduwaa, 22 minjja maayuwaa, adussa maayuwaa, jaanuwaa, borssaa, 23 hereгаа, liinuwaa giyo qacinaappe dadettida, giddoora maayiyo maayuwaa, binnaan wottiyo alleequwaanne sharbbiyaa ubbaa dafi ekkana.

24 SHittuwaa gishshaa xinqquwaa gidana; danccuwaa gishshaa wodoruwaa, goofariyaa gishshaa meeseeliyaa, adussa maayuwaa gishshaa waaruwaa, puulaa gishshaa mazo xalaala gidana.

25 Ne asati bisuwan, ne olanchchati olan haiqqana. 26 Xiyoone penggetun de7iya asai yeekkananne zilaalana; mela attidi, biittan uttana.

4

1 He gallassi laappun maccaasati issi attumaagaa oikkidi, “Nuuni nu kattaa maana; nu maayuwaa maayana; ‘Azini bainaageeta’ giyo cashshaappe attana mala, ‘Onakko machchota’ geettettau nuna ne sunttan xeesissarkkii” yaagidi woossana.

GODAI Yerusalaame Geeshshana

2 He gallassi GODAA mittaa marai lo77ananne bonchchettana; Israa7eela asaappe

attidaageetussi he biittaa kattai ceeqonne bonchcho gidana. ³ Xiyoonen attiyaageeti, Yerusalaamen gam77iyaageeti, Yerusalaamen paxa de7iyaageetuura xaafettiyaageeti, “Eti geeshshata” geettana. ⁴ Godai Xiyooone maccaasatu qitaa meeccana; pirddiyoogaaninne xuuggiyoogan suuttaa gussiyo mooruwaa Yerusalaameppe i geeshshana. ⁵ GODAI Xiyooone Deriyaa ubbaa bollinne yan shiiqiyaageetu bolli gallassi shaaraanne cuwaa, qammi eexxiya tamaa poo7uwaa medhdhana; merettidi bonchcho ubbaa bolli kammiyoobaa gidana. ⁶ I gallassaa awaa suuluwaappe ashshiya kuwanne gotiyaappenne iraappe baqati attiyoo soho gidana.

5

Woiniyaa Turaa Tokkiyo Sohuwaa Leemisuwaa

¹ Taani ta siiqiyoogau a woiniyaa turaa tokkiyo sohuwaabaa siiqo yettaa yexxana.

Taani siiqiyoogau
araddida keran woiniyaa turaa tokkiyo sohoi
de7ees.

² Biittaa bookkidi,
shuchchaa qori kessidi,
ubbaappe lo77iya woiniyaa turaa tokkiis.

Tokkidi naagiyo shakkuwaa a gidдон shakkiis;
woiniyaa eessaa gum77iyoosaa woocidi gi-
igissiis.

Hegaappe guyyiyan, lo77o aifiyaa aifees
yaagidi naagiis;
shin caaliya aifiyaa aifis.

³ Yaatin, ta siiqoi hagaadan yaagiis;
 “Inttenoo, Yerusalaamen de7iyaageetoo,
 inttenoo, Yihudaa asatoo,
 taappenne ta woiniyaa turaa tokkiyo so-
 huwaappe gidduwan de7iya yohuwaa
 ane ha77i pirddite.

⁴ Taani ta woiniyaa turaa sohuwaassi
 oottidoogaappe
 haraa ai oottanaagee attidee?
 Lo77o aifiyaa aifees yaagada naagishin,
 aissi caaliya aifiyaa aifidee?

⁵ Ha77i taani ta woiniyaa turaa
 sohuwaa oottiyobaa intteyyo yootais.
 Taani dirssaa shoddana;
 he turaikka xayanaadan oottana.

Taani gimbbiyaa qolana;
 he sohoikka tubettana.

⁶ Taani he sohuwaa la7a biitta oottana.
 He turai xunqgettenanne bul77ettenna;
 yaatin, kinddiichchoinne agunttai yan
 mokkana.
 Irai an bukkennaadan, taani shaarata azazana”
 yaagiis.

⁷ Ubbaappe Wolqqaama GODAA woiniyaa turaa
 sohoi
 Israa7eela asaa.
 Yihudaa asai i ufaiitiyo darkkuwaa.
 Eti suure pirddoosona giidi naagiis;
 shin suuttaa gussidosona.
 Xillotettaa oottoosona giidi naagiis;
 shin waaso gidiis.

⁸ Sohoi xayin, intte xalaalai biittaa bolli de7ana gakkanaashin, keettaa keettaa bolli gujjiyaageetoo, gadiyaa gadiyaara gattiyaageetoo, intteyyo aayye7ana! ⁹ Ubbaappe Wolqqaama GODAI tana hagaadan yaagiis; “He gita keettati onana; he lo77o keettatun de7anau asi xayana. ¹⁰ Tammu waaxa booratun tokkido woiniyaa aifiyaappe issi oto gidiya gum77ettida woiniyaa eessaa xalaalai kiyana; tammu qun77a kattaa zerin, issi qun77a kattaa xalaalaa aifana” yaagiis.

¹¹ Mattoyiya ushshaa koyanau maallado guuraara denddiyaageetuyyoonne woiniyaa eessan xuugettana gakkanaashin, sa7aa qamissiyaageetuyyo aayye7ana! ¹² Eta imatuwan maazingqee, diittai, karaabee, cachcha zayeenne woiniyaa eessai de7ees; shin eti GODAA oosuwaa wudokkona; i ba kushiyan oottidobaa bonchchokkona. ¹³ Yaatin, ta asai akeekaa xayido gishshau, omoodettidi baana; eta deriyaa aissiyaageetikka namisan haiqqana; eta aaho dereekka koppisaa melana. ¹⁴ Duufoi ba gomppaa aassees; ba doonaakka zawi bannaagaa hanggees; hanggidi, Yerusalaamen de7iya gita asaanne hankko daro asaa, wocamiyaageetanne ufaittiyaageeta mittana.

¹⁵ Asai ubbai tooshettananne kauyyana; otoret-tiyaageeti ubbaikka kauyyana. ¹⁶ SHin Ubbaappe Wolqqaama GODAI, suure pirddan xoqqu xoqqu gaana; geeshsha Xoossai geeshsha gidiy-oogaa ba xillotettan bessana. ¹⁷ He wode dorssati bantta qooruwan heemettiyoogaadan heemet-tana; dorssa marati qolettida duretu keettatu gid-don maana.

18 Cimo baqettan nagaraa, gaare wodoruwan iitatettaa goochchiyaageetuyyo aayye7ana!
 19 “Ane Xoossai ellello! Nuuni be7ana mala, ba oosuwaa eesoyo! Gatto! Ee, nuuni erana mala, Israa7eela Geeshshai qoppido qofai poletto” yaagiyaageetuyyo aayye7ana!

20 Iitaa lo77o lo77uwaa iita yaagiyaageetuyyoo, xumaa poo7o poo7uwaa xuma oottiyaageetuyyoonne cammiyaagaa mal77iyaagaa mal77iyaagaa cammiyaagaa oottiyaageetuyyoo aayye7ana!

21 Banttana, “Taani aadhdhida eranchcha! Taani cincca gidikkinnaa!” yaagi qoppiyaageetuyyo aayye7ana!

22 Woiniyaa eessaa uyiyoogan erettidaageetuyyoonne mattoyiya ushshaa walakkanau goobiyaageetuyyo aayye7ana! 23 Mattaaiyaa ekkidi, mooranchchata xillissiyaageetuyyoonne xillo asatussi suure pirddaa diggiyaageetuyyo aayye7ana! 24 Tamaa lacoī dalaā oiqqiyoogaadaaninne mela maatai eexxi xayiyooagaan, hegaadan eta xaphoi wooqqana; eta ciishshaikka buhiyaadan laaletti xayana; aissi giikko, eti Ubbaappe Wolqqaama GODAA higgiiyaa ixxidosa; Israa7eela Geeshshaa qaalaakka karidosona. 25 Hegaa gishshau, GODAA hanqqoi a asaa bolli eexxi kiyees; i ba kushiyaā eta bolli denttidi, eta diippees. Dereti qaaxxoosona; haiqqida asaa ahai ogiyan buura mala gidees; yaaninkka a hanqqoi simmenna; a kushee ha77ikka denddidosa de7ees.

26 GODAI haahuwan de7iya kawotettatuyyo malaataa xoqqan essees; sa7aa gaxan de7iya

morkketuyyookka suiqees. Etikka eesuwan jaamidi, puttu goosona. ²⁷ Eta gidдон daafuriyaabinne wobbiyaabi baawa; etappe issoinne xiskkenna woikko zin77enna. Xeessan gixxido qabattoikka birshshettenna; eta caammaa dafoikka duuxxenna. ²⁸ Eta zubbee qara; eta wonddafeekka waaxettidaagaa. Eta paratu qinccafilee zaalla shuchchaa mala; eta paraa gaaretu irzzoikka gote mala. ²⁹ Eta gudettaikka gaammuwaagaa mala; wodala gaammotudan gudoosona; eti daariiddi, banttau miyoobaa oiqqoosona; oiqqidi, tookki ekkidi boosona; etappe wotti ekkanaa ooninne baawa.

³⁰ He gallassi eti gita abbaa gunttaadan, Israa7eela bolli guummana; issi asi he biittaa xeelikko, xumaanne waayiyaa be7ana; poo7oikka shaaran mitettana.

6

GODAI Isiyaasa Hananabaa Yootiya Asa Kessanau Xeesiis

¹ Kawoi Ooziyaani haiqqido laitti Godai bolnaaninne xoqqa araatan uttidaagaa be7aas; a maayoi Beeta Maqidasiyaa kumiis. ² Suraafeela geetettiya kiitanchchati appe bollaara de7oosona; issi issi suraafeeliyau usuppun qefeti de7oosona; naa77u qefetun ba som77uwaa kammiis; naa77u qefetun ba tohuwaa kammiis; naa77u qefetun paalliis. ³ Issoi issuwaara, “Geeshshai, geeshshai, geeshshai Ubbaappe Wolqqaama GODAATTEN-NEE! Sa7a ubbai a bonchchuwan kumiis” yaagidi xeesettidosona. ⁴ Eta xeessaa cenggurssan Beeta

Maqidasiyaa baasoi qaaxxiis; qassi Beeta Maqidasee cuwan kumiis.

⁵ Yaatin, taani, “Taayyo aayye7ana! Taani bayaas; aissi giikko, taani doonai tunida asa; qassi doonai tunido asatu gidдон de7ais; shin taani Kawuwaa, Ubbaappe Wolqqaama GODAA ta aifiyan be7aas” yaagaas.

⁶ Yaagin suraafeelatuppe issoi yarshshiy-oosaappe qaphido tamaa bonqquwaa ekkidi paalliiddi, taakko yiis. ⁷ Tamaa bonqquwan ta doonaa bochchidi, “Be7a; ha tamaa bonqqoi ne doonaa bochchiis; bochchin ne mooroi neeppe kichchiis; ne nagaraikka atto geetettiis” yaagiis.

⁸ Hegaappe guyyiyan Godai, “Oona kiittoo? Nuuyyo oonee baanai?” yaagishin siyaas. Siyada, “Hekko, tana kiitta” yaagaas.

⁹ Yaagin Godai hagaadan yaagiis; “Ba; baada ha asaayyo, ‘Intte sissaa siyeeta; shin intteyyo gelenna; xeeluwaakka xeelleeta; shin be7ekketa’ yaagada yoota. ¹⁰ Ha asaa wozanaa dammetta; eta haittaakka tulissa; eta aifiyaakka qilimmissa; hegee xayikko, eti bantta aifiyan be7ana; bantta haittan siyana; bantta wozananka akeekana; yaatidi eti taakko simmananne paxana” yaagiis.

¹¹ Yaatin, taani, “Abeet Godau! Hagee aide gakkanaashiinee?” yaagaas.

Yaagin i zaarettidi, “Katamati de7iya asaa xayidi, qolettana gakkanaashiina, keettatikka onana gakkanaashiinanne biittaikka muleera baises gidana gakkanaashiina. ¹² Taani GODAI asaa haassana; biittaakka balaale kessana. ¹³ Tammu asaappe issi asi biittaa bolli attikko, ikka xayana; qanxxirggин attida wolaa durumaa

mala gidana; he durumai geeshsha zeretta gidana” yaagiis.

7

Kawuwaa Akaazassi Yiida Kiitaa

¹ Ooziyaana na7ai Yo7aataami yelido Akaazi Yihudaa biittan kawotido wode, Sooriyaa biittaa Kawoi Raxiininne Israa7eela biittaa Kawoi Ramaaliyaa na7ai Paaquhi Yerusalaame olanau yidisona; shin xoonanau danddayibookkona.

² Sooriyaa biittai Efireema biittaara issippe olau caaqettidoogaa Daawita zariyaappe kawotida kawoi siyido wode, deriyan carrkoi qaattiyo mittaadan, a wozanainne a asaa wozanai dagaman shabbirettiis.

³ Yaatin, GODAI Isiyaasa, “Neeni ne na7aa SHa7aari-Yaashuuba¹ ekkada, Akaazaara gaittanau ba; baada maayuwaa meecciyaageetu goshshaakko efiya ogiyaa matan qommoora de7iya dalbbanttaa zaraa xeeran neeni a demmana. ⁴ Demmada ayyo hagaadan yaagada yoota; ‘Naagetta; hirggoppa; Sooriyaa asaa, Kawuwaa Raxiianne Ramaaliyaa na7aa hanqquwau yayyoppa; ne wozanaikka shabbiretoppo; aissi giikko, naa77u kawoti tamaappe attidi cuwattiya naa77u mitta duruma mala.

⁵ “Sooriyaa biittaa asai Efireema asaaranne Ramaaliyaa na7aara ne bolli iitabaa maqettidi,

¹ **7:3** SHa7aari-Yaashuuba: Ha Ibraawetto sunntaa birshshettai “Amaridaageeti simmana” giyoogaa.

6 “Ane Yihudaa biittan woraajjidi, mentteret-tidinne nu gidдон shaakkidi, Xaabi7eela na7aa kawoyoos” yaagoosona’ yaaga” yaagiis.

7 Gidikonne, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “He eta maqqoi minnenna; mulekka hegee polettenna. 8 Aissi giikko, Damasqqoi Sooriyaa biittau huuphe; Kawoi Raxiinikka Damasqqo katamaayyo huuphe. Usuppun tammanne ichchashu laittaa gidдон Efireema biittai bunchchettidi, kawotetta gidennan attana.

9 Qassi Samaaree Efireema biittau huuphe; Ramaaliyaa na7ai Samaariyaa katamaayyo huuphe; intte ammanuwan minnidi eqqennan xayikko, inttekka eqqekketa” yaagees.

Amaanu7eeli Yaanaagaa Bessiya Malaataa

10-11 Qassikka GODAI Akaazayyo, “GODAI ne Xoossai neeyyo bolla saluwaappe, woikko garssa sa7aa ciimmaappe issi malaata immana mala oichcha” yaagiis. 12 SHin Akaazi, “Oichchikke; GODAAKKA paaccikke” yaagiis.

13 Yaatin, Isiyaasi, “Inttenoo, Daawita zaretoo, siyite! Intte asaa daafurssiyoogee ai guuxxin, qassi ta Xoossaa daafursseetii? 14 Yaatikko, Godai ba huuphen intteyyo malaataa immana; geela7iyaa shahaarada attuma na7aa yelana; a sunttaakka “Amaanu7eela”² yaagada sunttana.

15 I iitaa ixkanaunne lo77uwaa dooranau eriyowode, meqqida maattaanne eessaa usttana.

16 SHin na7ai iitaa ixkanaunne lo77uwaa

2 7:14 Amaanu7eela: Ha Ibraawetto suntaa birshshettai, “Xoossai nunaara de7ees” giyoogaa.

dooranau eranaappe kasetidi, neeni keehi yayyido naa77u kawotu biittati booddilana.

17 “Efireema biittai Yihudaa biittaappe shaa-hettoosappe doommin hanibeenna meto wodiyaa GODAI ne bolli, ne asaa bollinne ne aawaa keet-taa bolli ehaana; i ehaanaageekka Asoore biittaa kawuwaa” yaagiis.

18 He gallassai gakkio wode, GODAI udunxxe-tuyyo, Gibxxen haaho shaafan de7iya asatuyyo suiqana; i mattata, Asoore biittaa asata xeesana.
19 Yaatin, eti ubbaikka yiidi, zanggaaraa shoob-ban, shuchchaa gonggolowan, agunttai de7iyo buuraaninne mehiyaa heemmiyoosan gau7ana.

20 He gallassi Godai Efiraaxiisa SHaafaappe hefintta baggaappe huuphiyaa qanxxiya asa xeesana; ikka Asoore biittaa kawuwaa; i yiidi, intte huuphiyaa binnaanaa, intte asatettaa beelaalaanne intte buuchchaa meedana.

21 He gallassi issi asi mexi issi maatta mi-izzanne naa77u deeshshatu xalaalaa ashshana.
22 Gidikkokka, eti maaxxiyo maattai keehi daro gidiyo gishshau, i meqqida maattaa usttana; he biittan attida asai ubbaikka meqqida maattaanne eessaa usttana.

23 He gallassi issi sha7u biran washettiya sha7u woiniyaa anoti de7iyoosan ubban kinddiichchonne aguntta xalaalai mokkana.
24 Biitta ubban kinddiichchoinne agunttai kumido gishshau, asai yaa biyo wode, zubbiyaanne wonddafiyaa oiqqidi baana. 25 Kase xikkiyan bul77ido keratun ha77i kinddiichchoinne agunttai kumido gishshau yayyidi, issi asinne

yaa beenna. Mehee la7ettiyoosaanne dorssi tubbiyoosaa gidana.

8

Asoore Kawuwaa Yuussaa

¹ GODAI tana hagaadan yaagiis; “Gita xaatta woraqataa ekkada, ‘Omooduwau eesota! Bonqqiyau ellella!’ yaagada, nabbabettiya pitaliyan xaafa. ² Qeesiyaa Ooriyoonanne Yibaarakiyaa na7aa Zakkaariyaasa ammanttiya markkata oot-tada taani sunttana” yaagiis.

³ Hegaappe guyyiyan, taani hananabaa yootiya ta keettaayeera zin77aas; yaatin, a shahaarada issi na7aa yelaasu; yelin GODAI tana hagaadan yaagiis; “A sunttaa, ‘Omooduwau-Eesota-Bonqqiyau-Ellella’ yaagada suntta. ⁴ Na7ai, ‘Ta aawau, ta aayee’ yaagidi xeesiyooqaa eranaappe kase, Asoore biittaa kawoi Damasqqo duretettaanne Samaariyaa omooduwaa ekkidi efaana” yaagiis.

⁵ GODAI qassikka taayyo hagaadan yaagidi haasayiis; ⁶ “Ha asai loddaara goggiya Salihooma haattata ixxiidi, Raxiianne Ramaaliyaa na7aa ufaiitti ekkidosona. ⁷ Hegaa gishshau, taani Godai minonne daro gidiya Efiraaxiisa haataa, Asoore kawuwaa a tooranchchatu ubbaara ehaana hanais. I shafiyaa ubbaa kumidi kiyana; gaxaa ubbaa maayidi goggana. ⁸ Kixxiidi goggiiddi, Yihudaa gelana; eelliiddi yaara kanttana; kixai qooriyaa gakkana. Abeet Amaanu7eelaa,³

³ **8:8** Amaanu7eelaa: Ha Ibraawetto suntaa birshshettai, “Xoos-sai nunaara de7ees” giyoogaa.

kafoi ba qefiyaa micciyoogaadan, haattaa kixai ne biittaa ubbaa bollan micettana” yaagiis.

⁹ Inttenoo kawotettatoo, issippe shiiqidi garmmaamite! SHin meqerettite! Haaho biittaa ubban de7iya asatoo, ezggite! Olau giigite! SHin meqerettite! Ee, olau giigite; shin meqerettite!
¹⁰ Olaa olettanau maqettite; shin intte maqqoi laalettana; intte halchchuwaa haasayite; shin intte halchchoi halana; aissi giikko, Xoossai nunaara de7ees.⁴

GODAI Seeriis

¹¹ GODAI ba mino kushiya ta bolli wottidi, taayyo haasayiis; taani ha asaa ogiyaa kaallenna mala, tana hagaadan yaagidi seeriis; ¹² “Ha asai maqqo giyoobaa ubbaa maqqo gooppite; eti yayyiyoobau yayyoppite woikko dagammoppite. ¹³ Intte geeshsha gaanau bessiyaagee Ubbaappe Wolqqaama GODAATTENNEE; intte ayyo yayyanaunne dagammanau bessees. ¹⁴ I geeshsha soho gidana; shin Yihudaa biittaa asaayyoonne Israa7eela biittaa asaayyo i xubbiya shuchchanne ooggiya zaalla gidana; Yerusalaamen de7iya asaayyo i gitenne pire gidana. ¹⁵ Etappe daroi xubettana; kunddidikka meqqana; piriyan oiqettidikka omoodettana” yaagiis.

¹⁶ Taani yootidoogaa naaga; ta erissiyo ashkkaratu gidдон higgiiyaa attama. ¹⁷ Taani ba som77uwaa Yaaqooba zaretuppe genttiya GODAA naagana; qassi an ammanettana.

⁴ **8:10** Xoossai nenaara de7ees: Hagee Ibraawetto qaalaa “Amaanu7eela” giyoogaa.

18 Tananne taayyo GODAI immido naata be7ite. Nuuni Xiyoone Deriyan de7iya Ubbaappe Wolqqaama GODAAPPE Israa7eelayyo malaatanne markka.

19 “Saasukkidinne zuuzummidi haasayiya shareechchotanne moitilliyaa haasayis-siyaageeta oichchite” yaagidi inttena zoriya asai de7ees. Haiqqidaageeta paxa de7iyaageetubaa oichchiyoogaappe, asai bantta Xoossaa oichchanau bessennee? 20 Higgiiyaanne GODAI yootiyoobaa siyite! He asati ha qaalaadan haasayana xayikko, etau sa7ai wonttena.

21 Asai waayettidinne namisettidi, biittan toilatana; eti namisettido wode yiillotidi, pude xeellidi bantta kawuwaanne bantta Xoossaa qanggana.

22 Sa7aakko duge xeellidi, waaiyaa, xumaanne yashshiya shoonnuwaa be7ana; eti sakkana xumau olettana.

9

Sinttappe Kawotana Kawuwaa

1 Gidikonne, waayettidaageetussi hagaappe sinttau xumenna. Beni wode GODAI Zaabiloona biittaanne Nifttaaleema biittaa kaushshiis; shin sinttappe he Meediteraane Abbaa ogiyan de7iya biittaanne Yorddaanoosa SHaafaappe hefintta baggan de7iya “Aihuda gidenna asai de7iyo Galila” giyo biittaa i bonchhana.

2 Xuman hemettiya asai wolqqaama poo7uwaa be7iis; qassi sakkana xuma biittan de7iyaageetuyyo poo7oi poo7iis.

3 Neeni kawotettaa asaa darissadasa; etau ufaissaa gujjadasa; asai kattaa cakkiyo wode

ufaittiyoogaadan, woikko omooduwaa shaakkidi ekkiyo wode ufaittiyoogaadan, ne sinttan ufaittana. ⁴ Aissi giikko, neeni Midiyaama biittaa xoonido gallasaadan, eta deexxiya qambbaraa, eta hashiyaa xam77aanne eta naaqqiyaageetu dullaa mentterettadasa. ⁵ Woraajjiya olanchchatu caammayne suuttan munaqettida maayoi ubbai taman eettiyoobaa gidana. ⁶ Na7i nuuyyo yelettiis! Attuma na7i nuuyyo imettiis! Kawotettaa a hashiyan wodhdhana; a sunntai, “Maalaalissiyaabaa Zoriyaagaa, Wolqqaama Xoosaa, Merinaa Aawaa, Sarotettaa Halaqaa” geetettana. ⁷ A kawotettaa daruwaanne a sarotettau zawai de7enna; hachchippe doommidi, merinaa gakkanaassi, suure pirdaaninne xillottetan minttanaanne essanau Daawita kawotaa araataaninne a kawotettan i kawotana; Ubbaappe Wolqqaama GODAA mishoi hegaa polana.

Godaa Hanqquwaa

⁸ Godai Yaaqooba zaretu bolli qaalaa kiittiis; kiittin Israa7eela kawotettaa darccunttanau gakkiiis. ⁹ Asai ubbai, Efireema asainne Samaariyaa kataman de7iyaageeti, ayyuwaaninne otoruwan haasayiyaageeti, haggaa oottidaagee Godaa gidiyooгаа erana. ¹⁰ Eti, “Xuubiyaappe keexettidaageeti qolettidosona; shin nuuni eta zaarettidi, masettida shuchchatun keexxana; ettati qanxxettidosona; shin nuuni eta sohuwan zigata laammanna” yaagidosona.

¹¹ Hegaa gishshau, etaara olettida morkketa GODAI eta bolli denttettiis. ¹² Awai mokkiyo

baggaappe Sooriyaa biittaa asatinne awai wulliyo baggaappe Pilisxxeema biittaa asati bantta doonaa hanggidi, Israa7eela miidosona. He ubbankka GODAA hanqqoi simmibeenna; a kusheekka biron denddidosan de7ees.

¹³ Gidikkonne, asati banttana shocidaagaakko simmibookkona; Ubbaappe Wolqqaama GODAAKKA koyibookkona. ¹⁴ Hegaa gishshau, mexi issi gallassi GODAI Israa7eelappe huuphiyaanne goinaa, xoqqa zambbaa daashshaanne ziqqa maqqaa qanxxana. ¹⁵ Cimatinne bonchchettidaageeti huuphe; wordduwaa tamarissiya hanabaa yootiyaageeti goina. ¹⁶ Ha asaa kaalettiyaageeti, wora kaalettoosona; eta kaalliyaageetikka baloosona. ¹⁷ Hegaa gishshau, Godai eta yelaga asatun ufaittenna; aawi bainna naatussinne am77etussi qarettenna. Aissi giikko, asi ubbi iitanne Xoossaa erennaagaa; asi ubbi ba doonan iitabaa haasayees. He ubbankka Godaa hanqqoi simmibeenna; a kusheekka biron denddidosan de7ees.

¹⁸ Iitatettai tamadan xuuggees; kinddi-ichchuwaanne agunttaa mi xaissees; sikkida worai eexxin, cuwai tuussadan sitti giidi, pude kiyees. ¹⁹ Ubbaappe Wolqqaama GODAA hanqquwan biittai xuugettana; asaikka taman eettiyoobaa mala gidana; ooninne ba ishaa ashshanau qoppenna. ²⁰ Eti ushachcha baggappe bonqqana; shin namisettana; haddirssa baggappe maana; shin kallokkona; eti bantta yelido naata maana. ²¹ Minaasee Efireema, Efireemikka Minaasa maana; eti issippe gididi,

Yihudaa biittaa morkkana. He ubbankka GODAA hanqqoi simmibeenna; a kusheekka biron dendididosan de7ees.

10

¹ Iita higgiiyaa kessiyaageetussinne huqqunniyo xuufiyaa xaafiyaageetuyyoo aayye7ana! ² Hegan eti manqqotu pirdaa geellayoosona; hiyyeesatu maataakka sugoosona. Yaatidi am77etu aquwaanne aayyiyaa aawai baina naatakka bonqqoosona. ³ Haaho biittaaappe yiya metuwan i inttena qaxxayiyo wode, waanuuteetii? Maaduwaa demmanau ookko baqatuuteetii? Intte duretettaa awan qottuuteetii? ⁴ Intte olan haiqqana; qachchidi goochchin, intte baana. Hegee ubbai haninkka, GODAA hanqqoi wuribeenna; qaxxayanau i ba kushiya yeddi wottiis.

Asoore Kawoi Xoossai Go7ettiyo Miishsha Kiyana

⁵ Godai hagaadan yaagees; “Ta yiilluwau gatima gididanne ta eexxiya hanqquwau xam77a gidida Asoore biittaa asau aayye7ana! ⁶ Taani Asooreta Xoossaa erenna kawotettatu bolli kiitana; eta duretaa ubbaa omooddanaadaaninne bonqqanaadan, qassi ogiyan de7iya urqqaadan, eta yedhdhanaadan, tana hanqqetissida asaa bolli taani Asooreta azazana” yaagiis.

⁷ SHin Asoore kawoi haggaa halchchibeenna; a wozanaikka hagaadan qoppibeenna. I halchchidoogee kawotettata bashshanaassanne muleera xaissanaassa. ⁸ I ceeqettiiddi, hagaadan yaagiis; “Ta gadaawati ubbati kawo

gidokkonaayye? ⁹ Kalnno katamai Karkkamiisha katamaa mala gidenneeyye? Hamaata katamai Arifaada katamaa mala gidenneeyye? Samaariyaa katamaikka Damasqgo katamaa mala gidenneeyye? ¹⁰ Yerusalaameeninne Samaariyan de7iya masettida eeqaa misiletuppe dariya misiletussi goinniya kawotettata qaxxayanau, taani ta kushiya yeddaas. ¹¹ Taani Samaariyaa katamaa bollinne an de7iya eeqa misiletu bolli oottidoogaadan, Yerusalaame katamaa bollinne a eeqatu bolli oottikkinaayye?” yaagiis.

¹² Godai Xiyoonne Deriyaa bollinne Yerusalaame bolli ba oottiyo ooso ubbaa polidoogaappe guyyiyan, Asoore biittaa kawuwaa a ayyuwaunne a otoruwau qaxxayana. ¹³ Aissi giikko, Asoore kawoi hagaadan yaagees; “Ta kushiya minotettan, ta aadhdhida eratettaaninne taayyo de7iya akeekan taani haga oottaas. Taani kawotettatu gidдон de7iya zawata shoddaas; eta biittatun de7iya asaa aquwaa bonqqaas; korima booraadan qaicada, kawotaa araatatun uttidaageeta ubbaa duge wottaas. ¹⁴ Asi kafo keettan kushiya yeddiyoogaadan, taani kawotettaa duretettaa bolli ta kushiya yeddaas. Qassi dogettidi attida phuuphullea shiishshiyooogaadan, taani biittaa ubbaa shiishshaas. Paallanau ba qefiyaa baqqiyaabi, woi haasayanau ba doona pogiyaabi, woikko qassi waassiyaabi issoinne baawa” yaagiis.

¹⁵ Tumu kalttai banan qanxxiya bitaniyaappe, “Taani aadhdhais” gaanau danddayiyye? Woikko magaazee bana goochchiya

bitaniyaappe, “Taani darais” giyye? Xam77ai bana oiqqiya asa denttena; cugoi asa denttena. ¹⁶ Hegaa gishshau, Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI, a mino tooranchchatu bolli laafettiya harggiyaa yeddana; a bonchchuwaappe garssaara mishoi eexxiya tamaadan eexxi kiyana. ¹⁷ Israa7eela Poo7oi tama gidana; Israa7eela Geeshshaikka laco gidana; yaatidi a agunttaanne a kinddiichchuwaa issi gallassi xuugganne maana. ¹⁸ GODAI ba woraa mittaa bonchchuwaanne ba aradda gadiyaa bonchchuwaa xaissana; simmi hegee harggiya asi siliyoogaadan silana. ¹⁹ A woran attana mittati keehi guutta gidiyo gishshau, issi guutta na7ikka goodidi wurssana.

Amaridaageetu Simuwaa

²⁰ He gallassan Israa7eelappenne Yihudaappe attidaageeti banttana shocidaageetun zemppokkona; shin eti tumuppe GODAN, Israa7eela Geeshshan zemppana. ²¹ Atettai, Yihudaa asaa atettai Wolqqaama Xoossaakko simmana. ²² Neno Israa7eelaa, ne asai abbaa matan de7iya shafiyaa keena gidikkokka, etappe amaridaageetu xalaalai simmana. Xillotettai kumi palahido bashshai awaajettiis. ²³ Ee, Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI sa7aa ubbaa bollan ehaanau qachchido bashshaa ehaana.

Xoossai Asoora Qaxxayana

²⁴ Hegaa gishshau, Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Xiyoone kataman de7iya ta asatoo, Gibxxeti oottidoogaadan, Asooreti inttena xam77an

shociyo wodenne bantta gatimaa intte bolli denttiyo wode yayyoppite. ²⁵ Qii guutta wodiyaappe guyyiyan, taani inttena hanqqettiyoogaa aggana; hegaappe guyyiyan, ta hanqqoi eta xaissanau baana” yaagees.

²⁶ Ubbaappe Wolqqaama GODAI Oreeba giyo shuchchaa achchan Midiyaamata shocidoogaadan, eta bolli lissuwaa denttana. I Gibxxen oottidoogaadan, ba gatimaa abbaa bolli denttana. ²⁷ He gallassi, a toohoi intte hashiyaappe wodhdhana; a qambbaraikka intte morggiyaappe kichhana. Intte orddido gishshau, qambarai meqqana.

Woraajjiyaageeti Olido Olaa

²⁸ Morkkiyaa wotaaddarati Aaya katamaa gelidosona; Migiroona giyo sohuwaarakka kanttidosona; bantta ola miishshaakka Mikimaasa kataman wottidosona. ²⁹ Eti deriyaa kanttiyoosaara pinnidi, Gebaa7a kataman aqidosa. Raama kataman de7iya asai ubbai kokkoriis; kawuwaa Saa7oola kataman Gib77an de7iya asaikka baqatiis. ³⁰ Galliima asau, waasuwa xulluusi! Laisha asau, ezggite! Anatoota kataman de7iya asau, oichchiyoogaa odite! ³¹ Maadimeena giyo katamaa asai baqatiis; Gebiima asaikka ba shemppuwau qosettiis.

³² Hachchi morkkiyaa wotaaddarati Nooba kataman de7oosona; yan eti bantta kushiyaa qaattiiddi, Xiyooone Deriyaa, Yerusalaame katamaa baabisoosona.

³³ Be7ite, Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI tasheta gita wolqqan qanxxana;

aduuqida mittatikka qanxxettana; qassi bonchchettidaageetikka kauyyana. ³⁴ GODAI sikkida woraa kalttan qanxxana; Liibaanoosikka Wolqqaamaa sinttan kunddana.

11

Sarotettai Kumido Kawotettaa

¹ Daawita aawaa Isseyaa zaree mittaa durumaa mala gidana; durumai aaciyooqaadan, Daawita zaretu giddoppe marai (issi kawoi) kiyana. ² GODAA Ayyaanai, aadhdhida erattaanne akeekaa Ayyaanai, zoriyaanne wolqqa Ayyaanai, erattaanne GODAAYYO yayyiyo Ayyaanai a bolli shemppana. ³ GODAAYYO yayyiyoogan i ufaittees; ba aifee be7idoban coo pirddenna; woikko ba haittai siyidoban coo kuuyenna. ⁴ SHin hiyyeesatuuyo i xilluwan pirddana; sa7an de7iya metootanchchatu yohuwaakka i suuretettan kuuyana. I ba inxxarssaa gatiman sa7aa shocana; ba doonaa shemppuwan iitata worana. ⁵ Xillotettai a xeessau dancco gidana; ammanettiyoogekka a miyyiyau qabatto gidana.

⁶ Wanggireelloi dorssa maraara issippe de7ana; maaheekka deessha maraara issippe zin77ana; miizzaa maraara, gaammuwaa maraaranne dad-daruwaara issippe heemettana; guutta na7i eta heemmana. ⁷ Miizziyaanne beeriyaa geetetiya do7ai issippe maana; eta maratikka issippe zin77ana; gaammoi booraadan utulaa maana. ⁸ Xammiya na7i shooshshaa ollan kaa7ana; xant-taa duuxxida na7i woriya shooshshaa ollan ba

kushiya yeddana. ⁹ Ta geeshsha deriyan ooninne qohettenna, woikko bayenna; aissi giikko, abbai haattan kumiyoogaadan, sa7ai GODAA eriyooگان kumana.

Betida Asai Simmiyo Simuwaa

¹⁰ He gallassi Isseya zaree asaayyo malaata gididi eqqana; eqqin kawotetta ubbai a koyana; i de7iyo sohoikka bonchchettana. ¹¹ He gallassi Godai ba asaa atettaa Asooreppe, Gibxxeppe, Patiroosappe, Toophphiyaappe, Elaamappe, Baabilooneppe, Hamaatappenne abbaa doonan de7iya biittatuppe naa77anttuwaakka zaaridi ekkana ba kushiya yeddana. ¹² Kawotettatussi malaataa i xoqqu oottidi denttana; Israa7eelappe laalettidaageeta issippe gattana; Yihudaappe piskki giidaageetakka sa7aa oiddu zooziyaappe i shiishshana.

¹³ Hegaappe guyyiyan, Efireema qanaatee appe shaahettana; qassi Yihudaa waissiyaageetikka xoqoletti xayana. Efireemi Yihudaa qanaatenna; Yihudaikka Efireema waissenna. ¹⁴ Eti arggo baggan de7iya Pilisxxeema biittaa bolli paallidi wodhdhana; arshsho baggan de7iya asaakka eti issippe bonqqana. Eti Eedooma bollinne Moo7aaba bolli bantta kushiya wottana; Amoonatikka etau azazettana. ¹⁵ GODAI Gibxxe miyyiyan de7iya Zo7o Abbaa muleera melissana; ba laxiya carckkuwaara ba kushiya Efiraaxiisa SHaafaa bolli wuxaawuxana. Yaatidi asai mela sohuwaara pinnana mala, laappun qeeri shaafa kessidi shocana. ¹⁶ Israa7eela asai Gibxxe biittaappe kiyiyo wode ogee de7idoogaadan,

a asaappe attida atettatussi Asoore biittaappe
kiyiyo ogee de7ana.

12

Galataa Yettaa

¹ He wode intte hagaadan yaagana;

“Abeet GODAU, neeni tana hanqqettadasa;
hanqquwaappekka simmadasa;
yaatada tana minttettadasa.
Hegaa gishshau, taani nena galatais.

² “Be7ite, Xoossai ta atotettaa;
taani an ammanettada, yayyikke.
Aissi giikko, GODAI Xoossai
taayyo wolqqanne yetta.
I ta atotettaa gidiis”
yaagana.

³ Ashshiya pulttotuppe haattaa intte ufaissan
duuqqana. ⁴ He gallassi qassi intte hagaadan
yaagana;

“GODAA galatite!
A sunttaakka xeesite.
A oosota kawotettatu ubbaa gidдон erissite.
A sunttai xoqqu xoqqu giidoogaa awaajjite.

⁵ GODAI gita oosuwaa oottido gishshau,
ayyo yexxite.

Hagee sa7a ubban eretto.

⁶ Israa7eela Geeshshai intte gidдон
xoqqu xoqqu giido gishshau,
inttenoo, Xiyoonen de7iyaageetoo,
hombbocite! Ufaissau yexxite!”
yaagana.

13

Xoossai Baabiloone Qaxxayana

¹ Amoxa na7aa Isiyaasayyo GODAI Baabiloonebaa qonccissin be7idoogee haggaa.

² Mela deriyaa bolli banddiraa essite; essidi, intte qaalaa xoqqu oottidi, etayyo waassite; eti halaqatu penggiyaara gelana mala, wuttite.

³ Taani hanqqettidoogeeta qaxxayana mala, ta geeshshata azazaas; taani xooniyooqan ufaittiya ta wolqqaama tooranchchatakka xeessaas.

⁴ Cora asai wocamiyoogaadan, deriyaa huuphiyan wocamiyo wocamaa siyite! Qassi kawotettati issippe shiiqidi shabbirettiyo wocamaa siyite! Ubbaappe Wolqqaama GODAI tooranchchata olau salppissees. ⁵ GODAINNE i ba hanqquwaa polissanau go7ettiyo miishshati biitta ubbaa xaissanau, haaho biittaappe, salotu gaxaappe yoosona.

⁶ GODAA gallassai matido gishshau yeekkite! He gallassai Ubbaappe Wolqqaama Xoossaa matappe bashshadan yaana. ⁷ Hegaa gishshau, kushe ubbai hilssi gaana; asa ubbaa wozanaikka seerana. ⁸ Eti dagammama; miixainne sahoi eta oiqqana. Maareti oiqqido maccaaseedan, eti miixattana. Eti dagammidi, issoi issuwaa xeellana; eta som77oikka yeellatana. ⁹ Be7ite; meqettaa iitidi, yiilluwaaninne suulo hanqquwan biittaa baisa kessanaunne an de7iya nagaranchchata xaissanau, GODAA gallassai yees. ¹⁰ Saluwaa xoolinttetinne xoolinttetu citati bantta poo7uwaa immennan ixkana; awa aifee mokkiiddi xumana; aginaikka poo7ennan aggana.

11 GODAI hagaadan yaagees, “Taani ha sa7aa a iitatettaa gishshau, iitatakka eta nagaraa gishshau qaxxayana. Taani otoranchchatu otoruwaa shaarana; meqettaa iitatu otoruwaakka kaushshana. ¹² He bashsha ubbaappe attidaageeti walahi baina worqqaappekka aadhdhidi be7anau al77ana; asa na7ai Ofira walahi baina worqqaappekka aadhdhidi be7anau al77ana. ¹³ Hegaa gishshau, Ubbaappe Wolqqaama GODAA hanqquwan, a hanqquwaa suuluwaa gallassi taani salota kokkorssana; sa7aikka ba de7iyoosaappe qaaxxana” yaagees.

¹⁴ SHankkaappe baqatiya gaaraadan, woikko heemmiya asi baina dorssaa wudiyaadan, asi ubbi ba asaakko asaakko simmana; ubbaikka ba biitti baqatana. ¹⁵ Beettidai ooninne cadettana; oiqettidai ooninne bisuwan haiqqana. ¹⁶ Eta gutta naati eta sinttan busakettana; eta keettatika bonqgettana; eta maccaasatuurakka wolqqan hara attumaasati gaittana.

¹⁷ Be7ite, biraa koyenna, worqqanka ufaittenna Meedoona biittaa asata taani eta bollan denttana. ¹⁸ Eta wonddafeti wodallata woroosona; qiiba naatakka yeddi maarokkona; eta aifee purggiya naatuyyookka qarettenna. ¹⁹ Kawotettatussi bonchcho, qassi Baabiloone asaassikka alleegonne ayyo gidida Baabiloone biittaa GODAI Sadoomadaaninne Gamooradan aatti yeggana. ²⁰ He biittan mulekka asi uttenna; woikko yeletaappe yeletaa gakkanaassikka yan asi de7enna; Araba asikka yan ba dunkkaaniyaa tolenna; dorssaa wudiya heemmiyaageetikka

yan bantta wudiyaa allaxxissokkona. ²¹ SHin yan bazzo do7ati allaxxana. Worakanati eta keettaa kumana; guttoti hegan de7ana; bazzo deeshshati hegan guppana. ²² Eta qatotun godaree waassana; eta yallisa kawo keettatunkka worakanai boccana. A wodee matattiis; gallassaikka gam77enna.

14

Israa7eela Asai Omooduwaappe Simmana

¹ GODAI Israa7eela asau qarettana; Israa7eelakka zaarettidi doorana. Eta eta buzo biittan wottana; betetikka etaara gaittidi, Israa7eela asaara issippe de7ana. ² Daro kawotettai Israa7eela asaa ekkidi, eta sohuwaa ehaana; ehin Israa7eela asai kawotettata maccanne attuma ashkkaradan, GODAA biittan haarana. Eti banttana omooddidaageeta omooddana; banttana huqqunnidaageetakka haarana.

Baabiloone Kawoi Duufuwan Gelido Gelettaa

³ GODAI inttena intte tuggaappe, metuwaap-penne intte haarettido iita ailletettaappe shemppissido gallassi, ⁴ intte Baabiloone kawuwaa bolli hagaadan yaagidi qilliiccana; “Huqqunniyaagee waani aggidee; a hanqquwaa suuloikka waani attidee! ⁵⁻⁶ Kawotettata qareti bainna naaquwaa naaqqida iiatu gatimaanne haariyaageetu xam77aa GODAI menttiis. Eti asaa wurssetti bainna hanqquwan shocidosona. ⁷ Biitta ubbai etappe shemppidi, woppa de7ees; asaikka yettaa yexxees. ⁸ Harai attin, zigatika Liibaanoosa xiiddatika, kawuwaa kunddettan

ufaittidi, ‘Neeni kauyyada wodhdhaichchaappe sinttan, nuna qanxxanau yiyaabi baawa’ yaagoosona.

⁹ “Neeni yiyo wode, Si7oolee nena mokkanau hirkin giigiis; i kase biittaa kaalettida asatu moitilleta nena sarotanaadan denttettes; qassi kase kawotettatussi kawo gidida ubbata akka eta araataappe dentti essees. ¹⁰ Eti ubbaikka hagaadan yaagana; ‘Hekko neenikka nunadan, wolqqa xayadasa; neenikka nu mala gidadasa! ¹¹ Kase diittaa diixxiiddi sabbiyo ne bonchchoi Si7ooliyan duge geliis. Duuchchati neeni zin77iyo hiixa; guxunetikka neeni maayiyo afala gidana’ yaagana.

¹² “Nenoo wanttaa na7au, bakkaaliyau, saluwaappe waana kunddadii! Nenoo kawotettaa kaushshidaagoo, waana qanxxettada sa7an wodhdhadii! ¹³ Neeni ne wozanan, ‘Taani saluwaa kiyana; ta kawotettaa araata akka Xoossaa xoolinttetuppe bollaara xoqqan wottana; huuphessa bagga gaxan, yaa7ai shiiqiyo deriyaa huuphiyan uttana. ¹⁴ SHaarati de7iyo xoqqaappekka bollau pude aadhdhana; taani tana Ubbaappe Xoqqiya Xoossaa mala oottana’ yaagadasa. ¹⁵ SHin neeni Si7ooliyan, hirkki ciimma ollan duge yegettadasa.

¹⁶ “Nena be7iyaageeti, ‘Biittaa qaattidaagee, kawotettata kokkorssidaagee, ¹⁷ sa7aa bazzo kessi-daagee, sa7an de7iya katamata akka aatti yeggi-daagee, ba qasho asata akka soo yeddennan diggida bitanee hagee?’ yaagidi tishshi ootti akeekidi xeel-lana.

18 “Kawotettatu kawoti ubbai ba duufuwan duufuwan bonchchuwan zin77ana. 19 SHin neeni ixettida tashedan, ne duufuwaappe gaxi olettadasa; ne ahai bisuwan cadetti haiqqida ahan, qassi ollan de7iya shuchchatukko duge wodhdhiyaageetu ahan kamettiis. Neeni tohuwan yerettida aha mala gidadasa. 20 Neeni mooguwaakka etaara issippe moogettakka; aissi giikko, neeni ne biittaa bashshadasa; ne asaakka woradasa. Iitaa oottiyaageetu sunttai naa77antto mulekka xeesettoppo. 21 Eta aawatu nagaraa gishshau, naata woranau giigissite; hegee xayikko eti denddidi, biittaa laattana; sa7aa ubbaakka katama xalla oottana” yaagana.

Xoossai Baabiloone Biittaa Xaissana

22 Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Taani eta bollan denddana; denddada eta sunttaa, eta atettaa, eta zerettaanne eta yeletaa Baabilooneppe xaissana. 23 Taani Baabiloone guttoi de7iyoosanne haatti eelliyoosa oottana; bashshaa puxan taani a pittana. Taani Ubbaappe Wolqqaama GODAI haggaa odais” yaagees.

Xoossai Asooreta Xaissana

24 Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagidi caaqqiis; “Taani halchchidoogaadan hanana; taani qoppidoogaadanka polettana. 25 Taani Asoore biittaa bitaniyaa ta biittan mentterettana; ta deretu huuphiyan taani a yedhdhana; a qambarai eta bollaappe, a toohoikka eta hashiyaappe kichchana” yaagiis. 26 Sa7au muliyau qofettida qofai haggaa; kawotettatu ubbaa bollan micettida kusheekka

hagaa. ²⁷ Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaa qoppido gishshau, a ooni digganau danddayii? A kusheekka micettiis; hegaa ooni guyye zaaranau danddayii?

Xoossai Pilisxeemata Xaissana

²⁸ Kawoi Akaazi haiqqido laitti odettida qalalai hagaadan yaagiyaagaa; ²⁹ “Inttenoo Pilisxeema asatoo ubbatikka, inttena shocida xam77ai meqqido gishshau ufaittoppiti; aissi giikko, he shooshshaa zariyaappe hasoi kiyana; a zereettaikka qassi paalliya shooshshaa gidana. ³⁰ Hiyyeesatu baira naati qumaa maana; metootanchchati woppu giidi zin77ana. SHin taani ne zariyaa koshan wurssana; qassi neeppe attidaageetakka worana.

³¹ “Nenoo penggiyau, yeekka! Nenoo katamau, waassa! Inttenoo Pilisxeema asau ubbau, intte ubbaikka hirrgan maashite! Aissi giikko, huuphessa baggappe cuwai kiyidi yees; he citaappe duuxxidi guyye attiyaabi baawa. ³² Kawotetta kiittidoogeetussi woigidi zaaranee? ‘GODAI Xiy-oone keexxiis; keexxin qohettida a asai i gid-don qosetti attiyoosaa demmiis’ yaagana” yaagiya qalalai odettiis.

15

Xoossai Moo7aaba Biittaa Xaissana

¹ Moo7aaba biittaaabaa GODAI odido qalalai hagaa: Moo7aaban de7iya Eera giyo katamai issi qammi qolettidi xayiiis; qassi Moo7aaban de7iya Qiira giyo katamaikka issi qammi qolettidi xayiiis. ² Diboona katamaa asai bantta eeqa

keettan yeekkanau xoqqa sohuwaa kiyidosona. Moo7aaba biittaa asai Nabonne Medaaba giyo katamatussi hegaadan yeekkees. Huuphe ubbai bo77atiichchiis; buuchcha ubbaikka meedettiichchiis. ³ Ogee de7iyoosan ubban eti waaruwaa maayidosona; keettaa bollan dembbayi keexxosaaninne dabaaba bolla ubban eti yeekkoosonanne afuttaa holssayoosona. ⁴ Haseboona katamaa asainne El77aale katamaa asai waassoosona; eta waasuwaa cenggurssaikka Yahaaxa giyoosaa gakkanaashin siyettees. Hegaa gishshau, olau gixxida Moo7aaba wotaaddarati bantta cenggurssaa xoqqissidi waassidosona; eta shemppoikka eta garssan kokkoriis. ⁵ Taani Moo7aabassi wozanaappe yeekkaas; an de7iya asai Xoo7aaronne Egilaati-SHaliishiyaa giyo katamatau baqatiis. Eti Luhiita ogiyan yeekkiiddi boosona; baggati qassi Horonaima biyo ogiyan, bantta bashshaa gishshau, waasuwaa xulluusoosona. ⁶ Nimiriima haattati to7idosona; maatai meliis; aacaikka shulliis; irxxabai ubbaikka xayiiis. ⁷ Hegaa gishshau, eti bantta shiishshido aquwaanne minjjaa tookki ekkidi, ahaayaa giyo mittai de7iyo wombbaappe hefintti efoosona. ⁸ Moo7aaba yuushoi ubbai waaso xalla gidiiis; eta waaso Egilaimanne Bi7eeri-Eliima gakkanaashin siyettees. ⁹ Diboona katamaa haattati suutta xalla gididosona; gidikkonne, taani Diboona katamaa bolli hegaappekka dariyaabaa ehaana. Moo7aabappe kessi ekkidi yiyaageetu bollinne he biittan paxa attidi de7iyaageetu bolli gaammuwaa yeddada wurssana.

16

Moo7aabassi Hidooti Baawa

¹ Moo7aaba asai bazzo biyo ogiyan de7iya Selaa7a katamaappe yelaga dorssa orggeta Yerusalaamen de7iya biittaa haariyaagaayyo yeddite. ² Moo7aaba maccaasai bantta de7iyo keettaappe gaxan laalettida kafotudan, Arnnoona SHaafaa lanqqiyan laalettana.

³ Moo7aaba asai Yihudaa asaa hagaadan yaa-gana; “Nuna zorite; suure pirddite; seeta gallas-san intte kuwaa qammaadan kuwayite. Yedetettidaageeta qosite; baqati yiidaageetakka aatti immoppite. ⁴ Moo7aabappe yedetettidaageeti intte giddon de7ona; eta xaissiyaageetuppe eti qosetti attiyo soho gidite. Eta huqqunniyaageeti wuri-dosona; bashshai attiis; eta tuggaiyaageetikka biittaappe xayidosona. ⁵ Hegaappe guyyiyan, issi kawotaa araatai aggenna siiquwan eqqana; he araatan, Daawita dunkkaaniyan issi ammanettiya daannai uttana. I suuretettaa koyana; xillotettaa oottanaukka eesotana” yaagana.

⁶ Yihudaa asai hagaadan yaagana; “Moo7aaba biittaa asai ai keenaa otorettiyaakko, nu eta otoruwaabaa siyida; eta ayyuwaanne eta cashshaakka siyida; shin eta otoroi hada” yaagana.

⁷ Hega gishshau, Moo7aabi yeekko; asi ubbikka Moo7aabassi yeekko; Qiirihereesa kataman intte de7iyo wode miido lo77o qumaa hassayidikka yeekkite. ⁸ Haseboona shooqatinne Siibima woiniyaa tokkiyo sohote xayidosona; etau tashee Yaa7izeera gakkidi, bazzuwau zaa7ido doorettida woineta kawotettatu

halaqati yererettidi xaissidosona; eta aacaikka zaa7idi, abbaa pinniis. ⁹ Taani Yaa7izeera katamau yeekkiyoogaadan, Siibima katamaa woinetussikka yeekkais. Haseboonanne El77aale katamattoo, taani ta afuttan inttena looxigissais. Aissi giikko, intte mittaa aifiyaanne intte bootida kattaa bollan olaa waaso denndiichchiis. ¹⁰ Kattaa aifiyan kumida shooqaappe ufaissainne hashshu guussai ekettiichchiis. Woiniyaa tokkiyo sohuwanka mazamuree yexettenna. Ufaissan woiniyaa teeraa gum77iyo sohuwan gum77iyaabi baawa. Taani gum77iyaageeti ililiyo ililssaakka xaissaas. ¹¹ Hegaa gishshau, ta wozanai Moo7aabassi, ta garssa asatettaikka Qiirihereesassi diittaadan waassees. ¹² Moo7aabi ba xoqqa sohuwaa biikkonne, coo bana daafurssees; qassi i ba eeqa keettaa woossanau biikkonne, hegee a ainne maaddenna.

¹³ GODAI kasetidi, Moo7aababaa yootido qaalai heгаа. ¹⁴ SHin ha77i GODAI hagaadan yaagees; “Konttiraate oosanchchaa laittaa qoodaadan, Moo7aaba bonchchoinne a coratettai heezzu laittatu giddon wurana; an attiya asatika amaridaageetanne wolqqi bannaageeta gidana” yaagees.

17

Xoossai Sooriyaanne Israa7eela Qaxxayana

¹ Damasqqo katamaabaa GODAI hagaadan yaagees; “Be7ite, hagaappe sinttanau Damasqqoi katama gidiyoogee attana; i burcce doore gidana.

² Sooriyaa biittaa katamati asi de7enna bazzo gidana; hegan mehiyaa wudee allaxxana; eta

yashissiyaabikka de7enna. ³ Efireemappe qatoti, Damasqqoppekka kawotettati xayana; Sooriyaa asaappe attidaageeti Israa7eela asaa bonchchuwaa mala gidana. Taani, Ubbaappe Wolqqaama GODAI haggaa odais” yaagees.

⁴ GODAI haggadan yaagees; “He gallassi Israa7eela bonchchoi qaarettana; a modhdhoikka shoorana. ⁵ Israa7eeli cakkiaagee equwan de7iya kattaa shiishshi oiqqidi, maqa zawaappe qanxxi qanxxi cakkioogaa mala gidana; woikko Rafaima wombban kattaa cakkidi, pushalido soho mala gidana. ⁶ Wogaraa qaatti simmin, xeeran naa77u woikko heezzu poshilo aifeti attioogaadan, woikko daashshaa giddon oiddu woikko ichchashu aifeti attioogaadan, Israa7eelappe poshiloti attana” yaagiis. Haggaa GODAI, Israa7eela Xoossai haasayiis.

⁷ He gallassi asai banttana Medhdhidaagaakko xeellana; bantta aifiyaakka Israa7eela Geeshshaakko zaarana. ⁸ Eti bantta kushiyan giigissido yarshshiyosaa xeellokkona; Asheero giyo eegee misiliyaa gidinkka, ixaanaa cuwayiyosaa gidinkka, eti bantta biradhdhiyan medhdhidoban ammanettiyoogaa aggana.

⁹ He gallassi Israa7eela asaa gaasuwan Hiiwetanne Amooreta katamati laalettidoogaadan, eta mino katamati laalettana; he katamati baises gidana. ¹⁰ Aissi giikko, intte inttena Ashshiyaagaa, Xoossaa dogideta; intte baqati attioo wogga Zaal-laakka hassayibeekketa. Haggaa gishshau, neeni lo77o mittata tokkikkokka, kare biittaappe yida lo77o atakilttiyaa tokkikkokka, ¹¹ ne tokkido

gallassi eta dichchiyaakkokka, qassi ne zerido maallado neeni eta ciyyissiyaakkokka, ne az-zanuwaanne ne paxanau danddayenna sahuwaa gallassi he cahau gakkida kattai baqati xayana.

Morkke Kawotettati Xoonettidosona

¹² Be7a, daro asai guummees; eti abbaa beetaadan guummoosona. Qassi kawotettati waassoosona; eti wolqqaama haattaadan waassoosona. Etaa aayye7ana. ¹³ Kawotettati daro haattatu gunttaadan guummoosona; shin GODAI eta seerana; seerin eti deriyaa huuphiyan de7iya suullai carckkuwan denddiyooogaadaaninne gotee denttiyo baanaadan, yedetettidi, haahosaa baqatana. ¹⁴ Sa7ai qammiyo wode, eti shabbirettana; sa7ai wonttanaappe kasetidi, eti xayiichchana; nubaa wolqqan ekkiyaageetu qaadainne nuna bonqqiyaageetu saamai haggaa.

18

Xoossai Toophphiyaasa Asaabaa Yootido Qaalaa

¹ Toophphiyaasa shaafatuppe hefintta baggaara de7iya markkabiyaasa qefeti giirettiyo biittaassi aayye7ana! ² He biittai kiitettiya asata Naile SHaafaa bollaara kiittees; qassi shombboquwaa wolwoluwan wottidi, haattatu bollaarakka kiittees. Inttenoo, eesotiya kiitettiyaageetoo, issi adussanne liiqo asaakko biite; matai haahoi yayyiyo asaakko, wolqqaamanne xooniya kawotetta gidiya, shaafai eta biittaa gidduwan shaakkidi goggiyo biittaa asaakko biite.

³ Inttenoo, sa7an de7iya ubbatoo, inttenoo, biittan de7iyaageetoo, deretu bollan malaatai eqqiyo wode, intte be7ana; qassi malkkataikka punettiyo wode, intte siyana. ⁴ Aissi giikko, GODAI taayyo hagaadan yaagiis; “Sa7ai seetiyo wode kiyiya wolqqaama mishuwaadan, qassi kattaa cakkiyo aginan hambbiya qamman xaazatiya xaazaadan, taani co77u gaada, ta de7iyo sohuwaappe duge xeellana” yaagiis. ⁵ Kattaa cakkiyo wodiyaappe kase, ciishshai qoletti simmin, woiniyaa aifee teeriyo wode, i xunqqiyo baacan a xeeraa xunqqirggana; daayiya maraa daashshaakka i diggirggana. ⁶ Eti ubbaikka deriyaa huuphiyan de7iya, miyoobaa wochchiya kafotussinne sa7aa do7atussi attana; miyoobaa wochchiya kafoti balgguwaa, sa7aa do7ati boniyaa eta miiddi shaaccana.

⁷ He wode adussanne liiqo asaappe, matai haa-hoi yayyiyo asaappe, wolqqaamanne xooniya kawotettaappe, qassi shaafai eta biittaa gidduwan shaakkidi goggiyo biittaa asaappe, Ubbaappe Wolqqaama GODAASSI imotai Xiyoone Deriyaa, a sunttai de7iyo sohuwaa yaana.

19

Xoossai Gibxxe Qaxxayana

¹ Gibxxe biittaabaa GODAI hagaadan yaagees; “Be7ite, GODAI eesotiya shaaraa toggidi, Gibxxe yees. Gibxxe eeqati a sinttan kokkorana; Gibxxe asaa wozanaikka eta gidдон seerana” yaagees.

² Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Taani Gibxxe biittaa asaa Gibxxe asa

bolli denttana; eti bantta gidдон ishai ishaara, shooroi shooruwaara, katamai katamaara, kawotettai kawotettaara olettana. ³ Gibxxe asaa ayyaanai gagettana; taani eta halchchuwaa hada oottana. Eti eeqatanne moitilliyaa haasayissiya asata, kaayiyaageetanne shareechchota zoretaa bessana. ⁴ Qassi taani Gibxxe biittaa asaa issi meqetti baina godaa kushiyan aattada immana; immin issi meqetti baina kawoi eta haarana” yaagees.

⁵ Naile SHAafaa haattai melana; shaafaikka leelan leelan meli aggana. ⁶ Zaaro haattati xinqqana; Gibxxe pulttoti guuxxunananne to77ana. SHombboqotinne ceecati shullana; ⁷ Naile SHAafaa langqen de7iya sohоти, abbaa shoobbatu ubbai booddilana. Naile SHAafaa langqen zeridobai ubbai melana, laalettananne xayana. ⁸ Moliyaa oiqqiyaageeti kayyottana. Naile SHAafan piriya yeggiya ubbati yeekkana; haattan gitiyaa yeggiyaageetikka doccana. ⁹ Paatettida talbbaappe liinuwaa oottiyaageeti, qassi bootta puuttuwaa maayuwaa daddiya shimainnetikka yeellatana. ¹⁰ SHimainnetinne keraa oottiya ubbatikka azzanana.

¹¹ Xo7aane katamaa haariyaageeti mulekka eeyya; aadhdhida eranchcha giyo Gibxxe kawuwaa zoriyaageetu zoreekka damma. Yaatin, intte Gibxxe kawuwaayyo, “Nuuni aadhdhida eranchchatu naata; nuuni beni kawotu naata” gaanau waanidi danddayeetii? ¹² Ne aadhdhida eranchcha asati yaatin ha77i awan de7iyoonaa? Ubbappe Wolqqaama GODAI Gibxxe bolli oottanau halchchidobaa ane eti neeyyo

odonanne nena erissona. ¹³ Xo7aane katamaa haariyaageeti eeyyidosona; Memppisa katamaa haariyaageetikka cimettidosona. Gibxxe asaa zariyaa giddoppe asaa kaalettiyaageeta giidi wottidoogeeti Gibxxe balettidosona. ¹⁴ GODAI eta gidдон geella ayyaanaa walakkiis; yaatin, eti mattottida asi ba cooshshan ganddigaariyoogaadan, Gibxxee ba ooso ubban ganddigaaranaadan oottidosona. ¹⁵ Gibxxessi a huuphee woikko a goinai, a zambbaa tashee, woikko a shombboqoi oottanabi aibinne baawa.

Gibxxeti Xoossaassi Goinniyo Gallassai Yaana

¹⁶ He gallassi Gibxxe biittaa asai maccaasa mala gidana. Qassi Ubbaappe Wolqqaama GODAI eta bollan wuxaawuxiyo a kushiya be7idi, eti yashshan kokkorana. ¹⁷ Yihudaa biittai Gibxxe biittaa asaa yashshiyaagaa gidana; Ubbaappe Wolqqaama GODAI eta bollan oottanau qop-pido qofaa gishshau, Yihudaabaa siyiya ubbai yayyana.

¹⁸ He gallassi Gibxxe biittan de7iya ichchashu katamati Kanaane qaalaa haasayiyaageetanne Ubbaappe Wolqqaama GODAASSI ammanetanau caaqqiyaageeta gidana. He katamatuppe issoi, “Awa katamaa” geetettidi xeesettana.

¹⁹ He gallassi Gibxxe biittaayyo gidduwan, GODAAYYO yarshshiyosai giigana; qassi Gibxxe biittaa zawankka GODAAYYO tuussai eqqana. ²⁰ Hegee Ubbaappe Wolqqaama GODAAYYO Gibxxe biittan malaatanne markka gidana; eti banttana huqqunniyaageetuppe denddidaagan GODAAKKO waassiyoo wode, i etau ashshiyaagaa

kiittana; kiittidi eta ashshana. ²¹ He wode GODAI Gibxxe biittan erettidaagaa gidana; Gibxxe asaikka he gallassi GODAA erananne yarshshuwaanne xuuggiyo yarshshuwaa ekki yiidi, ayyo goinnana. Eti GODAASSI shiiqqananne bantta shiiquwaakka gattana. ²² GODAI Gibxxe shocana; shocananne pattana. Etikka GODAAKKO simmana; ikka eta watiwatuwaa siyidi, eta pattana.

²³ He gallassi Gibxxeppe Asoore gakkanau aaho oge kiyana; Asoore asai Gibxxe, Gibxxe asaikka Asoore simerettana; qassi Gibxxe asai Asoore asaara issippe goinnana. ²⁴ He gallassi Israa7eeli Gibxxeeranne Asooreera heezzantto biitta gididi, sa7aa giddon anjo gidana. ²⁵ Ubbaappe Wolqqaama GODAI eta hagaadan yaagidi anjana; “Ta asau Gibxxee, ta kushee medhdhido Asooreenne taani doorido Israa7eelaa anjjetti-daageeta gidite” yaagana.

20

Kallo Xiire Hemettiya Hananabaa Yootiyaagaa Malaataa

¹ Asoore biittaa Kawoi Sarggooni kiittido ola gadaawai yiidi, Ashddooda giyo Pilisxxeema kata-maa olidi oiqqido laitti, ² he wode GODAI Amoxa na7aa Isiyaasa hagaadan yaagiis; “Ba; baada ne shayaappe waaruwaa qaara; ne tohuwaappekka ne caammaa kessa” yaagiis; yaagin Isiyaasi GODAI giidoogaadan hanidi, kallo xiireenne mela tohuwan hemettiis.

³ GODAI hagaadan yaagiis; “Ta ashkkarai Isiyaasi Gibxxenne Toophphiyaa bollan

gakkiyaabau malaata gidana mala, heezzu laittaa kallo xiirene mela tohuwan hemettiis. ⁴ Hegaadan Asoore kawoi, Gibxxeppe omoodettidaageetanne Toophphiyaappe betidi kiyidaageeta kallo xiirene mela tohuwaara, dulleekka kallo de7ishin laaggidi, Gibxxe yeellau efaana. ⁵ Toophphiyan ammanettiyaageetinne Gibxxen ceeqettiyaageeti yayyidi yeellatana. ⁶ Abbaa lanqqiyan de7iya asai he gallassi hagaadan yaagana; ‘Be7ite, nuuni Asoore kawuwaappe attanau maaddoosona giidi nu ufaissaa wottidonne etakko baqatido asaa bolli hagee gakkii; yaatin, nuuni waanidi kessi ekkana danddayioonii?’ yaagana” yaagiis.

21

Baabiloone Kunddettaa Bessiya Ajuutaa

¹ Abbaa lanqqen de7iya bazzuwau odettida GODAA qaalai haggaa.

Tohossa baggappe gotiyaa carrkoi suraggiiddi yiyoogaadan, bashshai bazzoppe, hanttaara biittaappe yees.

² Issi yashshiya ajjuutai taayyo qoncciiis. Bonqqiyaagee bonqqees; xaissiyaageekka xaissees; Elaama biittau, woraajja! Meedoona biittau, katamaa doodda! Baabiloone gaasotan gakkida ooliyaa taani gidissana.

³ Hegaa gishshau, ta xeessai saho xalaala gidii; maccaasaa maaretai oiqqiyoogaadan, tana un77oi oiqqiis; taani siyiyoogaappe denddidaagan hokkaas; taani be7idoogaappe denddidaagan dagammaas. ⁴ Tana yiicooyees; tana

yashshai kokkorssees; taani amottido omarssai taayyo kokkorssau laamettiis.

⁵ Taani be7ido ajjuutan eti gibiraa giigissidosona; minxxaafiyaakka hiixxidosa; yaatidi moosonanne uyoosona. Yaatishin, “Inttenoo ha-laqatoo, denddite! Denddidi intte gonddalena quccite!” yaagiya azazoi yiis.

⁶ Godai tana hagaadan yaagiis; “Ba; baada xomoosiya asa wotta; wottin i ba be7iyoojaa yooto. ⁷ Gammaama mehiyaa toggiyaageeta, naa77aa naa77aa gididi biya paraasata, hareta toggiyaageetanne gaameelata toggiyaageeta be7iyo wode, loittidi xeello; daro loittidi xeello” yaagiis.

⁸ Hegaappe guyyiyan, wochchidaagee hagaadan yaagidi waassiis; “Godau, taani wochchiyoosan gallasi gallasi paci bannan eqqaas; ta santtariiyankka qammaa muliyaa tolettaas. ⁹ Be7ite, gammaama mehiyaa toggiya paraasati naa77a naa77a gididi yoosona” yaagiis. I qassikka hagaadan yaagiis; “Baabiloonee kunddiis; a xoossatu misiletikka kunddidosa. Eti ubbaikka sa7an duge kunddidi gaacettidosona” yaagidi waassiis. ¹⁰ Inttenoo, ta audiyan qoxettida ta asatoo, Ubbaappe Wolqqaama GODAAPPE, Israa7eela Xoossaappe siyidobaa taani intteyyo erissais.

Eedoomabai Odettidaagaa

¹¹ Eedooma biittaabaa GODAI hagaadan yaagiis; “Issi bitanee Eedooma baggaara tana xeesidi, ‘Laa wochchiyaagoo, sa7ai wonttanau woqqai attidee? Laa wochchiyaagoo,

sa7ai wonttanau woqqai attidee? yaagees.
¹² Wochchiyaagee zaaridi, ‘Sa7ai wonttana hanees; wonttidikka qassi qammaana; intte oichchanau koyikko, simmidikka yiidi oichchite’ yaagees” yaagiis.

Araba Biittaabai Odettidaagaa

¹³ Araba giyo biittaabaa Godai hagaadan yaagees; “Inttenoo Dadaana zal77anchchatoo, intte intte caaniyo gaameelaturakka Araba biittaa bazzuwan aqana. ¹⁴ Inttenoo, Teema giyo biittan de7iya asatoo, saamettidaageetussi haataa ehiite; betetuyyo miyoobaa immite. ¹⁵ Aissi giikko, eti bisuwaappe, shoohuwaappe shoddido bisuwaappe, dafido wonddafiyaappenne mino olaappe baqatidi yiidosona” yaagees.

¹⁶ Hegaappe guyyiyan, Godai tana hagaadan yaagiis; “Konttiraate oosanchchaa wodiyaadan, mexi issi laittaa gidдон Qeedaare bonchchoi ubbai wurana. ¹⁷ Qeedaare biittan de7iya wonddafiyān dukkiya wolqqaama olanchchatuppe guuttati attana; heгаа GODAI Israa7eela Xoossai odiis” yaagiis.

22

Yerusalaamebai Odettidaagaa

¹ Ajjuuataa Wombbaa giyo sohuwaabaa GODAI yootido qaalaa. Inttena ubbaa keettaa bollan dembbayidi oottidosaa kessidabai aibee? ² Neno waasoi, dirbbainne wocamai kumido katamau, ne gidдон haiqqida asati bisuwan haiqqibookkona; woikko olankka haiqqibookkona. ³ Intte halaqati ubbai issippe

baqatidosona; eti wonddafee bainnan coo omoodettidosona; eti haahosaa baqatikkonne beettida ubbati ohettidosona. ⁴ Hegaa gishshau, taani hagaadan yaagaas; “Tana xeelloppite; ane taani afuxxada misho yeehuwaa yeekkais; xayida ta asaassi yeekkiya tana minttettana giidi daafuoppite” yaagaas. ⁵ Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI ha gallassa Ajjuuataa Wombban dagama, yerettanne shabbirssa gallassa oottiis; qassi gimbbetikka kolettiyo gallassanne deretukkokka waassiyo gallassa.

⁶ Elaami ba para gaaretuuranne para asatuura ba wonddafiyaa oiqqidi yiis; Qiira biittaa wotaad-darati qassi bantta gondalleta giigissidosona. ⁷ Keehi lo77iya intte wombbati para gaaretun kumidosona; para asati Yerusalaame katamaa penggiyaa sinttan eqqidosa. ⁸ I Yihudaa qatota qaariis. He gallassi intte woraa keettan de7iya kawuwaa olaa miishshata xeellideta. ⁹ Qassi intte Daawita Katamaa gidдон kolettidasai daridoogaa be7ideta; be7idi ziqqa sohuwaa dalbbanttaa dagayideta. ¹⁰ Yaatidi intte Yerusalaamen de7iya keettata qoodideta; qoodidi gimbbiyaa minttanau keettata qolideta. ¹¹ Kase gal77a dalbbanttan de7iya haattaa zaaridi, a minjjiyoosaa naa77u gimbbetuppe gidduwan giigissideta. SHin intte heгаа medhdhidaagee Xoosaa gididiyoogaa akeek-ibeekketa; woikko daro wodiyaappe kase heгаа halchchidaagaa yainnibeekketa.

¹² He gallassi Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI inttena yeekkanaunne zilaalanau, intte hu-
uphiyaa meedettanaunne waaruwaa maayanau

inttena xeesiis. ¹³ SHin be7ite, intte ufaitte-tanne poccu geeta; booraanne dorssaa shukkeeta; ashuwaa meeta; woiniyaa eessaakka uyeeta; “Nuni wantto haiqqiyo gishshau, ane moosinne uy-oos” yaageeta.

¹⁴ Ubbaappe Wolqqaama GODAI haggaa taayyo yootiis; i, “Intte haiqqana gakkanaassikka ha nagarai intteyyo atto geetettenna. Taani Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI haggaa odais” yaagiis.

SHeebina, “Nena Era!” Giidobaa

¹⁵ Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI haggadan yaagiis; “Ba; kawo keettan sunttettida alaafiyaa SHeebinakko baada haggadan yaaga;

¹⁶ ‘Hagan neeni ai oottai? Qassi neeni hagan neeyyo duufo bookkanau, neeyyo hagan oonee de7iyai? Nenoo xoqqa sohuwan neeyyo duufuwaa massiyaagoo, qassi shuchchaa gomppan neeyyo de7iyo sohuwaa woociyaagoo,

¹⁷ nenoo mino bitaniyau, nena GODAI wolqqan wora zaaridi olana. Nena i birxxotti oiqqidi,

¹⁸ yuushshi yuushshi aattidi kuwaasedan, issi aaho biittan oliigana. Nenoo ne godaa keettaassi yeella gidida bitaniyau, neeni yan haiqqana; ne bonchcho para gaaretikka yan attana. ¹⁹ Taani nena ne oosuwaappe kessana; ne daannatettaappekka nena shaarana’ yaaga.

²⁰ “He gallassi taani Hilqqiyaa na7aa ta ashkkaraa Eliyaaqiima xeesana. ²¹ Xeesada ne maayuwaa a maizzana; ne gixxiyoogaakka a gixissana; ne sunttatettaakka ayyo aattada immana. I Yerusalaamen de7iya asaassinne Yihudaa asaassi aawa gidana. ²² Taani Daawita

keettaa qulppiyaa a hashiyan wottana; i dooyana; dooyin ooninne gorddena; qassi i gorddana; gorddinka ooninne dooyenna. ²³ Taani a ammanttiya sohuwan xishedan xishana; i ba aawaa keettaassi bonchcho kawotaa araata gidana. ²⁴ Wanccaappe biidi, xoqqabaa gakkanaashin kocan kaqqidoogaadan, eti a aawaa keettaa bonchcho ubbaa, naata, naatu naatakka, a bolli wottana” yaagiis.

²⁵ Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “He gallassi ammanettiya sohuwan xishido xishee kichchana; qanxxettananne kunddana. A bollan kaqqido tooho ubbai duuxxi wodhdhana” yaagees. Hagua GODAI odiis.

23

Xiirrosabai Hiraagan Odettidaagaa

¹ Xiirroosa katamau odettida GODAA gaalai ha-gaa.

Inttenoo Xiirroosa markkabiyyaa laaggiyaagee-too yeekkite! Aissi giikko, Xiirroosa katamai keetti woikko shemppiyoosi bainna baises kiyiis; he odoi etau Qophphiroosa biittaappe yiis. ² Inttenoo, abbaa lanqqiyan de7iya asatoo, inttenoo Sidoona katamaa zal77anchchatoo, co77u giite! Intte kiittiyo asati abbaa pinnidosona. ³ Intte kawotettaassi geliyaagee Naile SHaafaappe caket-tida SHihoora biittaa kattaa. Intte kawotettatussi zal77iyaa zal77iyo soho.

⁴ Neno Sidoona katamau, abbaa qatuwan, abbai, “Taani na7a yelabeikke; taani attuma na7akka macca na7akka dichchabeikke” yaagidi

haasayido gishshau yeellata. ⁵Odoi Gibxxe biittaa gakkiyo wode, eti Xiirrosabaa siyidi mishettana.

⁶ Inttenoo abbaa lanqqiyan de7iya asatoo, zilaalite; hefintti Tarsseesa biitti pinnite.

⁷ Beni wode keexettida, kare biittaa oiqqidi haaranau a tohoi a haassi efiidonne, intte an ufaiyyo Xiirsoosa katamai hagaadan hanidee?

⁸ Kallachchaa goxissiya katamaa a zal77anchchati biittaa haariyaageeta gididonne a gididon baizziyaageetinne laammiyaageeti biittaa bollan bonchchettidaageeta gidido Xiirsoosa katamaa bolli hagaal halchchidai oonee? ⁹ Otorettiyaageetu bonchcho ubbaa guuttanau, qassi biittaa bollan bonchchettidaageeta ubbaa kaushshanau, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaal halchchiis.

¹⁰ Inttenoo, Xiirsoosa biittaa asatoo, inttena teqqiyaabi baina gishshau, Naile SHaafaadan, intte biittaa bollan kumidi goggite. ¹¹ GODAI abbaa bollan ba kushiyaa micciis; i kawotettaakka qaattiis; Kanaane biittaa qatota laalana mala, GODAI azazuwaa immiis. ¹² Qassi i hagaadan yaagiis; “Inttenoo, un77ettida Sidoona asatoo, intte ufais-saa poccu giyo wodee wuriis. Denddite; denddidi hefintti Qophphiroosa pinnite. Harai atto yankka intteyyo shemppoi beettenna” yaagiis.

¹³ Baabiloone biittaa be7ite; he biittaa asai ha77i pattennabaa gidiiis. Asoore biittaa asati he biittan do7ai adaraasanaadan oottidosona. Eti hegan de7iya wogga keettata kolidi, bantta qatota gimbbidosona; biittaaakka baises oottidosona.

¹⁴ Inttenoo, Xiirsoosa biittaa markkabiyaasatoo, intte qatoi laalettido gishshau, zilaalite.

¹⁵ Xiiroosa katamai laappun tammu laittaa dogettidi de7ana wodee yaana; hegeenne, issi kawuwaa laittaa keena giyoogaa. Laappun tammu laittai wuriyo wode, shaaramuxa maccaaseessi yexettiya yetta malai, Xiiroosa katamaassi yexettana. Eti, ¹⁶ “Bii, dogettida shaaramuxee, ne diittaa ekka; ekkada kataman yuuya. Nena asai hassayana mala, mal77o qaalan daro yettaa yexxa” yaagana.

¹⁷ Laappun tammu laittai polettiyo wode, GODAI Xiiroosa xomoosana. SHin hegaappe guyyiyan, a beni ba shaaramuxaa oosuwau simmana; simmada sa7an de7iya kawotettatu ubbaara shaaramuxana. ¹⁸ Gidikkonne, i zal77eenne i damoozai GODAAYYO dummatidaagaa gidana; i zal77ee daro qumaanne lo77o maayuwaa shammanau, GODAASSI oottiya asatussi imettanaappe attin, miishsha keettaanine minjja keettan uttena.

24

Xoossai Sa7aa Qaxxayana

¹ Be7ite, GODAI biittaa booddilissananne baisesa kessana; i biittaa mooridi, an de7iya asaakka laalana. ² Hara asaa bollan

haniyoogaadan, qeesetu bollankka, ashkkaraa bollan haniyoogaadan godaa bollankka, ashkkaree bollan haniyoogaadan godee bollankka, shammiyaagaa bollan haniyoogaadan baizziyaagaa bollankka, tal77iyaa immiyaagaa bollan haniyoogaadan tal77iyaa ekkiaagaa bollankka, acuwaa achchiyaagaa bollan haniyoogaadan, acuwaa ashettiyaagaa bollankka

hanana. ³ Biittai muleera baises kiyana; qassi muleerakka bonqgettana. Aissi giikko, ha qaalaa GODAI haasayis.

⁴ Biittai keehi melin, a aacai ubbai shullees; biittan de7iya wolqqaama asaikka daafurees.

⁵ Biittai banan de7iya asaappe denddidaagan tuniis. Aissi giikko, eti higgiiyaa kanttidosona; wogaa menttidosona; merinaa maachchaakka kolidosona. ⁶ Hegaa gishshau, Xoossaa qanggettai biittaa mees; qassi an de7iya asatikka bantta mooruwaa gaasuwan tuggatoosona. Hegaa gishshau, sa7an de7iya asati xuuettidosona; yaatin qoodan qii guutta asai attiis. ⁷ Woiniyaa turaa anoi melin, woine eessaikka al77iis; kase ufaittiya ubbai azzanees. ⁸ Karaabiyaa baqaa ufaissai sirphphi giis. Ufaittiyaageetu hobbocettaikka eqqiis. Lo77iya diittaa ufaissaikka sirphphi giis. ⁹ Hagaappe sinttanau yettaa yexxiiddi, eti woiniyaa eessaa uyokkona; mattoyiya ushshai uyiyaageetau camo gidana. ¹⁰ Maaraa mankaa xayida katamai laalettiis; ooninne gelennaadan, keetta ubbai gorddettiis. ¹¹ Woine eessai xayidoogau asai gutaran waassees; ufaissa ubbai azzanuwau laamettiis; sa7aa ufaissai ubbai kichchiis. ¹² Katamai qolettidi attiis; katamaa penggetikka meqerettidosona. ¹³ Wogaraa teeraa qaattidi qoqqofiyoogaadan, woikko woiniyaa teeraa maxi simmidi, poshiluwaa maxiyoogaadan, biittaa bollan de7iya kawotettatu giddon hegaadan hanana.

¹⁴ Eti bantta qaalaa xoqqu oottidi, ufaissan yexxoosona; arggo baggaara de7iya ubbai

GODAA gitatettaa yootana. ¹⁵ Hegaa gishshau, arshsho baggaara de7iyaageetoo, GODAU bonchchuwaa immite; abbaa doonan de7iya biittatun de7iyaageetoo, Israa7eela Xoossaa, GODAA sunttaassi bonchchuwaa immite. ¹⁶ Biittaa gaxaappe, “Xilluwau bonchchoi gido” yaagiya yettaa nuuni siyoos.

SHin taani, “Taani gilqqais! Taani gilqqais! Taayyo aayye7ana! Aissi giikko, kaddiyaageeti kaddoosona; kaddiyaageeti keehippe kaddoosona” yaagais. ¹⁷ Inttenoo, sa7aa bollan de7iya asatoo, dagamai, aafoinne piree inttena naagees. ¹⁸ Saluwaa maskkooteti dooyettido gishshaunne, biittaa baasotikka qaaxxiyo gishshau, daganttiya cenggurssaappe baqatiyaagee ollan kunddana; qassi ollaappe pude kiyiyaagee piriyan ohettana. ¹⁹ Biittai za77idi phalqqettiis; nippi giidi meqerettiis; wolqqappe qaaxxiis. ²⁰ Biittai mattottida asadan ganddigaarees; carkkoi sugiyo daasedan, yonqqu gees. Makkalanchchatu mooroi a keehippe deexxido gishshau, naa77antto denddenaanadan kunddees.

²¹ He gallassi GODAI saluwaa wolqqata saluwan, qassi sa7aa kawotakka sa7an qaxxayana. ²² Eti ollan de7iya qasho asatudan, issippe shiiqana; shiiqidi qasho keettan gorddettidi uttana. Qassi daro gallasaappe guyyiyan, eti qaxxayettana. ²³ Hegaappe guyyiyan, aginaikka awaikka yeellatana. Aissi giikko, Ubbaappe Wolqqaama GODAI Xiyoone deriyaaninne Yerusalaamen kawotana; qassi i Yerusalaame cimatu sinttan ba bonchchuwaa

qonccissana.

25

Galataa Yettaa

¹ Abeet GODAU, neeni ta Xoossaa. Taani nena xoqqu xoqqu oottana; ne sunntaakka galatana. Aissi giikko, neeni polo ammanettiyoogan benisappe halchchettidi de7iya maalaalissiya oosota oottadasa. ² Neeni katamaa shuchcha doore ootadasa; minuwan gimbbettida katamaa qoladasa. Allagatu kawo keettaakka naa77antto katama gidennaadan oottadasa. Simmidi mulekka keexettenna. ³ Hegaa gishshau, mino asati nena bonchchana; meqetti bainna kawotettatu katomatika neessi yayyana. ⁴ Neeni hiyyeesau baqati attiyo soho. Metootanchchaukka ba metuwaa wode baqati attiyo soho, uushuwaappe sheep-hetiyo sohonne awaa seelaappe attiyo kuwa gidadasa. Aissi giikko, meqetti bainna asaa hanqqoi gimbbiyaa shociya uushuwaa malanne ⁵ bazzo biittaa mishuwaa mala. Awaa mishoi shaaraa kuwan gabbi giyoogaadan, neeni allagatu wocamaa haizissadasa; yaatin, meqetti bainna asatu yettai sirphphi giis.

⁶ Ubbaappe Wolqqaama GODAI asa ubbaayyo ha deriyaa bollan gita gibiraa giigissana; hegeekka modhdhobata, kolzziyaara de7iyaabatanne lo77o ka77ida woiniyaa eessaa gibiraa. ⁷ Ha deriyan asa ubbaa cammidabaa, kawotetta ubbaa bollankka micettida magalashuwaa taani xaissana. ⁸ Haiquwaa i merinau mittana; Ubbaa Haariya GODAI aife ubbaappe afuttaa quccana; ba asaa

kaushshaakka biitta ubbaappe diggana. Haggaa GODAI odiis.

⁹ He gallassi eti hagaadan yaagana; “Hagee tumu nu Xoossaa; nuuni i nuna ashshanaadan naagida; naagin i nuna ashshiis. Hagee GODAA; nuuni a naagida. Ane a atotettan hashshu goosinne ufaittoos” yaagana.

Xoossai Moo7aaba Biittaa Qaxxayana

¹⁰ Aissi giikko, GODAA kushee ashshanau ha deriyaa bollan gidana. SHin darccaa pito olan yeggidi yedhdhiyoogaadan, Moo7aaba biittaa asai ba sohuwan yerettana. ¹¹ Haattaa wadhdhiyaagee haattaa wadhdhanau ba kushiya pididi oottiyoogaadan, eti heggaa gidдон bantta kushiya pididi oottana. SHin GODAI a otoruwaa a kushiya geniyaarakka gattidi kaushshana. ¹² Eti xoqqissidi, minuwan gimbbido gimbbiyaa i duge ehaananne kaushshana; duge sa7an, ubba hirkki buhiyan olana.

26

Xoossai Ba Asaassi Xoonuwaa Immana

¹ He gallassi Yihudaa biittan ha yettai yexettana.

Nuuyyo mino katamai de7ees;

Xoossai atotettaa a yuushuwan gimbbedaaninne qatodan essees.

² Ammanuwaa naagiya xillo kawotettaigelana mala, kareta dooyite.

³ Ba qofaa nenan wottida asaneeni polo sarotettan naagaasa; aissi giikko, i nenan ammanettees.

⁴ GODAN merinau ammanetta;

aissi giikko, GODAI Xoossai merinaa Zaallaa.

⁵ Xoqqan de7iyaageetanne

eta xoqqa katamaa ziqqi oottiis;

i a kaushshees.

Duge biittaa gakkanau ziqqi oottees;

biittaa buhiyan oli bayees.

⁶ Hiyyeesaa gedee, metootanchchaa tohoi a yedhdhana.

⁷ Xillotu ogee salalla.

Abeet Xilluwau, neeni

xillotu ogiyaa salallissaasa.

⁸ Ee GODAU, ne higgiiyaa ogiyan hemettiiddi,

nuuni nena naagoos.

Nu wozanaa amoi

ne sunttaa bonchhanaagaa xalaala.

⁹ Qamman taani nena laamotais;

ta gidдон de7iya ta ayyaanai

tumuppe nena minttidi koyees.

Aissi giikko, ne pird dai sa7an de7iyo wode,

sa7an de7iya asai xillotettaa tamaarees.

¹⁰ Iita asayyo kehatettaa oottikkokka,

i xillotettaa tamaarena.

Suure asatu biittan iitabaa oottees;

GODAA gitatettaakka erenna.

¹¹ Abeet GODAU, neeni

ne kushiyyaa xoqqu oottadasa;

shin eti be7okkona.

Ne asau neeni mishettiyo mishuwaa

be7idi yeellatona.

Neeni ne morkketuyyo wottido tamai

eta mi xaisso.

¹² Abeet GODAU, neeni

nuuyyo sarotettaa minttadasa;

nu ooso ubbaa neeni nuuyyo oottadasa.

¹³ Abeet GODAU, nu Xoossau,
neeppe harati nuna haaridosona;

shin nuuni ne sunttaa xalaalaa bonchchoos.

¹⁴ Eti haiqqidosona;

simmidi paxa de7okkona.

Neeni qaxxayin xayido gishshau,

simmidi denddokona.

Eti hassayettiyoobaa ubbaa qucca xaissadasa.

¹⁵ Abeet GODAU!

Neeni asaa darissadasa.

Asaa darissada, neeni bonchchettadasa;

biittaa zawaa ubbaakka aassadasa.

¹⁶ Abeet GODAU!

Metuwaa wode eti nena koyidosona.

Neeni eta qaxxayido wode,

eti nena woossidosona.

¹⁷ Abeet GODAU! SHahaarida maccaasiyaa

yeliyo wodee gakkin,

maaretan un77ettada waassiyooagaan,

nuunikka ne sinttan hegaadan hanida.

¹⁸ Nuuni shahaarida; maaretaakka ohettida;

shin carkkuwaa yeliyaabaa gidida.

Nuuni sa7au atotettaa ehibookko;

sa7an de7iya asaakka yelibookko.

¹⁹ Haiqqida ne asai paxana;

eta ahaikka denddana.

Inttenoo, biittaa buhiyaa gidдон de7iyaageetoo,

intte xaazai maallado xaazaa mala gidido

gishshaunne,

sa7aikka haiqqidaageeta zaarettidi immiyo

gishshau,

beegottitenne ufaissau yexxite.

Pirddanne Omooduwaappe Simmiyoogaa

²⁰ Ta asatoo, haa yiite; yiidi intte soo gelidi, kariyaa intte bolli gorddite. GODAA hanqqoi aadhdhana gakkanaassi, guutta wodiya inttena qosite. ²¹ Biittaa bollan de7iya asaa, eta nagaraa gishshau qaxxayanau, GODAI ba de7iyoosaappe kiyidi yees. Biittaikka ba bollan gukkida suutaa qonccissana; woridoogeet akka naa77antto genttena.

27

¹ He gallassi GODAI ba mino, gitanne wolqqaama bisuwan Lewaataana giyo kolxxiyaanne xaaxettiya shooshshaa qaxxayana; abban de7iya demiyaakka worana. ² He gallassi hagaadan geetettana; “Hagee dosettida woiniyaa turaa soho; abaa yexxite! ³ Taani, GODAI a naagiyaagaa; taani a ha77i ha77i haattaa ushshais; ooninne a qohennaadan, taani qamminne gallassi a naagais. ⁴ Taani hanqqettikke; tanaara olettanau, agunttainne gom77oree de7orkkonaashsha! Taani eta bolli kiya eqqada, eta xuugga wurssana shin. ⁵ Woikko baqati qosetti attanau taakko yona; tanaara giigona; ee, tanaara giigona” yaagetettana.

⁶ Yaana gallasatun Yaaqoobi xaphuwaa yeddana; Israa7eeli aacanne ciyyana; yaatidi aifido aifee sa7aa ubbaa kumana.

⁷ Eta shocidaageeta shocidoogaadan, GODAI Israa7eela asaa shocideeyye? Woikko eta woridaageeti haiqqidoogaadan, eti haiqqidonaayye? ⁸ GODAI ba asaa omooduwau

yeddiyoogan qaxxayiis; arshsho bagga carkkuwaa gallassi eta ba yashshiya gotiyan laaggidi kessiis. ⁹ Hegaa gishshau, Yaaqooba mooroi atto geetettanainne a nagarai polo qucettanai hagaana: hegeekka yarshshiyoosaa shuchchaa ubbaa i meqerettida booqintta shuchchaadan oottiyo wodenne, Asheero giyo macca xoosee misilee, woikko ixaanaa cuwayidi, yarshshiyoosaikka equwan attennaadan oottiyo wode.

¹⁰ Minuwan direttida katamai oniis; kase asi de7iyo sohoi ha77i bazzodan, mela attiisinne dogettiis; i mehee heemettiyo soho gidido gishshau, mittaa bonccuwaa miiddi, marati hegan allaxxoosona. ¹¹ Mittaa tasheti meliyo wode meqerettoosona; maccaasaikka yiidi, eta eettanau efees. Ha asai akeeki baina asa gidiyo gishshau, eta Medhdhidaagee etau qarettennanne maarena.

¹² He gallassi Efiraaxiisa SHaafaappe Gibxxe SHaafaa gakkanaashin, GODAI kattaa qoxxana; inttenoo, Israa7eela asatoo, inttekka intte kayan kayan shiiqana.

¹³ He gallassi gita malkkatai punettana; punettin Asoore biittan xayiyaageetinne Gibxxe biittau goossidaageeti yaana; yiidi Yerusalaamen geeshsha deriyan GODAAYYO goinnana.

28

Huuphessa Kawotettaa, "Nena Era!" Giidobaa

¹ Efireeman de7iya mattottiyaageetu kallachchaunne, woiniyaa eessai xoonidoogeetu aradda wombban de7iya, shulliya ciishsha

mala gidida a bonchchuwaa puulau aayye7ana!
² Be7ite, Godaayyo wolqqaamanne mino gidida issoi de7ees; Godai a shachchaa uushuwaadan, bashshiya gotiyaadaaninne kixxidi goggiya wolqqaama haattaadan, mino kushiyan duge sa7aa olana. ³ He mattottiya Efireema asatu otoruwaa kallachchai tohuwan yerettana. ⁴ Aradda wombbaa huuphiyan de7iya qoqqofettiya ciishshai, a bonchchuwaa puulai wodee gakkanaappe kasetidi teerida balasiyaa mala gidana; issi asi he balasiyaa be7iyo wode, ba kushiyan oiqqosaara mi aggees.

⁵ He gallassi Ubbaappe Wolqqaama GODAI ba asaappe attidaageetussi bonchcho kallachchanne puula alleeqo gidana. ⁶ I daannatussi likke pird-diyo ayyaana, olaa miixaappe zaariyaageetus-sikka wolqqa gidana.

Isiyaasanne Mattottidi Hananabaa Yootiya Yihudaa Asata

⁷ Hageetikka woiniyaa eessaa uyidi yiicotoosonanne mattoyiya ushshan ganddigaaroosona. Qeeseenne hananabaa yootiyaagee mattoyiya ushshan yiicotoosona; eti woiniyaa ushshan chaarikettoosona; mattoyiya ushshankka ganddigaaroosona. Ajuutaa likke be7okkona; pirddiiddikka xubettoosona. ⁸ Eti miyo maadda ubbai cooshsha xalla gidido gishshau, moorettibeenna sohoi mulekka baawa.

⁹ Eti hagaadan yaagana; “Eratettaa i oona tamarissanee? Kiitaakka oossi qonccissanee? Maattaa paahuwaa biron aggidaageetusseeyye, woikko xanttaa biron duuxxidaageetussee?

¹⁰ Aissi giikko, i giyoogee haggaa; azazuwaa bolli

azazuwaa, azazuwaa bolli azazuwaa, wogaa bolli wogaa, wogaa bolli wogaa, hagan guuttaa, hegan guuttaa” yaagana.

¹¹ SHin GODAI allagatu qaalaaninne imattatu doonan ha asaassi haasayana. ¹² I etau hagaadan yaagiis; “Hagee shemppuwaa. Xalali-daagaa shemppissite. Hagee shemppi ekkiyo soho” yaagiis. SHin eti siyennan ixxidosa. ¹³ Hegaa gishshau, eti biidi kunddana mala, meqqana malanne gitiyan oiqettidi omooduwaa baana mala, GODAA qalalai etau azazuwaa bolli azazuwaa, azazuwaa bolli azazuwaa, wogaa bolli wogaa, wogaa bolli wogaa gididi, hagan guuttai, hegan guuttai gidiiis.

Xiyoonessi Godaa Xaphuwaa Minttiya SHuchchaa

¹⁴ Hegaa gishshau, inttenoo, Yerusalaamen de7iya asaa haariya qilliicciyaageetoo, GODAA qaalaa siyite. ¹⁵ Intte, “Nuuni haiquwaara maacettida; Si7ooliyaarakka caaqettida; nuuni wordduwaa nuussi qato oottido gishshaunne malttiyaa nuussi qosetti attiyo soho oottido gishshau, hanttaara boshai yiidikka nuna bochchennan aadhdhana” yaagidi ceeqetteeta.

¹⁶ Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Be7ite, taani Xiyoonen baasuwaassi shuchchaa, paacettida shuchchaa, godaa xaphuwaa minttiya, al77o shuchchaa wottaas; aani ammaniya ooninne yeellatenna. ¹⁷ Taani suure pirddaa baasuwaa likkiyo wodoro, xillotettaakka tumbbe oottana. Qassi intte qatuwaa wordduwaa, shachchai

shocana; intte qosetti attiyoosaakka haattai muukkana” yaagees. ¹⁸ Hegaappe guyyiyan, intte haiquwaara maacettido maachchai laalettana. Si7ooliyaarakka caagettido caaquoikka minnenna. Hanttaara boshai yiyo wode, intte an shocettana. ¹⁹ He boshai maallado maallado, qamminne gallassi hegaara aadhdhana; he aadhdhiyo wode ubbankka, inttena ekki baana.

A kiitaa akeekiyoogee intteyyo shabbirssa dagama gidana. ²⁰ Arssai gediya cogochchidi zin77anau qantta; afalaikka gatti maayanau guutta. ²¹ Aissi giikko, Paraaxiima Deriyaa bollan GODAI oottidoogaadan, ba oosuwaa, ba imatta oosuwaa, hegeekka ba ooratta oosuwaa oottanau denddana. Qassi Gabaa7oona wombban hanqqettidoogaadan hanqqettana. ²² Godaappe, Ubbaappe Wolqqaama GODAAPPE i boshaa biitta ubbaa bolli ehaanau qachchidoogaa taani siyido gishshau, intte qashoi minnenna mala, qilliicciyoogaa aggite.

Xoossaassi Aadhdhida Eratettai De7ees

²³ Intte haittaa haa yeggidi, taani yootiyoogaa siyite; ta haasayaakka akeekidi ezggite. ²⁴ Kattaa zeranau goyiya goshshanchchai ubbatookka goyiiddi de7iigii? Qassi i ubbatookka guulluwaa kinchchiiddinne liiqissiiddi de7iigii? ²⁵ Gadiyaa liiqissidi, aanugaa laalees; kareta sawuwaakka zerees; gisttiyaakka a yippan, banggaakka a do7uwan, qambbaraakka au bessiya sohuwan zerees gidennee? ²⁶ Aissi giikko, ha hiillaa a Xoossai a erisseesinne tamarisseees. ²⁷ Kareta sawuwaa udula mittan qoxxenna; aanugaakka

cuguwan bukkenna. Hegaa aggidi, kareta sawuwa gatiman, aanugaakka xam77an qoxxees. ²⁸ Oittaa uuukiyo kattaa qoxxiyoosan qoxxiyaagee liiqissiiyye? CHIikka, i a qoxxiiddi qoxxiiddi, merinau de7iigenna. Qassi i kattaa qoxxiyo para gaareta a bollaara laaggiiddikka kattai gaacettanaadan oottenna. ²⁹ Hageekka qassi maalaalissiya zoriyaa zoriya, oosuwaakka aadhdhida eran oottiya Ubbaappe Wolqqaama GODAAPPE yees.

29

Daawita Katamaa Yerusalaamessi Aayye7ana!

¹ Neno Daawiti de7ido Arii7eela giyo katamau, neeyyo aayye7ana! Laittaa bollan laittaa gujja; baalatakka zaara zaarada bonchcha. ² Taani Arii7eela giyo katamaa bironkka un77ettana; un77ettin eti zilaalananne yeekkana. He kata-mai suuttai kammido yarshshiyooosaa mala gidana. ³ Taani ne yuushuwan dooddananne adussa gimbbiyan nena dirana; ne bollan olaa miixaa keexxana. ⁴ Hegaappe guyyiyan, neeni biittaa ciimmaappe haa pude haasayana; hirkki baanaappe ne cenggurssai yaana. Ne cenggurssai moitilliyaa cenggurssaadan, biittaa giddoppe kiyana; ne haasayaikka baanaa giddoppe saasukettana.

⁵ SHin ne morkketi liiqo baana keena coranne ne meqetti bainnaageetu qoodaikka carkkoi efiyo suullaa keena daro gidana. Qoppennan de7ishin eesuwan, ⁶ Ubbaappe Wolqqaama GODAI dadan, biittaa qaattan, gita cenggurssan, gotiyan, carkkuwaaninne miya tamaa lacuwan

inttena xomoosona. ⁷ Arii7eela katamaa oliya cora kawotetta ubbai, he katamaanne a qatuwaa oliya ubbai, a waissiya ubbai aimodan, gamma ajjuutadan hanana. ⁸ Namisettida asi aimuwan mees; shin beegottiyo wode a namisai aggenna; woikko saamettida asi aimuwan uyees; shin beegottiyo wode daafurees; saamuwaakka alibeenna; Xiyoone Deriyaa oliya cora kawotetta ubbai hegaadan hanana.

Xoossa Azazuwaa Kariyoogee Ehiyo Qixaatiyaa

⁹ Inttena intterkka dammettidi, damma asa gidite; inttena intterkka qooqissidi, qooqe asa gidite. Mattottite; shin woiniyaa eessaana gidoppo. Ganddigaarite; shin mattoyiya ushshaana gidoppo. ¹⁰ Aissi giikko, GODAI xiskkuwaa sonnu oottiya ayyaanaa intte bollan gussiiis. Hananabaa yootiyaageetoo, yaatidi intte aifeta i gooziiis. Ajju-utaa be7iyaageetoo, intte huuphetakka gulleyiis.

¹¹ Ha ubba ajjuutai neeyyo attamettida maxaafa mala gidiis. Asai, “Hei, haggaa nabbaba” yaagidi, issi nabbabi danddayiya urau immiyo wode i, “Maxaafai attamettido gishshau, taani nabbabanau danddayikke” yaagana. ¹² Qassi maxaafaa nabbabi danddayenna urau, “Hei, haggaa nabbaba” yaagidi immiyo wode, i, “Taani nabbabanau danddayikke” yaagana.

¹³ Yaatin, Godai hagaadan yaagana; “Hagee asai ba bolla doonan taakko shiiqees; ba inxxarssan tana bonchchees; shin eta wozanai taappe haahuwan de7ees. Eti asi medhdhido wogaa tamaariiddi, taassi hadan goinnoosona.

¹⁴ Hegaa gishshau, be7ite, taani ha asaa bolli

zaarettadakka maalaalissiyaabaa oottana; maalaaliyaabaanne oorattabaa oottana. Eta eranchchatu aadhdhida eratetta daallamana; eta akeekanchchatu akeekaikka qosettana” yaagiis.

Sinttappe Yaana Kehaa

¹⁵ Bantta halchchuwaa ciimmayidi, GODAAPPE qottiyaageetussi, bantta oosuwaa xuman oot-tiiddi, “Nuna ooni be7ii? Nuna ooni erii?” yaagiyaageetussi aayye7ana! ¹⁶ Intte yohota aatti yeggeeta; urqqaa medhdhiyaagee urqqaa mala giidi qoppeeta! Merettidaagee medhdhidaagaa, “I tana medhdhibeenna” gaanee? Otoi bana medhdhidaagaa, “I ainne erenna” gaanau danddayii?

¹⁷ Liibaanoosa worai aradda gadiyau laamet-tanau, aradda gadee qassi wora gidanau, guutta wodee attiis gidenneeyye?

¹⁸ He gallassi tulleti maxaafaa qaalaa siyana; lem77ilem77aappenne xumaappe kiyidi, qooqetu aifee xeellana. ¹⁹ Ashkketi gujjidikka GODAN ufaittana; asaa gidдон de7iya hiyyeesatikka Israa7eela Geeshshan hashshu gaana. ²⁰ Meqetti bannaageeti wurana. Qilliicciyaageeti tim77i gaana. Iitabaa oottanau wochchiyaageeti ubbai xayana. ²¹ Hegeeti yohon asa mooranchcha kessiyaageeta, shilootan asaa seeriyaageetau piriya wottiyaageetanne wordduwan xillo bitaniyaa pirdaa teqqiyaageeta.

²² Hegaa gishshau, Abrahaama wozida GODAI Yaaqooba zariyau hagaadan yaagees; “Yaaqooba zaree hagaappe sinttanau yeellatenna; eta som77oikka yeellatidi, sa7aa xeellenna.

²³ SHin eti ta kushe ooso gidiya bantta

naata bantta gidдон be7iyo wode, ta sunttaa geeshshatettan naagana; eti Yaaqooba Geeshshaa geeshshatettaa moorokkona. Israa7eela Xoossaakka yashshatettan bonchchana. ²⁴ Ayyaanan balidaageeti simmidi akeekana; zuuzummiyaageetikka timirttiyaa ekkana” yaagees.

30

Gibxxeera Maacettiyo Hada Maachchaa

¹ GODAI hagaadan yaagees; “Makkalanchcha naatussi aayye7ana! Taani halchchabeennabaa oottiyaageetussi, ta Ayyaanaappe gidenna exaa banttau giigissiyaageetussi, nagaraa nagaraa bolli gujjiyaageetussi aayye7ana. ² Gibxxe kawuwaa qatuwan attanaunne Gibxxe kuwan attiyooosaa koyanau, tana zoretaa bessennan, duge Gibxxe wodhdhiyaageetau aayye7ana! ³ Hegaa gishshau, Gibxxe kawuwaa qatoi intteyyo yeella, kuwaikka kaushsha gidana. ⁴ Eta halaqati Xo7aanen de7ikkokka, eti kiittidoogeeti Haneesa giyo katamaa gakkikkokka, ⁵ yeellappenne kaushshappe attin, haraabaa aibanne wodhdhenna asaa, aibanne maaddenna woikko go77enna asan ammanettida asi ubbi kauyyana” yaagees.

⁶ Neegeeban de7iya do7atubaa GODAI giyoogee haggaa; kiitettiyaageeti metoinne tuggai de7iyo biittaa gidduwaara, gaammoinne gaammiyaa woriya shooshshatinne paalliya demeti kolxxiyo iita biittaara kanttidi baana. Bantta duretettaa haretu zokkuwan, bantta aquwaa gaameelatu zimettan caani ekkidi,

etayyo aibanne worissenna biitti baana. ⁷ Aissi giikko, Gibxxe maadoi waagi bannabaanne mela. Hegaa gishshau, taani a, “Co77u giidi uttida Ra7aaba” yaagada sunttaas.

Azazetenna Asaa

⁸ Ha77i ba; baada sinttaara yaana wodiyaassi merinaa malaata gidana mala, eta sinttan shuchchaa masettan qaaca; mazggafankka xaafa. ⁹ Aissi giikko, hageeti makkalanchcha asatanne worddanchcha naata; eti GODAI yootiyoobaa siyanau koyenna naata. ¹⁰ Eti ajjuutaa yootiyaageeta, “Ajjuutaa be7oppite” yaagoosona; hananabaa yootiyaageetakka, “Ufaissiyaabaappenne milatiyaabaappe attin, nuuyyo suurebaa yootoppite. ¹¹ Ogiyaappe kichchite; loossuwaappekka issi baggi simmite; nuuni Israa7eela Geeshshaabaa zaarettidi siyokko” yaagoosona.

¹² Yaatin, Israa7eela Geeshshai hagaadan yaagees; “Intte ha qaalaa ixixidi, asa naaqqiyoogan ammanettido gishshaunne cimmiyoogan ceeqettido gishshau, ¹³ ha nagarai intteyyo za77idi wodhdhiya, akeekennan eesuwan kunddiya adussa gimbbiyaa mala gidana. ¹⁴ A meqoi urqqaappe medhdhidonne nippi giidi meqqida otuwaa mala gidana; he mequwaa gidдон tama kaashiyo woikko ollaappe haatta duuqqidi kessiyo kon77inne beettenna” yaagees.

¹⁵ Ubbaa Haariya GODAI, Israa7eela Geeshshai hagaadan yaagees; “Intte taakko simmiyoogaanne shemppiyoogan attana; co77u giyoogeenne ammanettiyoogee intteyyo

wolqqa gidana; shin intte ixxideta. ¹⁶ Ixxidi hagaadan yaagideta; ‘CHii, nuuni paratun uttidi baqatana’ yaagideta; heгаа gishshau, intte baqatana. Qassikka intte, ‘Eesotiya parata toggidi biichchana’ yaagideta; heгаа gishshau, inttena yedettiyaageeti eesotana. ¹⁷ Issi tooranchchaa be7idi, intteppe sha7u asai baqatana; ichchashu tooranchchati inttena muliyaa yedettana. Deriyaa huuphiyan essido banddiraa mittaappe attin, intte tooranchchatuppe issoinne attenna” yaagees.

¹⁸ SHin GODAI intteyyo kehanau naagees; i intteyyo qarettiyoogaa bessanau denddees. Aissi giikko, GODAI xillo pirddiya Xoossaa; a naagiyaageeti ubbati anjjettidaageeta.

Xoossai Ba Asaa Anjjana

¹⁹ Inttenoo, Yerusalaamen de7iya Xiyooone asatoo, hagaappe sinttanau yeekkeketa; intte waasuwan i intteyyo tumuppe qarettana; i intte waasuwaa siyiyo wode, intteyyo zaaruwaa immana. ²⁰ Godai intteyyo metuwaa oittaanne tuggaa haattaa immikkokka, intte asttamaaree hagaappe sinttan bana qottenna. SHin intte aifee intte asttamaariyaa be7ana. ²¹ Intte ushachchi woikko haddirssi simmiyo wode, guyyeera inttena, “Ogee hagua; an biite” yaagiya cenggurssaa intte siyana. ²² Hegaappe guyyiyan, biran alleeqettida eeqatanne worqqan kamettida misileta intte tunissana. Qita curqqadan intte eta, “Nuuppe haakkite” yaagidi wora olana.

²³ He wode intte biittan zerido kattaassi i iraa bukissana; biittaappe mokkiya kattaikka

murutanne daro gidana. He gallassi intte miizzai aaho dembban hemettana. ²⁴ Gadiyaa goyiya booratinne hareti laidaaninne gillan suraggidi, maxiniyan sohido harqquwaa maana. ²⁵ Intte morkketu qatoti omoodettin, asai goora7ettidi wuriyo gallassi, gita deretuppenne xoqqa deretuppe pultto haattati goggana. ²⁶ He gallassi aginee poo7oi awaa poo7uwaadan hanana; awaa poo7oikka kaseegaappe laappun kushe darana; laappun gallassa poo7uwaa keenaa poo7ana. He gallassi GODAI meqqida ba asaa koolana; i dechchin masunxxida masunttaakka pattana.

Xoossai Asoore Qaxxayana

²⁷ Be7ite, GODAA suntai suulliyya hanqquwaara, sikkida cuwaa shaaraara haahosaappe yaana; a doonai hanqqoi kumidoogaa; a inxxarssaikka miya tama. ²⁸ Ubbabaa pitti qucci efiya di7uwaadan, xaissiya carckkuwaa yeddana. I kawotettata bashshaa zazzariyan baqqana; asaa gappataakka wora efiya bixaalaa barssana. ²⁹ Geeshsha baalai bonchchettiyo qammi yexxiyoogaadan, intte yexxana; GODAA deriyaa Israa7eela Zaallaakko biyo wode, pulaaliyaa punnidi yexxiya asai ufaittiyoogaadan, intte ufaittana.

³⁰ Qassi GODAI ba yashshiya cenggurssaa sissana; a qesee wodhdhidi shociyo shochcha ba suulliyya hanqquwan, miya tamaa lacuwan, gotiyan, uushuwaaninne shachcha burcciiyan qonccissana. ³¹ GODAI ba xam77an shociyo wode, Asoore biittaa asati cenggurssaa siyidi dagamana. ³² GODAI eta ba qaxxayiyo xam77an

shocana shochchai ubbai karaabiyaaninne diitan gidana. Olan i ba qeesiyaa denttidi, eta olana. ³³ Aissi giikko, tamaa eettiyoosai beni giigiis; he sohoi giigidoi kawuwaassa. He sohoi ziqqanne aaho gididi, tamainne daro mittai dooretti uttidoo soho. GODAA shemppoi dinniyaa shaafaadan yiidi, he tamaa eetti kessana.

31

Xoossai Yerusalaame Naagana

¹ Maaduwaa koyanau duge Gibxxe wodhdhiyaageetussinne paran ammanettiyaageetussi aayye7ana! Cora gidiyo gishshau paraa gaaretun, daroppe mino gidiyo gishshau paraasatun ammanettiyaageetussi aayye7ana! Eti Israa7eela Geeshshaakko xeellokkona; woikko GODAAPPE maaduwaa koyokkona. ² SHin ikka bashshaa ehaanau danddayiya aadhdhida eranchcha; ba giidoogaakka aggenna; iitatu keettaa asaa bollinne iitabaa oottiyaageeta maaddiyaageetu bolli denddana. ³ Gibxxe biittaa asati asappe attin, xoossa gidokkona. Eta paratika ashoppe attin, ayyaana gidokkona. GODAI hanqquwan ba kushiya micciyo wode, maaddiyaagee xubettana; maadettiyaageekka kunddana; eti ubbaikka issippe xayana.

⁴ GODAI tana hagaadan yaagees; “Gaammoi woikko wodala gaammoi mehiyaa oiqqidi daariyo wode, daro henttanchchati a bolli xeesetti shiiqikkokka, i eta waasuwaassi dagammenna. Eta wuigiyaassikka yayyenna. Hegaadankka, Ubbaappe Wolqqaama GODAI Xiyoone

Deriyaaninne a xoqqan olaa gaittanau duge wodhdhana. ⁵ Kafoi bollaara aallanttiyoogaadan, Ubbaappe Wolqqaama GODAI Yerusalaame gondallananne ashshi ekkana; i a bollaara kanttidi, a wotti ekkana” yaagees.

⁶ Inttenoo Israa7eela asatoo, intte keehippe makkalidoogaakko simmite. ⁷ Aissi giikko, asa ubbai bantta nagaranchcha kushiyan biraappenne worqqaappe medhdhido eeqata he gallassi olana.

⁸ Tamai Xiyoonen, coocce Yerusalaamen de7iyo GODAI hagaadan yaagees; “Asooree asabaa gidenna bisuwan kunddana; asabaa gidenna bisoi eta maana. Eti bisuwaa sinttappe baqatana; eta wodalla asati deexo oosuwau azazettana. ⁹ Dagamaa gaasuwan, eta mino qatoi laalettana; eta ola gadaawatikka dagamau olaa banddiraa aggi bayidi baana” yaagees.

32

Xillotettan Aissiya Kawuwaa

¹ Be7ite, kawoi xillotettan kawotana; haariyaageetikka suuretettan haarana. ² Asai huuphiyan huuphiyan carckkuwaappe geemmiyo soho, gotiyaappe baqatiyo soho gidana; mela sohuwan goggiya haattanne booddila biittan de7iyya gita zaallaa kuwaa mala gidana. ³ Xeelliya asatu aifee qilimmenna; siyiyaageetu haittaikka ezggana. ⁴ Tafitafiya asatu wozanai erananne akeekana. Deditiya asatu inxxarssaikka suure geeshshidi haasayana. ⁵ Hagaappe sinttanau eeyyi bonchcho asa geetettenna. Iita asi bonchchettenna. ⁶ Aissi giikko, eeyyai eeyyatettaa haasayees; a wozanaikka nagaraa

oottanau, GODAA bolli xalabaa haasayanau, namisettidaageeta kalissennan agganaunne saamettidaageeta ushshennan digganau, iitabaa maqettees. ⁷ Uuzettiyaagaa uuzee iita; metootanchchai suurebaa haasayinkka, wordduwan hiyyeesaa xaissanau i iita qofaa qoppees. ⁸ Lo77o uri lo77obaa halchchees; he lo77o halchchuwan minnidi de7ees.

Pirddanne Betiyaappe Simmiyoogaa

⁹ Inttenoo qofi bannan de7iya maccaasatoo, denddite; denddidi ta odiyoogaa siyite; inttenoo ammanettidi uttida macca naatoo, taani intteyyo yootiyoogaa ezggite. ¹⁰ Issi laittaappe qiibaa aadhdhishin, intte ammanettidi uttidaageeti kokkorana; woiniyaa a wodiyan xunqqiyoogee attana. Tookkidobaappe intte aifiyaa shiishshana wodekka yeenna. ¹¹ Inttenoo ishaluwan de7iya maccaasatoo, kokkorite. Inttenoo ammanettidi uttida macca naatoo, gajigajite. Intte maayuwaa qaarite; qaaridi kayyo afalaa intte xeessan gixxite. ¹² Lo77iya shooqainne aifiyaa herxxexxida woinee xayido gishshau, azzanidi, intte tiraa baqqite. ¹³ Agunntaa buurainne kinddiichchoi ta asaa gaden mokkiis. Asai ufaittidi de7ido keettatussinne ufaissan de7ida ha katamaassi yeekkite. ¹⁴ Miixai attana; daro asai de7iyo katamatikka onana; qatoinne wochchiyo gimbbeti merinau baisa gidana; eti wora hareti ufaittiyoosaanne dorssaa wudee hemettiyoosaa gidana.

¹⁵ Hegeenne, bolla xoqqaappe nu bolli ayyaanai gukkana gakkanaassa, mela bazzo araddana

gakkanaassanne aradda biittaikka wora gidiis geetettidi qofettana gakkanaassa. ¹⁶ Hegaappe guyyiyan, suure pirddai mela bazzon, xillotettaikka aradda biittan de7ana. ¹⁷ Xillotettaa oosoi sarotetta gidana; xillotettaa aifeekka merinau woppatettanne ammanettidi de7iyooobaa gidana. ¹⁸ Ta asai sarotettai de7iyo sohuwan, naaget-tiya keettaanine woppu giida shemppo sohotun de7ana. ¹⁹ SHachchai woraa diippikkonne, qassi katamai muleera qolettikkonne, ²⁰ he haattaa ub-baa lanqqen intte kattaa zeridi, intte mehiyaakka intte haretakka henttau birshshi yeddidi, intte keehi anjjettana.

33

Maaduwaa Demmanau Woossido Woosaa

¹ Nenoo, nena xaissennan de7ishin xaissiyaa-goo, neeyyo aayye7ana! Nenoo, nena aatti immennan de7ishin, aatta immiyaagoo, neeyyo aayye7ana! Neeni xaisuwaa aggido wode nena xaissana; neeni aatta imuwaa aggido wode nena aatti immana.

² Abeet GODAU, nuna maara; nuuni nena naagoos; maallado maallado nuussi wolqqa gida; metuwaa wodekka nuna ashshiyaagaa gida. ³ Ne cenggurssai dadaadan guummiyo wode asai baqatees; neeni nuna maaddanau dendda eqqiyo wode, kawotettati laalettoosona. ⁴ Gonddoi shiiqiyoogaadan, intte omoodoi shiiqana; boolee dirbbiyoogaadan, asai a bolli dirbbana.

⁵ GODAI bollan de7iyo gishshau, xoqqu xoqqu giis; i Xiyoone suure pirddaaninne xillotettan kunttana. ⁶ Iintteyyo intte wodiya minttiyaagaa,

intte kumetta atatettaa, aadhdhida eratettaanne eraa gidana; GODAASSI yayyiyoogee au aqo gidana.

⁷ Be7ite, eta gooba asati ogiyan waassoosona; sigatettaassi kiittidoogeetikka mishettidi yeekkoosona. ⁸ Aaho ogeti onidosona; ogiyaara kanttiyaagee aggiis. I ba maacettido maachchaa koliis; katamatakka kariis. Asakka wudibeenna. ⁹ Biittai azzaneesinne labbanees. Liibaanoosi yeellatidi melees; Saaroonna giyo aradda dilbbai mela bazzo gidiis. Baasaane giyo deriyaaninne Qarmmeelosa deriyan de7iya mittatu haittai qoqqofettees.

Xoossai Bana Ixxiyaageeta Ubbaa, “Inttena Ye77e!” Giidoogaa

¹⁰ GODAI kawotettatussi hagaadan yaagees; “Ha77i taani denddana; ha77i taani bonchchettana; ha77i taani xoqqu xoqqu gaana. ¹¹ Intte utulaa shahaaridi, suullaa yelideta. Intte shemppiyo shemppoi inttena miya tama. ¹² Asai taman xuugettida booqintta mala gidana; qassi qanxxettidi, taman eexxida aguntta mala gidana. ¹³ Inttenoo, haahuwan de7iyaageetoo, taani oottidoogaa siyite; matan de7iyaageetoo, taani wolqqaama gidiyooqaa akeekite” yaagees.

¹⁴ Xiyoonen de7iya nagaranchchati yayyidosona; Xoossaasa gidennaageeta kokkorssai oiqqiis. Hegaa gishshau, eti, “Miya tamaara de7anau danddayiya uri nu gidдон oonee? Eexxiiddi de7i aggiyaabaara de7anau danddayiya uri nu gidдон oonee?” yaagoosona. ¹⁵ Xillotettan hemettiyaagee, suurebaa haasayaagee, suure gidenna ogiyaara

beettiya go77aa ixxiyaagee, mattaayiyaa ekkanau ba kushiya yeddennaagee, suuttaa gussiyoojaa siyennaadan, ba haittaa tucchiyaagee, iitabaa xeellennaadan, ba aifiyaa qilimmiyaagee, ¹⁶ he urai xoqqasan de7ana. I baqatidi attana sohoikka mino zaalla qato gidana; a oittaikka au imettana; i uyiyo haattaikka paccenna.

Bonchchoi Kumido Sinttaara Yaana Laittaa

¹⁷ Intte aifeti kawuwaa a puulaara be7ana; haakkidi de7iya biittaakka be7ana. ¹⁸ Intte wozanai, “Qoodidaagee awan de7ii? Giiraa yiggi xeellidaagee awan de7ii? Adussa gimbbeta qoodidaagee awan de7ii?” yaagidi yashshiya benibaa qoppana. ¹⁹ Intte qareti bainna asata, intteyyo gelenna haasayaa haasayiya asatanne inxxarssai deddotiyo asata hagaappe sinttan be7ekketa.

²⁰ Nuuni nu baalaa bonchchiyo Xiyoone katamaa be7ite! Woppu giidi de7iyoosaa, a xishee shodettenna, a wodoroikka duuxxennanne qaaxxenna dunkkaane malaa, Yerusalaame katamaa intte intte aifiyan be7ana. ²¹ SHin GODAI nuussi he sohuwan ba gita wolqqaa qonccissana. He sohoi aaho shaafatunne goggiya haattatu mala gidana. Laaggiyo wolwoloi a bollaara baanau danddayenna; gita markkabeekka yaara kanttanau danddayenna. ²² Aissi giikko, GODAI nu daannaa; GODAI nuuyyo higgiiyaa immidaagaa. GODAI nu kawuwaa; i nuna ashshana.

²³ Ne wodoruwaa qaxiballoi dol77ees; markkabiya tuussaa a sohuwan mintti oiqqanau woikko sharaakka xagaaganau danddayenna. He wode daro omooddidi ehiidobai shaakettana;

harai attin, wobbetikka omooduwaa omooddana.
²⁴ Xiyoonen de7iya ooninne, “Taani harggais”
 yaagenna; yan de7iya asaa nagarai atto
 geetettana.

34

Xoossai Ba Morkketa Qaxxayana

¹ Inttenoo, kawotettatoo, shiiqidi siyite!
 Inttenoo asatoo ezggite! Biittainne biittan
 de7iyaabai ubbai, sa7ainne sa7an de7iyaabai
 ubbai siyo! Biittainne biittaappe kiyiyaabai
 ubbai ezggo! ² Aissi giikko, GODAI kawotetta
 ubbaa hanqqettiis; a yiilloikka eta tooranchchatu
 ubbaa bollaana. I eta muleera xaissana; eta
 siifiyaageetussi aattidi immana. ³ Etappe
 woridoogeeti olettana; eta ahai xinqqana.
 Wogga dereti eta suuttan kamettana. ⁴ Saluwaa
 xoolintteti ubbai seerana; saloti woraqqatadan
 xaaxettana. Eta xoolintteti ubbai woiniyaappe
 haittai qoqqofettiyoogaadan, balasiyaappe aiffee
 qoqqofettiyoogaadan qoqqofettana.

⁵ Ta bisoi salotu gidдон alana gakkanaashin
 uyiis. Be7ite, i Eedooma bolli, taani qanggido
 asaa bolli pirddanau wodhdhees. ⁶ GODAASSI
 Booxira giyo kataman yarshshoi, Eedooma biit-
 tan gita shuhai de7iyo gishshau, a bisoi suuttan
 meecettidi, modhdhuwan xaaxettiis. Dorssat-
 unne deeshshatu suuttan meecettidi, dorssatu ki-
 lahotu modhdhuwan xaaxettiis. ⁷ Qassi ment-
 tati, mirggotinne korima boorati etaara kund-
 dana. Eta biittai suutta xalla gidana; eta soph-
 pheedka modhdhuwan munaqettana. ⁸ Aissi gi-
 ikko, hegee GODAI haluwaa kessiyo gallassa; Xiy-

oone ashshidi, a morkketussi kushiya zaariyo laittaa.

⁹ Goggiya Eedooma haattati shidau, a soph-
pheedka dinniyau laamettana; a biittai eexxiya
shida gidana. ¹⁰ Tamaikka qamman gallasan
to77enna; a cuwaikka merinau cuwattana. Ee-
dooma biittai yeletaappe yeletaa gakkanaashin,
baisa gidana; ooninne merinau hegaara kant-
tenna. ¹¹ SHin xinggilleenne quxarssai a laattana;
guttoinne quuroi an de7ana. Xoossai Eedooma
bolli qolettaa likkiyo wodoruwaanne baisatet-
taa likkiyo tumbbiyaa pididi oottidi yeddana.
¹² He biittan kawotiyaabi xayana; halaqatikka
hegaappe kichchana. ¹³ A qatotun agunttai, a
miixatun ohai odooroi mokkana. I worakanati
allaxxiyoosaanne yanchchati de7iyoosaa gidana.
¹⁴ Bazzo do7ati godaretuura gaittana; tuna ayyaa-
nati isoi issuwaara xeesettana; gamma xalaheti
wodhdhidi, yan de7ana. ¹⁵ Guttiyaa yan keet-
taa keexxana; keexxada phuuphullido phuuphul-
leta haphphada qoxana. Ba maratakka ba qe-
fetu garssan haphphana; qassi gaceti bantta lag-
giyaara laggiyaara he sohuwaa shiiqana.

¹⁶ GODAA maxaafaappe koyidi nabbabite. GO-
DAA doonai azazido gishshaunne a ayyaanai
shiishshido gishshau, hageetuppe issoinne pac-
cenna; qassi issoinne ba laggee bannan de7enna.
¹⁷ I etau saamaa kessiis; a kushee etau biittaa
wodoruwan shaakkiis; eti a merinau haarana;
yeletaappe yeletaa gakkanaashin, eti an de7ana.

35

Xillotettaa Ogiyaa

¹ Bazzoinne mela biittai ufaittana; bazzoi ufaissaa poochu giiddi, ciishshaa ciyyana. ² I keehippe ciyyana; poochu giidi ufaissan yexxana. Liibaanoosa bonchchoinne Qarmmeloosanne Saaroonna gitatettai imettana; eti GODAA bonchchuwaanne nu Xoossaa gitatettaa be7ana.

³ Daafurida kushetanne arggaacida gulbbataa minttettite. ⁴ Wozanan yashshai de7iyooqeeta, “Minnite! Yayyoppite! Be7ite, intte Xoossai haluwaa kessanaunne ba xoossatettan eta qaxxayanau yaana; yiidi i inttena ashshana” yaagite.

⁵ He wode, qooqetu aifee dooyettana; tulletu haittaikka siyana. ⁶ Wobbeti genessadan guppana; duudetikka ufaissan yexxana; bazzon haattai melosan pulttoi xuuqqana. ⁷ Xuuggiya shafee dagattida haatta gidana; mela biittai haattaa pulttana; worakanati allaxxiyoosan maatai shombboqqinne ceeccai mokkana.

⁸ Yan aaho ogee de7ana; ikka Geeshshatettaa Ogiyaa geetettana. Geeshsha gidennaageeti he ogiyaara kanttokkonna. SHin i geeshshatussa gidana; iita eeyyati an simerettokkonna. ⁹ Yan gaammoi de7enna; yashshiya do7atikka hegaara kanttokkonna; yaanikka beettokkonna; shin wozetti-daageetu xallai hemettana. ¹⁰ GODAI wozidoogeeti simmana; simmidi yexxiiddi, Xiyooone yaana; merinaa ufaissai eta huuphiyan wodhdhana. Eti ufaissaanne hashshu giyoobaa demmana; azzanoinne oolee wora baqatana.

*Asooreti Yerusalaame Naassidosona
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 18:13-27;
Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 32:1-19)*

¹ Kawuwaa Hizqqiyaasi kawotido tammanne oiddantto laittan, Asoore Kawoi Sanaakireebi gimbbetti uttida Yihudaa katamata ubbaa olidi oiqqiis. ² Hegaappe guyyiyan, Asoore biittaa Kawoi Laakisha giyo katamaappe issi waannatiya ola gadaawaa cora olanchatuura Kawuwaa Hizqqiyaasakko Yerusalaame yeddiis. Yeddin biidi, Maayuwaa Meecciyaagaa gade efiya ogiyaappe qommo baggaara de7iya dagattida haattai goggiyo zaraa lanqqen eqqiis. ³ Yaatin, Hilqqiyaa na7ai kawo keettan aawatiya Eliyaaqiimi, waanna xaafee SHEebininne Asaafa na7ai taarikiyaa xaafiya Yo7aahi akko kare kiyidosona.

⁴ Kiyin Asooretu gadaawai eta, “Hizqqiyaasassi hagaadan yaagidi yootite; ‘Asoore kawoi, wolqqaamai nena hagaadan yaagees; “Neeni haggaa keeni aibin ammanettadii? ⁵ Neeni coo mela, ‘Olaa olettanau taayyo aadhdhida erainne wolqqai de7ees’ yaagaasa. SHin neeni oonan ammanettada ta bolli haggaa makkaladii? ⁶ Neeni Gibxxe kawoi maaddana gaada qoppidabaa gidikko, meqqida shombboqo gatiman guufetiya asa mala. Aissi giikko, gatimai meqqin, pinccoi kushiyaa caddeesinne masunxxissee. Gibxxe kawoi banan ammanettiya asa ubbau haggaa mala.

⁷ “ “SHin neeni taayyo, ‘Nuuni GODAN, nu Xoossan, ammanettoos’ yaagikko, Hizqqiyaasi Yihudaa asaanne Yerusalaame asaa, ‘Intte

Yerusalaamen de7iya yarshshiyoosan goinnanau koshshees' giidi, ayyo goinniyo xoqqa sohotanne yarshshiyo sohota diggirgido Xoossaa i gidennee?

8 ““Ane ha77i haaya! Yaada ta godaa Asoore kawuwaara naasetta. Neeni togganau danddayiya, gidiya asa demmikko, naa77u sha7u parata taani neeyyo immana. 9 Neeni, ‘Gibxxeti paraasatanne paraa gaareta taayyo yeddana’ gaada ammanikkonne, ta godaa olanchchatu halaqatuppe issi laafiyaagaakka zaaranau danddayakka. 10 Hegaa bollikka qassi, taani ha77i tumu GODAA azazoi bannan ha biittaa xaissanau kiyidanaa? GODAI ba huuphen tana, ‘Ba, he biittaa baada, olada bashsha’ yaagidi odiis” yaagees’ yaagite” yaagiis.

11 Hegaappe guyyiyan Eliyaaqiimi, SHEebininne Yo7aahi Asooretu gadaawaa hagaadan yaagidosona; “Nuuni birshshettaa eriyo gishshau, hayyanaa neeni nuuyyo ne ashkkaratuyyo Sooriyaa qaalaa oda. Dirssaa gimbbiyaa huuphiyan de7iya asai siyenna mala, Ibraisxxe qaalaa odoppa” yaagidosona.

12 SHin gadaawai zaarettidi, “Ha qaalata taani inttessinne intte godaa xallaassi yootanau tana ta godai kiittideeyye? Inttenaara issippe bantta shiyaa maanaunne bantta sheeshshaa uyanau de7iya, ha dirssaa gimbbiyaa bolli uttida asaasaara ubbau odanaassa gidenneeyye?” yaagiis.

13 Hegaappe guyyiyan Asooretu gadaawai dendi eqqidi, ba qaalaa xoqqu oottidi, Ibraisxxe qaalaa hagaadan yaagiis; “Asoore kawoi wolqqaamai inttena giyoobaa siyite! 14 Kawoi

inttena hagaadan yaagees; ‘Hizqqiyaasi inttena cimmoppo; aissi giikko, i inttena ta kushiyaappe wotti ekkanau danddayenna. ¹⁵ I inttena, “GODAI tuma nuna ashshana; ha katamaikka Asoore kawuwaa kushiyan gelenna” yaagidi inttena GODAN ammanttoppo’ yaagees.

¹⁶ “Ee, intte Hizqqiyaasi odiyoobaa siyoppite. Asoore kawoi inttena, “Tanaara sigettite; haa taakko kiyite. Yaatikko, intte ubbaikka intte woiniyaa teeraappenne intte balasiyaa teeraappe miishshana; intte bookkido ollaappekka haattaa uyishshana. ¹⁷ Hegaappe guyyiyan taani yaada, inttena intte biittaa milatiya biitti ekkada efaana. He biittai kattinne woine eessi, oittinne woine ataakilttee kumido biittaa’ yaagees.

¹⁸ “Hizqqiyaasi inttena, ‘GODAI nuna ashshana’ yaagidi cimmennaadan naagettite. Dere asatu xoossatuppe ba biittaa Asoore kawuwaa kushiyaappe ashshida xoossi de7iyye?

¹⁹ Hamaata xoossatinne Arifaada xoossati awan de7iyoona? Safariwaima giyo katamaa xoossati awan de7iyoona? Eti Samaariyaa ta kushiyaappe wotti ekkidonaa? ²⁰ Ha biittatu xoossatu ubbaa gidon ba biittaa ta kushiyaappe ai xoossi ashshidoogaa shin, GODAI Yerusalaame ta kushiyaappe ashshanee?” yaagiis.

²¹ SHin asai issi qaalanne ayyo zaarennan co77u giis. Aissi giikko, kawoi eta, “Ayyo ainne zaaridi odoppite” yaagi wottiis. ²² Hegaappe guyyiyan Hilqqiyaa na7ai kawo keettan aawatiya Eliyaaqiimi, waanna xaafee SHEebininne taarikiyaa xaafee Asaafa na7ai Yo7aahi bantta maayuwaa pooshshidi, Hizqqiyaasakko

biidosona; biidi Asooretu gadaawai giidobaa ubbaa ayyo odidosona.

37

Kawoi Hizqqiyaasi Isiyaasa Zoriyaa Oichchiis (Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 19:1-7)

¹ Kawoi Hizqqiyaasi hegaa siyido wode, ba maayuwaa pooshshiis; pooshshidi waaruwaa maayidi, GODAA Beeta Maqidasiyaa geliis. ² Kawo keettan aawatiya Eliyaaqiimi, waanna xaafee SHEebininne cima qeeseti waaruwaa maayidi, Amoxa na7aa hananabaa yootiya Isiyaasakko baana mala kiittiis. ³ Kiittin eti Isiyaasakko biidi, “Hizqqiyaasi hagaadan yaagees; ‘Hachchi gallasai meto gallassa, seera gallassanne yeella gallassa. Hegeekka na7i yelettanau wodee gakkin, bannakkada yelanau maccaaseessi wolqqi xayiyooqaa mala. ⁴ De7o Xoossaa cayanaadan, a godai, Asoore kawoi, kiittido gadaawaa qaalaa GODAI ne Xoossai siyennan aggenaa. Qassi GODAI ne Xoossai he siyido qaalaa daafan a qaxxayennan aggenaa. Hegaa gishshau, nu asaa gidдон palahi attanaageetussi woossa!’ yaagees” yaagidosona.

⁵ Kawuwaa Hizqqiyaasa ashkkarati Isiyaasakko yiido wode, ⁶ Isiyaasi eta hagaadan yaagiis; “Intte godaassi hagaadan yaagidi odite; ‘GODAI nena, “Asoore kawuwaa ashkkarati tana cayishin, neeni siyido cashshaa qaalaassi yayyoppa. ⁷ Be7a, oduwaa siyidi, i ba biitti simmana mala, taani a gidдон issi ayyaanaa wottana. Yaadata i ba

biitti biidi, yan bisuwan haiqqanaadan, taani a oottana” yaagees’ yaagite” yaagiis.

*Asooreti Haranttuwaakka Naassidosona
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 19:8-19)*

⁸ Asoore kawoi Laakisha katamaappe denddidi biichchidoogaa Asooretu gadaawai siyidi, guyye simmiis. Simmidi kawoi Liibina kataman olet-tiyaagaa demmiis.

⁹ Kawoi Sanaakireebi, “Toophphiyaa Kawoi Tirihaaqi nena olanau yiis” yaagiyo oduwaa siyiis. Siyidi Hizqqiyaasassi hagaadan yaagidi kiittiis; ¹⁰ “Yihudaa Kawuwaa Hizqqiyaasaa, neeni ammanettiyo Xoossai nena, ‘Yerusalaamee Asoore kawuwaa kushiyan gelenna’ yaagidi cimmoppo. ¹¹ Be7a, Asoore kawoti biittata ubbaa muleera xaissidi, eti oottidobaa neeni siyadasa. Yaatin, neeni attuutee? ¹² Beni ta maizza aawati bashshido biittatu xoossati, hegeetinne Gozaana, Kaaraanenne Rexeefa biittatu xoossatinne Talassaaran de7iya Edene asaa xoossati he biittata bashshaappe ashshidonaa? ¹³ Hamaata kawoi, Arifaada kawoi, Safariwaima kawoi, Henaa7a kawoinne Iiwa kawoi awan de7iyoonaa?” yaagidi kiittiis.

¹⁴ Hizqqiyaasi dabddaabbiiyaa kiitettida asat-uppe ekkidi nabbabiis. Nabbabido dabddaab-biiyaa GODAA Beeta Maqidasiyaa ekki efiidi, GODAA sinttan micciis. ¹⁵ Yaatidi GODAA hagaadan yaagidi woossiis; ¹⁶ “Abeet Ubbaappe Wolqqaama GODAU, kiruubetuppe gidduwan ut-tiya Israa7eela Xoossau, sa7aa kawotettatu ub-baa bolli ne xalaalai Xoossaa. Saluwaanne sa7aa

neeni medhdhadasa. ¹⁷ Abeet GODAU, ne haittaa haa yeggada siya. Abeet GODAU, ne aifiyaa pogada xeella. Nena, de7o Xoossaa cayanau Sanaakireebi kiittido qaalaa siya.

¹⁸ “Abeet GODAU, Asoore biittaa kawoti kawotetta ubbaanne eta biittaa bashshidoogee ee tuma. ¹⁹ Eta xoossata taman xuuggi xaissidosona; aissi giikko, eta xoossati wonikka asa kushee mas-sidi kessido mittanne shuchcha gidiyo gishshau, tumu xoossata gidokkona; heгаа gishshau, eti eta xaissidosona. ²⁰ Ha77i simmi abeet GODAU, nu Xoossau, ne xalaalai GODAA gidiyoogaa sa7aa kawotettati ubbai erana mala, neeni nuna a kushiyaappe wotta ekka!” yaagidi woossiis.

Isiyaasi Kawuwaassi Yeddido Kiitaa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 19:2-37)

²¹ Hegaappe guyyiyan, Amoxa na7ai Isiyaasi Hizqqiyaasassi hagaadan yaagidi kiittiis; “GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; ‘Neni Asoore Kawuwaa Sanaakireeba gaasuwan tana woossido woosaa siyaas’ yaagees.

²² “GODAI Sanaakireebabaa hagaadan yaagidi haasayees;

“ ‘Xiyoonen de7iya asai nena karees;
Yerusalaame asai ba huuphiyaa qaattidi, nena qoosees.

²³ Neni cayidoogeenne toochchidoogee oonee?

Neni o bollan ne qaalaa

xoqqu oottada haasayadii?

Qassi otoruwan oona

xoqqu gaada xeelladii?

Hegaa neeni oottidoi ta bollaana,

Israa7eela Geeshshaa bollaana gidennee!

24 Neeni kiittido asatu baggaara Godaa cayadasa.
Qassi hagaadan yaagadasa;

“Taani taayyo de7iya cora paraa gaaretun
xoqqa deretu huuphiyaa, Liibaanoosa De-
riyaa kiikiyaa kiyaas.

Kiyada ubbaappe aduqqiya zigatanne
ubbaappe lo77iya xiiddata qanxxaas.

Taani xoqqau wurssetta gaxaanne
tuujjuma woraa gakkaas.

25 Taani allaga biittatun
haattaa ollata bookkada,
haattaa etappe uyaas.

Gibxxe biittan goggiya haatta ubbaa
taani ta tohuwaa gomppan yedhdhada melis-
saas”
yaagadasa.

26 “Daro wodiyaappe kase,
neeni gimbbettida katamata qoqqofada,
shuchcha keela kessana mala,
taani qofaa qachcha wottidoogaa neeni er-
abeikkii?

Taani ha77i poliyo halchchota
beni halchcha wottaas.

27 Hegaa gishshau, eta asaayyo wolqqai ixxin,
eti kauyyidosonanne yeellatidosona.

Eti gade maataa mala;
goshshan morkkida carshshaa mala.

Eti keettaa huuphiyan
mokkiya sharafaadaaninne ka77ennan
de7ishin,
leegee miido kattaadan hanidosona.

28 “SHin neeni uttiyoosaa,
kiyiyoosaa, geliyoosaanne
ta bolli neeni hanqqettido hanqquwaa taani
erais.

29 Neeni ta bolli hanqqettido gishshaunne,
ne otoruwaakka taani siyido gishshau,
taani ne siiriyaa ta duufuwaa aattana;
ne doonankka ta bixaalaa barsana.
Yaataada neeni yiido ogiyaara
taani nena guyye zaarana’ yaagees”
yaagiis.

30 Hegaappe guyyiyan, Isiyaasi Kawuwaa
Hizqqiyaasa hagaadan yaagiis; “Hagee
polettanaagau neeyyo malaatai haggaa: Ha
laitti intte azabba morkkida kattaamaana; laitti
qassi ha laitti morkkidaagaa azabbaamaana.
SHin kaalla laitti intte intte huuphen zeritenne
cakkite; woiniyaa turaakka tokkitenne a teeraa
miite. 31 Yihudaa asaa atettati xaphuwaa
duge yeddidi, bollan aifiyaa aifiya mittaa mala
gidana. 32 Aissi giikko, wuriiddi attidaageeti
Yerusalaameppe, palahidaageetikka Xiyooneppe
kiyana. Ubbaappe Wolqqaama GODAA mishoi
heggaa oottidi polana.

33 “Heggaa gishshau, Asoore kawuwaabaa
GODAI hagaadan yaagees; ‘Asoore kawoi
ha katamaa gelenna; woikko haggan ba
wonddafiyyaa dukkenna; woi ba gondalliyyaa
oiqqidi, ha katamaa sintti aadhdhenna; woikko
qassi katamaa yuushuwaa biittaa dooriyan
diddiqenna. 34 Asoore Kawoi ba yiido ogiyaara
guyye simmana; i ha katamaa gelenna. Taani
GODAI haggaa odais. 35 Taani ta bonchuwaa

gishshaunne ta ashkkaraa Daawita gishshau, ha katamaa boshissennan ashsha ekkana' yaagees" yaagiis.

³⁶ He gallassi qammi GODAA kiitanchchai kiyidi, Asoore asai dunkkaanidosan, issi xeetanne hosppun tammanne ichchashu sha7u attumaasaa woriis. Yaatin, asai maallado suuridi be7iyo wode, haiqqida asaa ahai hegan kumiis. ³⁷ Hegaa gishshau, Asoore Kawoi Sanaakireebi denddidi, guyye simmi biidi, Nanawe kataman uttiis.

³⁸ Issi gallassi Sanaakireebi ba xoosaa Nisirooka keettan goinniiddi de7ishin, a naati Adiraamelekinne Sar77eexeri bisuwan a woridosona. Woridi Araaraate giyo biitti baqatidosona. A na7ai Asiraadooni⁵ a sohuwan kawotiis.

38

Kawoi Hizqqiyaasi Harggidi Paxiis

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 20:1-11; Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 32:24-26)

¹ He wode Kawoi Hizqqiyaasi harggidi, haiqqana matiis. Yaanidaashin Amoxa na7ai hananabaa yootiya Isiyaasi akko biidi, "GODAI nena, 'Neeni haiqqaasappe attin paxakka; heгаа gishshau, ne keettaa giigissa' yaagees" yaagiis.

² Yaagin Hizqqiyaasi godaakko simmi zin77idi, GODAA woossiis. ³ Woossiiddi, "Abeet GODAU, taani ne sinttan tumatettaanne kumetta wozanan hemettidoogaanne qassi nena ufaissiyaabaa oottidoogaa taayyo neeni

⁵ **37:38** Asiraadooni: I Ibraawetto qaalaa "Esar-Haddon" geetettes.

hassayana mala, taani nena woossais” yaagidi woossiis; woossiiddi Hizqqiyaasi keehi mishettidi yeekkiis.

⁴ Hegaappe guyyiyan, GODAA qalalai Isiyaasakko hagaadan yaagiiddi yiis. ⁵ Yiidi, “Ba; baada Hizqqiyaasa, ‘GODAI ne maizza aawaa Daawita Xoossai hagaadan yaagees; “Taani ne woosaa siyaas; ne afuttaakka be7aas. Ne laittaa bolli taani neeyyo tammanne ichchashu laittaa gujjana. ⁶ Nenanne ha katamaa Asoore biittaa kawuwaa kushiyaappe ashshana; taani ha katamaayyo olettada ashshana” yaagees’ yaaga” yaagiis.

⁷ Isiyaasi gujjidikka hagaadan yaagiis; “GODAI ba giido qaalaa polanaagau malaatai hagua: ⁸ Be7a, Akaazi pude kyanau giigissido xekkan de7iya kuwai tammu tangguwaa guyye simmidi baanaadan, taani oottana” yaagiis. Yaagin kuwai tammu tangguwaa guyye simmidi biis.

⁹ Yihudaa kawoi Hizqqiyaasi harggi paxidoogaappe guyyiyan, xaafido mazamuree hagua: ¹⁰ Taani, “Ta de7o laittaaayyo biron bagga gakkiyo wode, haiquwaa penggeera gelana haniyaanaa? Ta attida laittaa bonqqirggin, mela attana haniyaanaa?” yaagaas. ¹¹ Hegaadankka qassi, “Taani paxa de7iyaageetu biittan GODAA be7ikke; ha sa7an de7iyaageetu giddonkka naa77antto be7ikke. ¹² Dorssaa heemmiyaagaa dunkkaaniyaadan, ta de7oi shodettiis. SHimainnee afalaa harppan xaaxiyoogaadan, taani ta de7uwaa xaaxaas; ikka tana wonddarashiyaappe duuttiis. Gallasaappe

qammi gakkanaashin, neeni tana xaissadasa” yaagaas. ¹³ Sa7ai wonttana gakkanaashinkka taani maaduwaaw demmanau waassaas. SHin gaammuwaadan i ta meqettaa ubbaa menttiis. Qassi gallassappe qammi gakkanaashin, neeni tana xaissadasa. ¹⁴ Taani cirashuwaadaaninne haatta kafuwaadan waassaas; haraphphedankka zuuzummaas. Ta aifeti saluwaa pude xeelliiddi xeelliiddi daafuridosona. Abeet Godau, taani un77ettaas; neeni tana ha un77uwaappe kessa!” yaagaas.

¹⁵ Haggaa ubbaa GODAI i ba huuphen oottiis; yaatin, taani ai gaanau danddayiyaanaa? Ta shemppoi keehippe un77ettido gishshau, xiskkoi taappe haakkiis. ¹⁶ Abeet Godau, hageetu mala yohotun asi paxa de7ees. Hai ta payyatettaa zaarada, tana paxa wottarkkii! ¹⁷ Be7a, taani ha gita tuggaa tuggatidoogee taayyo lo77o gidiis. Neeni ta shemppuwaa bashshaa ollaappe guyye zaarada ashshadasa; neeni ta nagara ubbaa neeppe guyye zaarada oladasa. ¹⁸ Aissi giikko, duufoi nena galatenna; haiqoikka nena sabbenna. Ciimma ollau duge wodhdhiyaageeti nena ammanttees giidi ufaissaa oottokkona. ¹⁹ Taani hachchi nena galatiyoogaadan, paxa de7iyaageetu xalaalati nena galatoosona; neeni ammanttiyoogaa aawai ba naatussi yootees.

²⁰ GODAI tana ashshana; heggaa gishshau, nuuni nu de7o laitta ubban, GODAA keettan baqettan waaxettida diittan yexxana.

²¹ Hagaappe kase Isiyaasi, “Balasiyaa teeraa daaxxidi, a kixaa bolli wottite. Yaatikko, i paxana” yaagi wottiis.

22 Yaagin Hizqqiyaasikka, “Taani paxada GODAA Beeta Maqidasiyaa pude kiyanaagau malaatai aibee” yaagidi Isiyaasa oichchi wottiiis.

39

Baabilooneppe Kiitettidi Yiida Asata

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 20:12-19)

¹ He wode, Baladaana na7ai, Baabiloone Kawoi Marodaaki Baladaani, Hizqqiyaasi harggidi paxidoogaa siyido gishshau, dabddaabbiyaanne imuwaa Hizqqiyaasayyo yeddiis. ² Yeddin Hizqqiyaasi kiitettidi yiida asata mokkiis. Yaatidi ba buquraa minjjiyo keettan de7iya biraa, worqqaa, sawuwaa, al77o zaitiyaa, ba ola miishshaanne ba buquraa minjjiyo keettan de7iyaabaa ubbaa eta bessiiis. Ba son woikko ba kawotettaa gidдон de7iyaabaa ubbaappe Hizqqiyaasi eta bessennan aggidobi aibinne baawa.

³ Hegaappe guyyiyan, hananabaa yootiya Isiyaasi Kawuwaa Hizqqiyaasakko yiidi, “Ha asati woigidonaa? Eti auppe yiidonaa?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Hizqqiyaasi, “Eti taakko haaho biit-taappe, Baabilooneppe yiidosona” yaagiis.

⁴ Isiyaasi qassikka, “Eti ne son ai ai be7idonaa?” yaagiis.

Yaagin Hizqqiyaasi, “Eti ta son de7iya ub-babaa be7idosona; ta buquraa minjjiyo keettan de7iyaabaappe taani eta bessabeennabi aibinne baawa” yaagiis.

⁵ Hegaappe guyyiyan, Isiyaasi Hizqqiyaasa, “Ubbaappe Wolqqaama GODAI giyoobaa

siya. ⁶ I hagaadan yaagees; ‘Ne kawo keettan de7iyaabai ubbabainne ne maizza aawati hachchi gakkanaashin shiishshidobai ubbabai muleera omoodettidi, Baabiloone biitti baana gallassati yaana; appe aibinne attenna. ⁷ Qassi neeyyo yelettana, ne ashonne ne suutta gidiya, ne attuma zaretuppekka omoodettidi baana; biidi Baabiloone kawo keettan mureessa gididi oottana’ yaagees” yaagiis.

⁸ Yaagin Hizqqiyaasi zaaridi, “Neeni odido GODAA qalalai lo77o” yaagiis. Aissi giikko, Hizqqiyaasi, “Taani de7ido laittan saroinne woppai de7ana gidennee” yaagidi qoppiis.

40

Minttettoi Kumido Qaalaa

¹ Intte Xoossai hagaadan yaagees; “Ta asaa minttettite! Minttettite! ² Yerusalaamessikka, a omooduwan de7ido wodee polettidoogaa, i nagarai atto geetettidoogaa yootite; i nagaraa gishshau, GODAI o naa77u dakko qaxxayidoogaa yootite” yaagees.

³⁻⁴ Issi hagaadan yaagiya cenggurssai siyet-tees; “Bazzuwan GODAA ogiyaa giigissite; nu Xoossaayyo mela biittan aaho ogiyaa sitti oot-tite. Wombba ubbai xoqqu gaana; deree ub-bainne kerai ubbai ziqqi gaana. Moorettida ogee salallana; kirttaakirtto biittaikka dembbattana. ⁵ He wode, GODAA bonchchoi qonccana; asho maayida ubbai hegaa issippe be7ana. Aissi giikko, GODAA doonai hegaa haasayiis” yaagees.

⁶ Issi cenggurssai, “Waassa!” yaagiyaagaa siyaas.

Siyada taani, “Woigada waassoo?” yaagaas.

“Asai ubbai maataa mala; a bonchcho ubbaikka dembbaa ciishshaa mala. ⁷ GODAI ba shempuwa a bollan shemppiyo wode, maatai meeles; ciishshaikka qoqqofettees. Asai tumu maataa mala. ⁸ Maatai meeles; ciishshaikka qoqqofettees; shin nu Xoossaa qalalai merinau eqqidi de7ees” yaagada waassa.

⁹ Neno mishiraachchuwa yootiya Xiyoonnee, xoqqa deriyaa pude kiya; neno mishiraachchuwa yootiya Yerusalaamee, ne cenggurssaa wolqqappe xoqqu ootta; yayyoppa; xoqqu ootta; yaatada Yihudaa katamatussi, “Intte Xoossai hageeho” yaagada yoota. ¹⁰ Be7ite, Ubbaa Haariya GODAI wolqqaara yees; yin a qesee ayyo haarana. Be7ite, a woitai aara de7ees; a oosuwaa waagaikka a sinttaana. ¹¹ I ba wudiyaa henttanchchaadan mizees; ba dorssa maratakka ba qesiyaa shiishshidi, ba kiyuwan idimmana. Xanttiyaageet akka lodaara kaalettana.

Ubbaappe Bolla Gidida Israa7eela Xoossaa

¹² Haattata ba kushiyaa kophphiyan makkidai, salota takkaaruan likkidai, biittaa buhiyaa qun77an makkidai, qassi deretanne keratakka meezaanan likkidai oonee? ¹³ GODAA Ayyaanaa azazidai, woikko a zoriyaabaa gididi tamarissidai oonee? ¹⁴ I ba qonccanaadan, oonaara zorettidee? Woikko a sitta pirdaa ogiyaa oonee tamarissidai? Woikko a aadhdhida eratettaa tamarissidai woi a akeekaa ogiyaa bessidai oonee?

¹⁵ Be7ite, kawotettati gombbo gididon de7iya issi xohetta haatta mala. Eti meezaanan

de7iya guutta baanadan qoodettidosona. Be7ite i haruurota liiqa baanadan denttees. ¹⁶ Liibaanoosa mittai ayyo eettanau gidenna; an de7iya do7atikka xuuggiyo yarshshuwaassi gidokkona. ¹⁷ Kawotettati ubbai a sinttan bannabaa mala; eti a sinttan ubba banna melaappekka guuttadan qoodettoosona.

¹⁸ Yaatin, Xoossaa intte oonaara milatissu-uteetii? Woikko aibiira likkissi xeelluuteetii? ¹⁹ Eeqa misile gidikko, kushe hiilla eriya asi a massees; heгаа qassi worqqaa tigiyaagee worqqan sheeshshees; biraa tigiyaageekka a bolli biraa sanssalataa medhdhees. ²⁰ Hegaayyo miishshi banna hiyyeesai yarshshuwau musenna mittaa doorees; yaatidi, he misilee qaaxxennaadan essanau kushe hiillaa eriya asa koyees.

²¹ Eribeekketii? Woikko siyibeekketii? Hagee intteyyo koiroppe odettibeennee? Woikko sa7ai merettoosappe hagea intte akeekibeekketii? ²² I biittaa irzzuwaappe bolla baggan ba araatan uttees; biittan de7iyaageeti a sinttan gumburo mala. Salota magalashodan piddi oottiyaagee, qassi de7iyo soho oottidi, dunkkaanedan toliyaagee, ²³ halaqata bannabandan oottiyaagee, biittaa kaalettiyaageetakka hada oottiyaagee a. ²⁴ Biron eti tokettosaaranne zerettosaara, qassi xaphuwaakka biron biittan yeddosaara, GODAI eta bolli carkkuwaa yeddiigiis; etikka melidosona; melin gotee eta suullaadan efi aggiis.

²⁵ Geeshshai eta, “Yaatin, taani aara likkettanau tana oonaara milatissuuteetii?” yaagees. ²⁶ Intte

aifiyaa xoqqu oottidi, saluwaa xeellite; he xoolinteta medhdhidai oonee? I eta olanchchaadan kaalettees; eta qoodaakka erees. I eta ubbaakka eta sunttan sunttan xeesees. A angгаа gitatettaappenne a wolqqaa minotettaappe denddidaagan, etappe issoinne xayenna.

²⁷ Neno Yaaqoobaa, neno Israa7eelaa, “Ta ogee GODAAPPE geemmiis; Xoossai ta pirdaa shenehoo giis” yaagada aissi amassalai? Qassi aissi hegaadan gaada haasayai? ²⁸ Erabeikkii? Siyabeikkii? GODAI merinaa Xoossaa; i biittaa ubbaakka medhdhidaagaa. I daafureenna; woikko wolqqai au wureenna; oninne a qofaa eranau danddayenna. ²⁹ Daafuranchchau wolqqaa immees; minotetti bannaagaukka minotettaa gujjees. ³⁰ Harai atto yelaga naatikka daafuroosona; qassi wolqqaa wuroosona. Wodallatika muleera daafuridi kunddoosona. ³¹ SHin GODAA ammanettidi naagiyaageeti, bantta wolqqaa ooraxisana. Eti arggantatudan, qefiyan pude kiyana; woxxidi daafurokkona; hemettidikka wolqqaa wurokkona.

41

Israa7eelassi Xoossaa Maaduwaa

¹ GODAI hagaadan yaagees; “Inttenoo abbaa doonan de7iya biittatoo, co77u giidi, taani yootiyoo-gaa siyite! Asai bantta minotettaa ooraxissona; eti haa shiiqona; shiiqidi haasayona. Ane nuuni pirdettanau issippe shiiqoos.

² “Biyo soho ubban xooniya issuwaa arshsho baggappe denttidai oonee? I kawotettata a

sinttan aattidi immees; yaatin, i kawota tohuwaappe garssaara yedhdhees. I eta ba bisuwan baanaadan oottees; qassi ba wonddafiyan suullaadan oottees. ³ I eta yedettiiddi, a tohoi kase yedhdhibeenna ogiyaarakka saro kanttees. ⁴ Hagua oottidaageenne polidaagee qassi yelatat akka koiroppe xeesidaagee oonee? Taani GODAI, koiroi, wurssettaageetuura akka de7iyaagee, taani a” yaagees. ⁵ Abbaa doonan de7iya biittati be7idi yayyidosona; sa7aa gaxatika kokkoridosona. Eti issippe shiiqidi, taakko yiidosona. ⁶ Asa ubbai ba shooruwaa shooruwaa maaddees; qassi ba ishaa, “Minna” yaagees. ⁷ Kushiyaa hillanchchai worqqaa tigiyaagaa minttettees; kalttan massiyaagee naariqan qoxxiyaagaa, “Minna” yaagees. I birataa issippe gattiyoogaa, “Hagee lo77o” yaagees; qassi he eeqai qaaxxennaadan, eti misimaariyan baxxannoosona.

⁸ GODAI hagaadan yaagees, “SHin neno Israa7eelaa, ta ashkkarau, taani doorido Yaaqoobaa, ta dabbuwaa Abrahaama zariyau, ⁹ taani nena biittaa gaxaappe ekkada, qassi wurssetta haahosaappe xeeгада, ‘Neeni ta ashkkaraa’ yaagidoogoo, taani nena dooraas; qassi taani nena olikke. ¹⁰ Taani nenaara de7iyo gishshau yayyoppa; taani ne Xoossaa gidiyo gishshau dagammoppa. Taani nena minttana; qassi taani nena maaddana. Taani nena ta xooniya ushachcha kushiyan kaafada oiqqana.

¹¹ “Be7a, nena hanqqettiya ubbai yeellatidi kauyyana; nenaara eqettiyaageeti kasekka bannabaadan hanidi xayana. ¹² Nenaara ooyettiyaageeta neeni koyana; shin neeni eta

demmakka. Nenaara olettiyaageeti kasekka bannabaadan, shufuro gididi xayana. ¹³ Aissi giikko, taani GODAI, ne Xoossai, ne ushachcha kushiya oiqqana. Nena, 'Yayyoppa, taani nena maaddana. ¹⁴ Neno guxuniyau, Yaaqoobaa, inttenoo Israa7eela asau, yayyoppite; taani inttena maaddana. Taani, inttena woziyaagee, Israa7eela Geeshshaa' yaagais. ¹⁵ Be7a, taani nena ooratta, qaranne achchaara de7iya, qoxxanau go7ettiyo miishsha oottaas. Neeni dereta qoxxada liiqissana; keratakka suullaadan oottana. ¹⁶ Neeni eta suraggana; suraggin carkkoi eta efaana; goteekka eta laalana. SHin neeni GODAN ufaittana; qassi Israa7eela geeshshan bonchchettana.

¹⁷ "Hiyyeesatinne metootanchchati haattaa koyin etau xayiyo wode, qassi eta kookkeekka saamuwan meliyo wode, taani GODAI etau siyana; taani, Israa7eela Xoossai eta aggikke. ¹⁸ Taani mela xoqqa sohotun shaafaa, qassi wombbatu giddonkka pulttuwaa xuussana. Bazzuwaa haatti eelliyoosa, qassi mela biittaakka haatti xuuqqiyoosa oottana. ¹⁹⁻²⁰ Israa7eela Geeshshai heгаа medhdhidoogaa, qassi GODAA kushee heгаа oottidoogaa asai be7anne erana mala, qassi qoppananne issippeekka akeekana mala, taani bazzuwan zigaanne guuganttaa, barsseneetiyaanne zaitiyaa wogaraa mokissana. Qassikka bazzuwan xiiddaa, odooruwaanne wogaraa issippe wottana" yaagees.

Xoossai Worddo Xoossata Ixees

²¹ "GODAI, 'Ane intte mootuwaa haa aattite' yaagees. Yaaqooba Kawoi, 'Ane intte markkaakka

haa ehiite' yaagees. ²² Ane eti bantta misileta haa ehin, aibi hananau de7iyaakko, eta misileti nuuyyo yootona. Nuuni akeekana malanne eta wurssettaakka erana mala, kase yohoti aibakko nuuyyo yootite; woi qassi sinttappe hananabaakka nuuyyo awaajjite. ²³ Intte xoossata gidiyooгаа nuuni erana mala, sinttappe yaanau de7iyaabaa nuussi yootite. Nuuni dagammaana malanne yayyana mala, lo77o gidin iita gidin, ane issibaa oottite. ²⁴ Be7ite, intte bannabaa mala; intte oosoikka hada. Inttena dooriya asikka ba huuphiyau sheneyiyaagaa.

²⁵ “Taani huuphessa baggappe issuwaa denttaas; denttin i yiis. Qassi ta sunntaa xeesiya issoi arshsho baggappe yaana. Urqqaa medhdhiyaagee urqqaa yedhdhiyoogaadan, i kaalettiyaageeta yedhdhana.

²⁶ “Hagaa nuuni erana mala, koiro nuussi awaajjidai oonee? Woikko nuuni, ‘I likke’ gaana mala, kasetidi nuussi yootidai oonee? Ooninne hagaa yootidai baawa; ooninne hananabaa yootibeenna. Qassi intte qaalaakka siyidai baawa. ²⁷ Taani hagaa kasetada Xiyoonessi awaajjaas; qassi taani Yerusalaamessikka mishiraachchuwaa yootiyaagaa immaas. ²⁸ SHin taani xeellido wode issoinne baawa; taani zoriyaa oichchiyo wode, eta misiletu giddon zaaruwaa immiya issoinne baawa. ²⁹ Be7ite, eti ubbaikka hada; eta oosoikka mela; seerissidi medhdhido eta misileti mela carkko” yaagees.

42

Xoossaa Ashkkaraa

¹ Taani kaafada oikkido ta ashkkarai, ta shemp-poi an ufaittiyoogee, taani dooridoogee hageeho. Taani ta Ayyaanaa a bolli wottaas; i kawotet-tatussi suure pirddaa ehaana. ² I waassenna; woi ba qaalaa xoqqissenna; woi qassi ba qaalaa ogiyan sissenna. ³ Dincsettida shombboquwaa i menttena; qassi lii7attidi eexxiya muqaad-daakka i toissenna. I ammanettidi, suure pird-daa ehaana. ⁴ I biittan suure pirddaa essennan de7iiddi aggenaa; woikko guyye geenna. Ab-baa doona biittatun de7iya asai ubbai a higgiiyaa siyanau naagees.

⁵ Xoossai GODAI, salota medhdhidi micci-daagee, sa7aanne sa7aappe kiyiyaabaa ubbaa oottidaagee, sa7an de7iya asau shemppuwaa immiyaagee, an hemettiya ubbau de7uwaa immiyaagee hagaadan yaagees; ⁶⁻⁷ “Taani GODAA; taani nena xillotettan xeesaas; taani ne kushiya oiqqada, nena naagana. Neeni qooqiyaa aifiyaa dooyana mala, omoodettidaageeta omooduwaa keettaappe kessana mala, xuman de7iyaageetakka qasho keettaappe kessana mala, taani nena kawotettatussi poo7o oottada, qassi asaassikka maachcha oottada immana. ⁸ Taani GODAA; hegee ta sunntaa. Ta bonchchuwaa taani harau immikke; ta galataakka masettidi giigida misiletussi immikke. ⁹ Be7ite, kase taani yootidobati ubbai polettidosona. Ha77i qassi taani ooratabaa awaajjais; eti hananaappe kasetada taani intteyyo yootais” yaagees.

Galataa Yettaa

¹⁰ GODAASSI ooratta mazamuriyaa yexxite; biittaa gaxaappe doommidi, a galataa yootite.

Abbaa bollan biyaageetinne
 an kumida ubbaikka ane waassona.
 Abbaa doona biittatinne etan de7iya ubbaikka
 yexxona.

11 Bazzoinne bazzon de7iya katamati,
 qassi Qeedaare asai de7iyo moottatikka
 bantta qaalaa xoqqu ootona.
 Selaa7a giyo kataman de7iyaageetikka
 deriyaa huuphiyaappe bantta ililssaa sissona.

12 Eti bonchchuwaa GODAU immona;
 a galataakka gaxa biittatun awaajjona.

13 GODAI mino asadan kiyana;
 olanchcha asadan, i ba hanqquwaa denttana.

I waassana;
 ba qaalaakka xoqqu oottidi alaahana.
 I mino gidioogaa ba morkketa bessana.

Xoossai Ba Asaa Maaddanau Qaalaa Geliis

14 GODAI hagaadan yaagees;
 “Adussa wodeesappe taani saruwan takkaas;
 co77u gaada danddayaas.
 Ha77i maaretai oikkido maccaaseedan,
 taani waassana;
 tookka tookkada shemppananne peenuqana.

15 Taani deretanne kerata laalana;
 etan mokkidabaa ubbaa melissana.
 Shaafata haruuro kessana;
 deelletakka melissana.

16 “Taani qooqeta
 eti erenna ogiyaara ehaana;
 eti erenna loossuwaarakka kaalettana.
 Eta sinttan de7iya xumaa poo7uwau laammama;
 kirttaakirtto sohuwaakka salallissana.
 Hageeta taani etau oottana;
 taani eta mulekka aggikke.

17 SHin massidi giigissido misiletun ammanet-tiyaageeti,
 qassi seerissidi giigissido misileta,
 ‘Intte nu xoossata’ yaagiyaageeti
 guyye simmana.
 Eti muleerakka yeellatana”
 yaagees.

Israa7eela Asai Tamaarennan Ixxido Ixuwaa

18 GODAI hagaadan yaagees; “Inttenoo tulletoo, siyite; inttenoo qooqetoo, intte be7ana mala xeel-lite. 19 Ta ashkkaraappe hara qooqee oonee? Taani kiittiyo uraappe hara tullee oonee? GODAASSI dummatida uraadan, woikko GODAA ashkkaraadan qooqee oonee? 20 Darobaa xeellaasa; shin akeekakka. Ne haittatikka dooya; shin siyakka” yaagees.

21 GODAI ba xillotettaa gishshau, ba higgiiyaa gitayanaunne bonchchanau dosiis. 22 SHin hagee asai bonqqettiisinne wotti ekettiis. Eti ubbaikka diizzan ohettidi, qasho keettan qosettidosona. Eti bonqqettidosona; shin eta ashshiyaabi baawa. Qassi omoodettidosona; shin ooninne, “Zaarite” yaagiyaabi baawa.

23 Intte giddoppe haggaa siyanai oonee? Qassi sinttappe yaana wodiyaabaa ezgganai oonee? 24 Yaaqooba omooddiyaagau, Israa7eela bonqqiyaagau aattidi immidai oonee? A bollan nuuni nagaraa oottido, a ogiyan eti beennan ixxidonne a higgiiyaukka eti azazettennan ixxido GODAA gidenneeyye? 25 Hegaa gishshau, i eta bolli ba hanqquwaa suuluwaanne yashshiya olaa gussiis; i eta yuushuwan tamaa eettiis,

shin eti eribookkona; i eta xuuggiis; shin eti akeekibookkona.

43

Xoossai Ba Asaa Ashshana Giis

¹ SHin nenoo Yaaqoobaa, nenoo Israa7eelaa, nena medhdhida GODAI hagaadan yaagees; “Taani nena wozido gishshau yayyoppa. Taani nena ne sunttan xeesaas; neeni taagaa. ² Neeni haattaa gidduwaara pinniyo wode, taani nenaara gidana. Neeni shaafatu gidduwaara pinniyo wodekka eti nena muukkokkona. Neeni tamaa giddoora aadhdhiyo wode, xuugettakka; lacoikka nena meenna. ³ Aissi giikko, taani nena Ashshiyaagaa Israa7eela Geeshshaa, GODAA ne Xoossaa. Taani Gibxxe neeyyo wozo oottada, Toophphiyaanne Saaba ne laamiyaa immana. ⁴ Neeni ta sinttan al77onne bonchcho gidiyo gishshaunne, taanikka nena siiqiyo gishshau, ne laamiyau asaa, ne shemppuwaa laamiyaukka kawotettata immana.

⁵ “Taani nenaara de7iyo gishshau yayyoppa; taani ne zerettata arshshoppenne arggoppe shishshada ehaana. ⁶⁻⁷ Taani huuphessa baggaa, ‘Eta zaarada eha!’ yaagana. Tohossa baggaakka, ‘Eta teqqoppa’ yaagana. Ta attuma naata haahuwaappe, ta macca naatakka sa7aa gaxaappe ehaana; ta sunttan xeegettida ubbata, taani ta bonchchuwau medhdhidoogeeta, taani giigissidoogeetanne oottidoogeeta hammite” yaagana.

Israa7eeli Xoossaa Markka

⁸ Aifee de7ishin qooqida asata, haittaikka de7ishin tullidaageeta kessa; ⁹ Kawotettati ubbai

issippe shiiqona; asaikka yaa7aa utto. Eta giddoppe haggaa yootanaunne kase aadhdhida yohota nuna bessanau danddayiyai oonee? Hara asaikka siyidi, “Hagee tuma” yaagana mala, eti likke gidiiyoogaa bessanau bantta markkata ehoona;

¹⁰ GODAI haggaaadan yaagees; “Intte ta markkata; intte tana erana malanne ammanana mala, qassi taani Xoossaa gidiiyoogaa akeekana mala, taani doorido ta ashkkarati inttena. Taappe kase hara xoossi merettibeenna; woikko taappe guyyiyanka hara xoossi de7enna.

¹¹ “Tanattennee; taani GODAA. Taappe attin, hara ashshiyaabi baawa. ¹² Taani yootaas, ashshaasinne awaajjaas. Intte giddon hara allaga xoossi de7ibeenna. Taani Xoossaa gidiiyoogau taayyo intte markkata. ¹³ Taani Xoossaa; xaphoppe doommad akka taani tanattennee. Ta kushiyaappe ooninne ashshenna; taani oottidoogaa laammanau danddayiyaabi baawa” yaagees.

Baabilooneppe Kessi Ekkiyoogaa

¹⁴ GODAI, inttena Woziyaagee, Israa7eela Geeshshai haggaaadan yaagees; “Intte gishshau, Baabiloonne kiittada eta gordde mittaa menttana; eta ililssaikka zilaassau laamettana. ¹⁵ Taani GODAA, intte Geeshshaa, Israa7eela medhdhidaagaa, intte Kawuwaa” yaagees.

¹⁶ Abbaa giddon ogiyaa, wolqqaama haattatu giddoorakka loossuwaa kessidi, ¹⁷ para gaaretanne parata, olanchchatanne mino asata abbaa ehiidi, eti denddennaan zaqqulssida GODAI, qassi eta muqaaddaa lacuwaadan

toissida GODAI hagaadan yaagees; ¹⁸ “Kase yohota haasayoppite; benibataakka qoppoppite. ¹⁹ Be7ite, ha77i taani ooratabaa oottais; ikka ha77i mokkees. Intte hegaa erekketiyye? Taani bazzon ogiyaa, mela biittankka shaafata kessana. ²⁰⁻²¹ Bazzo do7ati, worakanatinne yanchchati tana bonchchana. Aissi giikko, ta galataa awaajjana mala, ta giigissidonne doorido ta asaassi taani bazzon haattaa, mela biittankka shaafata immais.

Israa7eela Nagaraa

²² “SHin nenoo Yaaqoobaa, neeni ta sunntaa xeesabaakka; nenoo Israa7eelaa, neenikka tana salettadasa. ²³ Neeni taayyo xuuggiyo yarshshuwaassi dorssaa ehabaakka; woi hara yarshshotunkka tana bonchchabaakka. Taani nena kattaa yarshshuwaa imma gaada waissabeikke; woi qassi ixaanaa imma gaada daafurssabeikke. ²⁴ Neeni taayyo ixaanaa miishshan shammabaakka; woikko ne mehiyaa yarshshuwaa modhdhuwan tana kalissabaakka. SHin neeni ne nagaran tana waissadasa; ne naaquwankka tana daafurssadasa.

²⁵ “Tana, ne mooruwaa ta gishshau gaada qucciyai tanattennee; ne nagaraakka zaarettada hassayikke. ²⁶ Tana hassayissa; ane issippe ha yohuwaa mootettoos. Neeni xillo gidiyooгаа be7anau ane ne yohuwaa bidda. ²⁷ Ne koiro aawai nagaraa oottiis; nena tamarissiyaageetikka tana naaqqidosona. ²⁸ Hegaa gishshau, taani Beeta Maqidasiyaa halaqata tunissaas; Yaaqooba bashshau, Israa7eelakka cashshau aattada immaas” yaagees.

44

GODAI Xoossaa Xalaala

¹⁻² GODAI hagaadan yaagees; “Ta ashkkaarau Yaaqoobaa, taani doorido Israa7eelaa, ha77ikka siya. Taani nena medhdhaas; ne aayee uluwan nena giigissaasinne maaddaas. Ta ashkkaarau Yaaqoobaa, taani dooridoogoo, yayyoppa. ³ Taani saamettida biittan haattaa gussana; mela biit-tankka pulttuwaa gogissana. Taani ta Ayyaanaa ne naatu bolli, ta anjuwaakka ne zerettatu bolli gussana. ⁴ Haattaa doonan morkkida maataadan, qassi goggiya pulttuwaa lanqqiyan de7iya mitaadan, eti morkkana. ⁵ Issoi, ‘Taani GODAAGAA’ yaagana; harai qassi bana Yaaqooba sunttan xeesana; haraikka, qassi ba kushiyyaa bol-lan, ‘Taani GODAAGAA’ yaagidi xaafana; i qassi bana Israa7eeli xeegettiyo siiqo sunttan xeesana” yaagees.

⁶ GODAI, Israa7eela Kawoi, a Woziyaagee, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Koiroi tana; wurssettaikka tana. Taappe hara Xoossi baawa. ⁷ Ta mali oonee? De7ikko ane awaajjo; qassi ane ta sinttan eqqidi yooto. Beniisappe doommidi, sinttappe yaanabata yootiyaagee oonee? Ane eti sinttappe hananabaa nuuyyo yootona. ⁸ Yayyoppite; qassi dagammoppite. Taani haggaa intteyyo beniisappe doommada yootabeikkinaa? Qassi awaajjabeikkinaa? Hegau taayyo intte markka. Taappe attin, hara Xoossi de7ii? Hara Zaalli baawa; taani oonanne erikke” yaagees.

Eeqaa Goinuwaa Bolli Haasayettida Bore Haasayaa

⁹ Eeqa misileta massidi medhdhiya ubbati hada; eti an ufaiyyoobati eta go77okkona. Eta markkatikka be7okkonanne erokkona. Hegaa gishshau, eti yeellatana. ¹⁰ Xoossa giigissidai, woikko aibaunne go77enna misile massidai oonee? ¹¹ Be7ite, a laggeti ubbai yeellatana; kushe hiillanchchati ubbai asa. Ane eti ubbaikka issippe shiiqidi eqqona. Eti yayyana; qassi eti ubbaikka issippe yeellatana.

¹² Birataa qoxxiyaagee ba qoxxiyo birataa taman wottees; wottidoogee bonqqidaagaa naariqan qoxxidi, ba mino qesiyan a meretaa giigissees. Hegaa giigissidi namisettees; a minotettaikka wurees. Haattaakka uyenna; labbanees.

¹³ Anaaxee wodoruwan likkees; likkidi irssaasiyan a bolli malaataa wottees; yaatidi maloogiyen lil77issees. Lil77idaagaa likkidi, puulaara de7iya asa misile milatissi giigissidi, ba son wottees. ¹⁴ I heгаа oottanau zigaa qanxxees; woikko wolaa woi xiiddaa wora giddoppe dooridi diccanaadan oottees. Woi ixnikko, i zigaa tokkin, irai a dichchanaashin naagees. ¹⁵ Hegaappe guyyiyan, i assi eettiyo mitta gidees; ikka appe baggaa ekkidi, eettidi ho77ees; qassi baggaa eettidi, oittaa uukkees. Appekka xoossaa medhdhidi, ayyo goinnees; qassi misiliyaa massidi, a sinttan gufannees. ¹⁶ Appe baggaa taman eettidi, qumaa kattees; baggan ashuwaa xiixxidi, kallidi mees. Qassi tamaa ho77i simmidi, “Hashshukkonne, laa hagee

aiba ho77ii!” yaagees. ¹⁷ Qassi attida mittaa massidi, bau goinniyo xoossa misile kessees. He misiliyaa sinttan gufannidi, ayyo goinnees; yaatidi, “Neeni ta xoossaa gidido gishshau, tana ashsha” yaagidi woossees.

¹⁸ Eti ainne erokkona; ainnekka akeekokkona. Aissi giikko, eti be7enna mala, eta aifee goozettiis; qassi akeekenna mala, eta wozanaikka gorddettiis. ¹⁹ Eeqaa oottiya asi ba wozanan, “Appe baggaa taman eettaas; a bonqquwankka oittaa uukkaas; ashuwaakka an xiixxada maas. Yaatin, appe attidaagaa sheneyiya eeqaa oottada medhdhoo? Qassi mittaa muduwau gufannada goinnoo?” yaagiyo eri woi akeeki oossinne baawa. ²⁰ I bidinttaa mees; a cimettida wozanai a wora kaalettiis. I ba shemppuwaa ashshanau woikko, “Ta ushachcha kushiyan de7iyaagee eeqappe atin, Xoossaa gidenna” gaanau danddayenna.

Xoossai Medhdhidaagaanne Ashshiyaagaa

²¹ GODAI hagaadan yaagees; “Yaaqoobaa, neno Israa7eelaa, neeni ta ashkkaraa gidiyo gishshau, ha yohota hassaya. Taani nena giigissaas; neeni ta ashkkaraa. Neno Israa7eelaa, taani nena dogikke. ²² Taani ne mooruwaa shaaraadan, ne nagaraakka ciggaaraadan quccaas. Taani nena wozido gishshau, taakko simma” yaagees.

²³ Inttenoo salotoo, GODAI haggaa oottido gishshau, ufaissan yexxite. Inttenoo biittaa ciimmatoo, ililite. Inttenoo deretoo, woraunne a gidдон de7iya mitta ubbau, mazamuriyaa kinchchite. Aissi giikko, GODAI Yaaqooba woziiis; qassi Israa7eela gidдонkka i bonchchettana.

24 Nena Woziyaagee, aayee uluwan nena tilida GODAI hagaadan yaagees; “Taani GODAA, ubba yohota Medhdhidaagaa; salota tarkka tolidaagaa; sa7aakka tarkka miccidaagaa. Ta hegaa oot-tiyo wode, tanaara ooni de7ii? 25 Taani worddo hananabaa yootiyaageetu malaataa hada oottais; qassi shareechchotakka eeyya kessais. Taani aadhhdhida eranchchata guyye zaarais; eta er-aakka eeyya oottais. 26 Taani ta ashkkaraa qaalaa minttais; ta kiittidoogeeti hanana giidobaakka polais. Taani Yerusalaame katamaa, ‘Neeni asi de7iyo soho gidana’ yaagais; Yihudaa kata-matakka, ‘Intte simmidi keexettana; intte gim-biyaakka ooraxissana’ yaagais. 27 Taani haat-taa ciimmatakka, ‘Melite! Intte goggiya haat-tatakka melissana’ yaagais. 28 Qassi Qiirsoo, ‘Neeni ta asaa heemmiyaagaa; neeni Yerusalaame katamaa, “Ne simmada keexettana” yaagadanne, Beeta Maqidasiyaakka, “Ne baasoi baasettana” yaagada ta halchchuwaa poliyaagaa’ yaagais” yaagees.

45

Xoossai Qiirsoo Kawo Kessanau Dooris

1 GODAI tiyidoogau, kawotettata ayyo haarissana mala, kawotu gittaa birshshana malanne penggeekka ayyo a sinttan dooyettana mala, a ushachcha kushiyaa oiqqido Qiirsoo GODAI hagaadan yaagees; 2 “Taani ne sinttaara baana; dereta dembbayana. Nahaasiyaa birataa sanqqata menttana; birata hiraqotakka qanxxana. 3 Nena ne sunttan xeesiyaagee tana GODAA, Israa7eela Xoossaa gidiyooгаа neeni

erana mala, taani neeyyo xuma sohuwan de7iya aquwaanne geeman qosettida duretaa immana. ⁴ Ta ashkkaraa Yaaqooba gishshaunne taani doorido Israa7eela gishshau, taani nena ne sunttan xeesais. Neeni tana erana xayikkonne, taani nena bonchcho sunttan xeesais.

⁵⁻⁶ “Taani GODAA; taappe hari baawa; taappe hara Xoossi de7enna. Awai mokkiyoosaappe biidi, wulliyooosaa gakkanaashin de7iya asai taappe hari bainnaagaa erana mala, taani nena gixissais. Gidikkonne, neeni tana erabaakka. Taani GODAA; taappe hari baawa. ⁷ Taani poo7uwaa oottais; xumaakka medhdhais. Sarotettaa oottais; bashshaakka ehais. Taani GODAI, ha ubba yohota oottiyaagaa.

⁸ “Inttenoo salotoo, bollappe duge xillotettaa tigite; shaaratikka a bukkona. Biittai dooyetto; dooyettin atotettaikka pude mokko. Xillotettaikka aara issippe dicco. Taani GODAI haggaa medhdhaas.

Xoossai Meretaassinne Taarikiyaassi Godaa

⁹ “Bana Medhdhidaagaara baaxetiyaagau aayye7ana! Aissi giikko, i urqqa miishshaappe issuwaa. Urqqai medhdhiyaagaa, ‘Ai oottai?’ woi qassi, ‘Neeni hiillaa erakka’ yaagiiyye? ¹⁰ Ba aawaa, ‘Ai yeladii?’ yaagiya urau, woikko ba aayyiyo, ‘Ai maarettadii?’ yaagiya urau aayye7ana! ¹¹ GODAI, Israa7eela Geeshshai, a Medhdhidaagee, hagaadan yaagees; ‘Sinttappe hananabaa eranaunne ta naatubaa tana oichchanau intte besseetii? Ta kushiyan taani oottanabaakka tana azazanau besseetii? ¹² Taani sa7aa oottaas; asaakka a bolli medhdhaas.

Salota taani ta kushiyan tolaas; etan de7iya meretata ubbaakka azazaas. ¹³ Taani Qiirroosa xillotettan denttaas; a ogiyaa ubbaakka suure oottana. Miishsha qanxxennan, woikko mattaaye immennan, i ta katamaa keexxana; ta asaakka omooduwaappe kessana' yaagees. Taani Ubbaappe Wolqqaama GODAI haggaa odais" yaagees.

¹⁴ GODAI hagaadan yaagees; "Gibxxe dure-tainne Toophphiyaa zal77ee, qassi geesaa adussa gidhya Sabaa7ata asatika neekko yiidi, nebaa gidana. Eti sanssalatan qashettidi, nena kaallana. Eti neeyyo goinniiddi, 'Xoossai ne xallaara de7ees; hari baawa; appe hara xoossi baawa' yaagidi neeyyo watiwatana" yaagees.

¹⁵ Abeet Xoossau, Israa7eela Ashshiyaagoo, tumuppe neeni nena genttiya Xoossaa. ¹⁶ Eeqaa medhdhiyaageeti ubbaikka yeellatananne kauyyana. Eeqa misiliyaa medhdhiyaageeti ubbai issippe kaushshau baana. ¹⁷ SHin Israa7eela GODAI merinaa atotettan ashshirggiis; intte merinaukka yeellatekettanne kauyyekketa.

¹⁸ Salota medhdhida GODAI, biittaakka giigissidi oottidaagee, qassi asi de7anaadaanappe attin, biittaa coo medhdhibeenna Xoossai hagaadan yaagees; "Taani GODAA; taappe hari baawa; ¹⁹ taani geeman, awankko issi xuma biittan haasayabeikke. Yaaqooba zerettaassikka, 'Tana mela sohuwan koyite' gabeikke. Taani GODAI tumaa haasayais; likkebaa odais.

Saluwaa Sa7aa Medhdhida Xoossanne Baa-biloone Eeqata

20 “Inttenoo kawotettatuppe attidaageetoo, issippe shiiqidi haayite; mataa shiiqite. Mittaappe oosettida eeqa misiliyaa tookki yuuyiyaageetaunne, ashshanau danddayenna xoossaa woossiyaageetau eri baawa. ²¹ Ane yootite; intte mootuwaa shiishshite; etikka ane issippe zorettona. Adussa wodiyaappe kase haggaa odidai oonee? Benippe haggaa awaajjidai oonee? Tana GODAA gidikkinaayye? Taappe attin hara Xoossi baawa. Taani xillo Xoossaanne Ashshiyaagaa. Taappe hari baawa.

22 “Inttenoo biittaa gaxan de7iya ubbatoo, taakko simmidi, attite. Aissi giikko, taani Xoossa; taappe hari baawa. ²³ Taani ta huuphiyan caaqqaa; guyye simmenna qaalai ta doonaappe xillotettan kiyiis: ‘Asai ubbai taayyo gulbbatana; inxxarssa ubbaikka tanan caaqqana’ yaagaas.

24 “Eti tabaa haasayiiddi, ‘Xillotettainne minotettai GODAA xalaalan de7ees’ yaagana” yaagees.

A ixxiyaageeti ubbai akko yaana; yiidi yeellatana. ²⁵ SHin Israa7eela zerettai ubbai GODAN, xoonuwaanne bonchuwaa demmana.

46

¹ Beela giyo Baabiloone eeqai goinnees; Naba giyo eeqaikka hokkees. Kase intte tookkiyo eta misileti ha77i caana mehetu bollan caanettidi, etau deexo tooho gididosona. ² Caana meheti deexuwaappe denddidaagan, caanaara issippe kunddidosona; eeqati banttana ashshanau danddayenna gishshau, bantta huuphiyaukka omoodettidi biidosona.

³ GODAI hagaadan yaagees; “Inttenoo, Israa7eelappe attidaageetoo, Yaaqooba zaretoo, taani yootiyooqaa siyite; intte yelettido wodiyaappe doommada taani inttena tookkaas.

⁴ Intte cimmana gakkanaashinkka taani tanakka; intte puulummana gakkanaashinkka, taani inttena maaddana. Taani inttena medhdhaas; taani inttena denttana; taani inttena tookkananne ashshana.

⁵ “Tana o mala guuteetii? Qassi oonaara likkissuuteetii? Nuuni issi mala gidanaadan, tana oonaara gatti xeelluuteetii? ⁶ Worqqaa bantta qarccii taappe qoliyaageetinne biraa meezaanan wottidi likkiyaageeti hegaa etau xoossa oottidi medhdhana mala, worqqaa tigiyaagaa qaxaroosona. Ikka xoossa oottidi medhdhees; yaatin, eti he eeqaa sinttan hokkidi goinnoosona. ⁷ Eti a denttidi, bantta hashiyan tookkoosona; tookkidi a sohuwan a wottoosona. Yaatobare i hegan eqqi aggees; hegaappe yaa haa qaaxxenna. Issi asi ayyo waassikkokka, zaaruwaa immenna; qassi a metuwaappekka a ashshenna.

⁸ “Inttenoo nagaranchchatoo, haggaa hassayitenne qoppite; intte wozanan kahan wottite. ⁹ Beni wode hanida yohota hassayite. Aissi giikko, taani Xoossaa; hari baawa. Taani Xoossaa; ta mali ooninne baawa. ¹⁰ ‘Ta qofai minnana; qassi taanikka ta halchchuwaa ubbaa polana’ yaagais. Wurssettan hananabaa doomettan, qassi biron hanibeenna yohota beni wodiyaappe doommada awaajjais. ¹¹ Arshsho baggappe bonqqiya kafo, haaho biittaappe ta qofaa poliya asa taani xeesada, taani giidoogaa

taani polana; taani halchchidobaakka taani oottana.

¹²“Inttenoo wozanai muumidoogeetoo, xillotettaappekka haakkidaageetoo, taani yootiyogaa siyite; ¹³ taani ta xillotettaa mataa ehais; ikka haaho gidenna. Ta atotetta gam77enna; taani ta atotetta Xiyoonessi, ta bonchchuwaakka Israa7eelassi immana” yaagees.

47

Baabiloone Bolli Yiya Pirddaa

¹ GODAI hagaadan yaagees; “Bii Baabiloone geela7ee, duge wodhdha; wodhdhada baanan utta. Bii Kaladaawetu na7ee, ne kawotaa araataa aggada sa7an utta. Aissi giikko, hagaappe sinttanau neeni saaphotiyaaronne baalotiyaaro geetettakka. ² Woxaa ekkada kattaa gaacca. Ne gullettaa qaara; ne adussa maayuwaakka kessa. Ne xifaa besa; yaatada shaafata pinna. ³ Ne kalloi qaarettana; ne pokkoikka beettana. Taani haluwaa kiyana; oossikka qarettikke” yaagees.

⁴ Nuna Woziyaagee, ayyo sunttai Ubbaappe Wolqqaama GODAA gidiyoogee, Israa7eela Geeshshaa.

⁵ GODAI hagaadan yaagees; “Bii Kaladaawetu na7ee, ba; baada xuman co77u gaada uttaaga. Aissi giikko, hagaappe sinttau neeni kawotettatu kawiyoo geetettakka. ⁶ Taani ta asaa hanqqettaas; ta laataakka tunissaas; taani eta ne kushiyan aat-tada immaas. Neeni etau qarettabaakka; cim-idaageetu bollankka ne qambaraa keehi deex-ettadasa. ⁷ Neeni, ‘Taani merinau kawiyoo gidana’ yaagadasa. Hegaa gishshau, ha yohota ne

wozanan qoppabaakka; eta wurssettaakka has-sayabaakka.

⁸ “Nenoo woppu gaada uttidaareenne ishaluwaa dosiyaaree, siya. Ne wozanan, ‘Tana; taappe attin, hari baawa. Taani am77e kiyikke; woikko yelada na7i bainna maine gidikke’ yaagadasa. ⁹ Ha naa77u yohoti issi gallassi aiffee liphanaashin, ne bolli yaana. Ne bitai daro, ne murunnoikka gita wolqqaama gidikkonne, neeni ne naatuppe mela attiyooegeenne am77etettai ne bolli kumettan yiyoogee attenna.

¹⁰ “Neeni ne iitatettan ammanetta uttadasa; qassi, ‘Tana ooninne be7enna’ yaagadasa. Ne aadhdhida eratettainne cinccatettai nena wora kaalettin, neeni ne wozanan, ‘Tana, taappe attin, hari baawa’ yaagadasa. ¹¹ SHin neeni waata daadumatada haassanaakko erenna iitai ne bolli yaana. Neeni waagaa qanxxanau danddayenna boshai ne bollan wodhdhana; qassi neeni aibanne erenna bashshai qoppennan ne bolli yaana.

¹² “Ane neeni ne naatettaasappe oottaidda de7ido ne bitaanne ne murunnuwaa ha77ikka aggoppa. Ooni erii, ne googaadan hananaakko; woi neeni an daganttanaakko.

¹³ Zore xalaalan ne daafuradasa. Saluwaa xoolinttiyaa qoodiyaageeti, a xeellidi hananabaa yootiyaageeti, qassi, aginaa xeeruwan xeeruwan ne bollan yaanabaa yootiyaageeti ane nena ashshona. ¹⁴ Be7a, eti durcca mala; tamai eta maana. Eti tamaa lacuwaappe banttana ashshanau danddayokkona. Hegee asi ba bollaa ho7ettanau ho77iyo bonqqo woikko qassi asi a sinttan uttanau danddayiyo tama

gidenna. ¹⁵ Neeni etaara daafuridoogeeti, ne naatettaasappe doommidi, nenaara zal77idaageeti neeyyo hegaa mala. Eti ubbaikka ba ginaara ginaara laalettana; nena ashshiyaabikka issoinne baawa.

48

GODAI Sinttappe Hananabaa Eriya Xoossaa

¹ “Inttenoo Yaaqooba zaretoo, Israa7eela sunttan xeesettiyaageetoo, qassi Yihudaa zerettaappe yiidaageetoo, haggaa siyite. Intte GODAA sunttan caaqqeeta; Israa7eela Xoossaa xeeseta; shin tumatettaanne xillotettan gidenna. ² Intte inttena geeshsha katamaa sunttan xeeseta; Israa7eela Xoossan zemppeeta; a sunttai Ubbaappe Wolqqaama GODAA.

³ “Taani kase hanidabata daro wodiyaappe kase yootaas; ta doonaappe eti kiyidosona. Kiyin eti eesuan polettanaadan, taani oottaas. ⁴ Aissi giikko, neeni yootin siyennaaggaa, ne morggee birataa mala gidiyooaggaa, ne som77oikka na-haasiyaa giyo birataadan leeqqamennaaggaa taani eraas. ⁵ Hegaa gishshau, neeni, ‘Haggaa ta eeqai oottiis; qassi ta masettida misiletinne ta seerissidi oottido misilee oottiis’ geennaadan, taani haggaa neeyyo benippe doommada odaas. Qassi eti hananaappe kasetada, taani eta neeyyo awaajjaas.

⁶ “Neeni kase siyadasa; ha77i simmi haggaa ubbaa be7a. Yaatin, neeni haggaa ubbaa tuma giikkii? Ha77ippe doommada sinttanau neeni oorattabaa siyanaadan, taani oottana.

7 Eti ha77i merettidosonappe attin, beni merettibookkona. Neeni, ‘Be7a, taani eta erais’ geennaadan, hachchippe kase neeni mulekka etabaa siyabaakka. 8 Neeni mulekka siyabaakka; qassi mulekka erabaakka. Ne haittai benippeka dooyettibeenna. Aissi giikko, neeni cimmiyaagaa gidiyooqaa taani erais; qassi yelettoosappekka neeni makkalanchcha geetettada xeesettadasa.

9 “Ta sunntaa gishshau, taani ta hanqquwaa zaarana; taani nena xaissennaadan, ta hanqquwaa teqqana. 10 Be7a, taani nena paaccaas; shin biraadan gidenna; taani nena metuwaa taman paaccaas. 11 Taani ta gishshau, haggaa oot-tais. Aissi giikko, ta sunntai tooshettanau taani koyikke. Taani ta bonchchuwaa harau immikke.

Qiirsoosi Kaalettanau Xoossai Doorido Asa

12 “Nenoo Yaaqoobaa, taani xeesido Israa7eela, taani giyoobaa siya. Taani tana; koiroikka wurs-settaikka tana. 13 Biittaa baasuwaaw ta kushee baasiis. Salotakka ta ushachcha kushee micciis. Taani eta xeesiyo wode, eti issippe eqqoosona.

14 “Intte ubbai issippe shiiqidi siyite; eeqatuppe hagee hananaagaa kasetidi yootidai oonee? GO-DAI dooridoogee a qofaa Baabiloone bolli polana; a qeseekka Baabiloone biittaa asaa bolli gidana. 15 Taani ta addiniitai a xeesaasinne ayyo yootaas; a ehiidai tana. Qassi i oottiyoobai ubbai ayyo injjetana.

16 “Taakko haa shiiqidi, haggaa siyite; taani koiroppe doommadakka geeman haasayabeikke; hegee hanido wodiyaappekka doommada taani yan de7ais” yaagees.

Qassi Ubbaa Haariya GODAINNE a Ayyaanai ha77i tana kiittidosona.

Xoossai Ba Asaassi Halchchido Halchchuwaa

¹⁷ GODAI, nena Woziyaagee, Israa7eela Geeshshai hagaadan yaagees; “Taani GODAI, ne Xoossai, nena maaddiyaabaa tamarissiyaagaa. Neeni baanau bessiya ogiyankka nena kaalettiyai tana. ¹⁸ Neeni ta azazuwaa siyidabaa gidinyaakko, ne sarotetta shaafaa haattaadan goggana shin; ne xillotettaikka abbaa beetaadan hanana shin. ¹⁹ Ne zaree abbaa shafiyaadan, ne naatika goodi banna sa7aa baanaadan corattana shin; eta sunttaikka ta sinttappe xayennan woikko kichchennan aggana shin” yaagees.

²⁰ Baabiloone biittaappe kiyite; Baabiloone asaappekka baqatite! Qaalaa xoqqu oottidi, ufaissan hгаа haasayite; sa7aappe sa7aa gaxaa gakkanaashin, hгаа kiittite. Kiittidi, “GODAI ba ashkkaraa Yaaqooba woziiis” yaagidi odite. ²¹ I eta bazzo giddoora kaalettido wode, eti saamettibookkona. Zaallaappe haattaakka etau pulttissiiis; zaallaa i phalqqin, haattai xuuqqiis.

²² GODAI, “Iitatussi saroi baawa” yaagees.

49

Israa7eeli Biittan De7iya Asaayyo Poo7o

¹ Inttenoo, abbaa doonan de7iya biittatoo, taani odiyooгаа siyite. Inttenoo, haahuwan de7iya kawotettatoo, ezggite. Taani yelettanaappe kase GODAI tana xeesiiis; qassi ta aayee uluwan de7ishin, ta suntaa sunttiis. ² Ta inxxarssaa qara bisuwaadan oottiis; ba kushiyyaa kuwan tana

genttiis; i tana poshshido zubbe oottiis; yaatidi ba shoohuwaa gidдон tana yeggidi qottiis.

³ I tana, “Neeni taani nenan bonchchettiyo ta ashkkaraa Israa7eela” yaagiis.

⁴ SHin taani hagaadan yaagaas; “Taani mela coo daafuraas; ta wolqqaakka go77ennabaaninne hadaban coo wurssaas. Ta pirddai GODAA mataana; ta waagaikka ta Xoossaa mataana” yaa-gaas.

⁵ Ha77ikka, taani GODAA aifiyaa sinttan bonchchettido gishshaunne ta Xoossai taayyo wolqqa gidido gishshau, Yaaqooba akko zaaranaunne Israa7eela akko shiishshanau, taani au ashkkara gidanaadan, tana ta aayee uluwan tilida GODAI hagaadan yaagees; ⁶ “Neeni Yaaqooba zariyaa denttanaunne Israa7eelappe attidaageeta zaarada ehaanau, neeni taayyo ashkkara gidiyoogee qii guuttabaa. Hegaa gishshau, ta atotettaa biittaa gaxaa gakkanaadan, taani nena kawotettatuyyo poo7o oottana” yaagees.

⁷ Asai karidoogau, ixxidoogaunne deriyaa haariyaageetu ashkkarau, GODAI, Israa7eela Woziyaagee, Israa7eela Geeshshai hagaadan yaagees; “Ammanettiya GODAA gishshaunne nena doorida Israa7eela Geeshshaa gishshau kawoti be7idi, denddi eqqana. Deriyaa haariyaageetikka be7idi goinnana” yaagees.

Yerusalaamee Zaaretti Oosettana

⁸ GODAI hagaadan yaagees; “Taani doorido wodiyan ne oishaa zaaraas. Atotettaa gallassi taani nena maaddaas. Taani nena naagana; neeni biittaa zaarettada essana mala, asi

de7enna biittatakka neeni laatissana mala, taani nena asaayyo maachcha oottada immaas. ⁹ Omooduwan de7iyaageeta, ‘Kiyite!’ xumaa qashuwan de7iyaageetakka, ‘Birshshettite!’ gaana mala, asaassi maachcha oottada nena immana. Eti ogiyaa lanqqen heemettana; booddila kera ubbaa bolli allaxxana. ¹⁰ Eti namisettokkona woi saamettokkona. Eta bazzuwaa mishoi xuuggenna; awaikka eta meenna. Etau qarettiyaagee eta kaalettana; pultto haattaakkokka eta laaggana.

¹¹ “Taani ta dereta ubbaa oge kessana; ta wogga ogetikka zanggaaraappe xoqqu gaana. ¹² Be7a, ta asai haahosaappe yaana: huuphessa baggaap-penne arggo baggaappe yaana. Qassi Asywaane biittaappekka yaana” yaagees.

¹³ Inttenoo salotoo, ufaissan yexxite. Nenoo biittau ufaitta. Inttenoo deretoo, ililite! Aissi giikko, GODAI ba asaa minttettiis; qassi ba metootanchchatussikka qarettees.

¹⁴ SHin Xiyoona, “GODAI tana aggi bayiis; Godai tana dogi bayiis” yaagausu.

¹⁵ GODAI hagaadan yaagidi zaarees; “Aayyiyaa ba xanttiyo na7aa doganau danddayaiyye? Ba uluwaappe yelido na7au qarettekkeeyye? Geelladan a dogiyaakkokka, taani nena dogikke!

¹⁶ Be7a, taani nena ta kushiya gomppan xaafa wottaas; ne dirssaa gimbbetikka ubbatoo ta sinttan de7oosona.

¹⁷ “Nena zaarettidi keexxiyaageeti yaana; nena qolidaageeti kiyidi baana. ¹⁸ Ane xoqqu gaada, ne yuushuwaa xeella; ne naati ubbai issippe shi-
iqidi, neekko yaana. Taani GODAI ta de7uwan

caaqqais: neeni eta ubbaa alleeqodan maayana; bullashettanau haniya maccaaseedan, neeni eta qumaayana.

¹⁹ “Ne bashsha sohotinne baisesa biittati ha77i nenan de7iya asaassi keehi un77ana; qassi nena qolidaageetikka neeppe haakkana. ²⁰ Neeni kayy-ottiiyo laittatun neeyyo yelettida naati ne haittan odiiddi, ‘Hagee sohoi nuuyyo keehi un77o; heгаа gishshau, nuuyyo de7anau aaho sohuwaa imma’ yaagana. ²¹ Yaagin neeni ne wozanan, ‘Hageeta naata ubbaa taayyo oonee yelidai? Taani yelada xontta attaas shin; taani mainaas shin; taani omoodettada wora baas shin. Yaatin, hageeta oonee dichchidai? Be7a; taani tarkka attaas; yaatin hageeti naati ubbai auppe yiidonaa?’ yaagana” yaagees.

²² Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Be7a, taani kawotettatussi malaataa bessana; taani asaassi ta banddiraa essana. Eti ne atuma naata idimmidi ehaana; ne macca naatakka bantta hashiyan tookkidi ehaana. ²³ Kawoti nena dichchiya aawata gidana; eta macca kawotikka nena xanttiyaageeta gidana. Eti gufannidi, neessi goinnana; qassi ne tohuwaa baanaakka laaccana. Taani GODAA gididoogaa neeni hegan erana; tanan ammanettidi naagiyaageeti yeellatokkona” yaagees.

²⁴ Omooduwan ekkidobaa wolqqaamaa kushiyaappe zaarissana danddayettiyye? Woikko omooddidi efido asi meqetti baina iitaa kushiyaappe kessi ekkana danddayiyye?

²⁵ SHin GODAI hagaadan yaagees; “Wolqqaami omooddidi efidobai simmana; meqetti baina iitatu kushiyan omoodettida asikka kessi ekkana.

Aissi giikko, nenaara olettiyaageetuura taani oletana; ne naatakka taani ashshana. ²⁶ Nena huqqunniyaageeti bantta ashuwaa maanaadan, taani oottana; qassi woine eessaa uyidi mat-tottiyoogaadan, eti bantta suuttaa uyidi mat-tottana. Yaatobare asa ubbai taani GODAA, nena Ashshiyaagaa, Woziyaagaanne, Yaaqooba Wolqqaama gidiiyoogaa hegan erana” yaagees.

50

¹ GODAI hagaadan yaagees; “Taani intte aayyiyo yeddido paramai awan de7ii? Woikko oossi inttena taani baizzidanaa? Be7ite, intte nagaraa gishshau, intte baizettideta; intte mooruwaa gishshau, intte aayyiyaa yedettaasu. ² Taani yiido wode, aibissi hegan asi xayidee? Taani xeesido wode, ‘Yee!’ gaanau aibissi asi hegan de7ibeennee? Taani inttena wozanau ta kushee qantteeyye? Woikko inttena ashshanau taayyo wolqqi baaweeyye? Be7ite, taani seerada abbaa melissais. SHaafatakka bazzo oottais. Etan de7iya moleti haattai xayin wooqqoosona; saamoi worin haiqqoosona. ³ Taani salota karettabaa maizzais; waaruwaakka eti kamettiyoobaa oottais” yaagees.

Xoossaa Ashkkarai Azazettiyaagaa

⁴ Daafuridaagaa taani qaalan waatada minttettanaakko erana mala, Ubbaa Haariya GODAI taayyo tamarida inxxarssaa immiis. I tana maallado maallado beegottidi, taani tamaariya asadan siyanaadan, ta haittaa ezggissees. ⁵ Ubbaa Haariya GODAI ta haittaa dooyiis; taanikka makkalanchcha

gidabeikke; guyyekka simmabeikke. ⁶ Taani ta zokkuwaa shociyaageetussi, ta gacuwaakka buuchchaa shoddiyaageetussi aattada immaas. Ta som77uwaa kaushshaappenne cuchchaa cushettiyoosaappe genttabeikke. ⁷ Ubbaa Haariya GODAI tana maaddiyo gishshau, taani yeellatabeikke; hegaa gishshau, taani ta som77uwaa salo giyo shuchchaadan oottaas. Taani yeellatennan attanaagaakka erais. ⁸ Tana shatinttiyaagee matan de7ees; yaatin, tana mootiyaagee oonee? Ane issippe tanaara eqqo! Ta baarigaarai oonee? Ane tanaara gaitto! ⁹ Be7ite, Ubbaa Haariya GODAI tana maaddes; yaatin, tana mooranchcha gaanai oonee? Be7ite, eti ubbaikka maayuwaadan ceeggi wurana; bil77ai eta maana.

¹⁰ Intte giddoppe GODAASSI yayyiyaageenne a ashkkaraa qaalaassi azazettiyaagee oonee? Xuman hemettiyaageenne poo7oi bainaagee i oonee? He urai GODAA sunttan ammanetto; ba Xoossankka zemppo. ¹¹ Be7ite, inttenoo tamaa eettiya ubbatoo, yiichcha xomppiyaa lacuwaa intteyyo shiishshiyaageetoo, intte eettido tamaa poo7uwan hemettite! Intte yiicido xomppiyaa lacuwaa poo7uwan simerettite! Intte ta kushiyaappe ekkanau de7iyooobi haggaa: Intte hanttaara seelan zin77ana.

51

Yerusalaame Minttettiya Qaalaa

¹ GODAI hagaadan yaagees; “Inttenoo xillotettaa kaalliyaageetoo, inttenoo tana, GODAA koyiyaageetoo, siyite. Intte phalqqettidi ekettido

shuchchaanne intte bookettidi kiyido ollaa xeellite. ²Intte aawaa Abrahaamakkonne inttena yelida Saarikko xeellite. I barkka de7ishin, taani a xeesaas; xeesada anjjaasinne qoodan corayaas.

³“GODAI Xiyoooneeninne a qolettido sohotun de7iya ubba asaa minttettana. I bazzuwaa Edene Gannatiyaadan, i mela sohotakka GODAA ataakilttiyaa sohuwaadan oottana. Ufaissainne hashshu guussai yan de7ana; galataanne maza-muriyaa cenggurssai yan siyettana.

⁴“Ta asau; taani yootiyoobaa siyite. Ta kawotettau, ne haittaa taakko yeggada ezgga. Aissi giikko, higgee taappe kiyees; ta suure pirddaikka kawotettatussi poo7o gidana. ⁵Ta xillotettai eesotidi shiiqana; ta ashettaikka kiyidi, ogiyan de7ees. Ta qesee asaa haarana; abbaa doona biittatun de7iya asai ubbai tanan ammanettidi naagana; qassi taani eta ta wolqqan ashshanaagaa, ufaissa oottidi naagana. ⁶Pude xoqqu giidi, salota xeelite; duge sa7aakka xeellite. Aissi giikko, saloti cuwaadan piskki giidi xayana; sa7aikka afaladan wurana; an de7iya asai ubbai udunxxetudan haiqqana. SHin ta ashettai merinau de7ana; ta xillotettaikka wureenna.

⁷“Inttenoo xillotettaa eriyaageetoo, ta higgeekka intte wozanan de7iyooageetoo, siyite. Asaa boriyau yayyoppite; eta cashshaukka dagammoppite. ⁸Aissi giikko, maayuwaa miyoogaadan, bil77ai eta maana; dorssaa ikisiyaa miyoogaadan, guxunee eta maana. SHin ta xillotettai merinau de7ana; ta ashettaikka yeleta ubbau gakkana” yaagees.

⁹ Abeet GODAU, beegotta! Beegotta! GODAA qesiyau, wolqqaa maaya; kase aadhhdida wode-tuuninne yeletatun beegottidoogaadan beegotta. Ra7aaba giyo demiyaa qanxxerettidaagee, mi-imminttiyaakka caddidaagee nena gidikkiiyye?

¹⁰ Abbaanne gita ciimma haattaa melissidaagee nena gidikkiiyye? Neeni wozidoogeeti pinnana mala, ciimma abbaa oge oottidaagee nena gidikkiiyye? ¹¹ GODAI wozidoogeeti simmidi, yexxiiddi Xiyoone yaana; yiidi merinaa ufaissai eta bollan de7ana; eti ufaissaanne hashshu giyoobaa demmana. Qassi azzanoinne yeehoi etappe haakkana.

¹² GODAI hagaadan yaagees; “Inttena minttettiyaagee tana. Yaatin, haiqqiya asau yayyanau, maatadan eesuwan meliya asaa na7au yayyanau intte oonee? ¹³ Intte salota miccidanne sa7aa baasuwaakka baasida GODAA, inttenakka medhdhida Xoossaa dogidetii? Eti inttena xaissanau giigissido, inttena huqqunniya asatu hanqquwaa gaasuwan gallassa kumetta yayyideta. SHin inttena huqqunniyaageetu hanqqoi awan de7ii?

¹⁴ Omoodettidaagee eesuwan birshshettana; haiqqenna; ollankka gelenna; ayyo oittikka paccenna. ¹⁵ Aissi giikko, taani GODAA ne Xoossaattennee. Dambbalai waassanaadan, abbaa qaattais. Ta sunttai Ubbaappe Wolqqaama GODAA.

¹⁶ Salota miccanaadan, biittaa baasuwaakka baasanaadan, qassi Xiyoone, ‘Neeni ta asa’ gaanaadan, taani ta qaalaa ne doonan wottaas; ta kushiya kuwan taani nena genttaas” yaagees.

¹⁷ Neno, GODAA kushiyaappe a hanqquwaa xuu7aa uyida Yerusalaamee, beegotta!

Dendda! Neeni ganddigaarissiya xuu7aa cinggada uyadasa. ¹⁸ A yelido naatu ubbaappe o kaalettiyaabi issoinne baawa; qassi a dichchido naatu ubbaappekka i kushiya oiqqiyaabi issoinne baawa. ¹⁹ Dakko daro bashshai ne bollan gakkiiis; yaatin, nena oonee minttanau danddayiyai? Hegeetikka kolettaa, bashshaanne bisuwaa. Yaatin, taani nena waatada minttettanee? ²⁰ Ne naati labbanidosona; eti gitiyaa gidдон gelida genesseedan, oge ubbaa gaxan kunddidosona. Eti GODAA hanqquwaaninne ne Xoossaa seeran kumidosona.

²¹ Hegaa gishshau, nenoo, woine eessaa uyen-nan mattottida metootanchchee, haggaa siya. ²² Ne Godai, ba asau mootettiya GODAI ne Xoossai haggadan yaagees; “Be7a; nena ganddigaarissiya, ta hanqquwaa xuu7aa taani ne kushiyaappe ekkaas; neeni naa77anttuwaa a mulekka uyakka. ²³ Taani hegaa nena tuggayiyaageetu kushiyan wottana. Eti nena, ‘Nuuni ne bollaara hemettidi aadhdhana mala, zaqqulla’ yaagidosona. Yaagin neeni aadhdhana gakkanau, ne zokkuwaa etau biit-tadaaninne ogedan oottadasa” yaagees.

52

Xoossai Yerusalaame Ashshana

¹ Nenoo Xiyoone katamau, beegotta; beegottada minotettaa afalaadan maaya. Nenoo, geeshsha katamau, Yerusalaamee, ne bonchcho maayuwaa maaya; aissi giikko, hagaappe sinttanau qaxxarettibeennaageenne tunai ne gidдо gelenna. ² Nenoo, omoodettida Yerusalaamee,

ne baanaa qoqqofa. Dendda; denddada ne kawotaa araatan utta. Inttenoo, omooduwan de7iya Xiyooone asatoo, intte qooriyan qashettida sanssalataa birshshite.

³ Aissi giikko, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Intte kasekka waaga ekkennan baizettideta; qassi ha77ikka miishsha immennan coo wozettana. ⁴ Ta asai koiro bete gididi, Gibxxe biittaa biis; shin Asooreti ta asaa coo huqqunnidosona. ⁵ Yaatin, ta asai waaga qanxxennan coo omooduwan biichchin, tau hagan aibee de7iyai? Eta haariyaageeti waassoosona; ta sunttaikka ubbatoo gallassa kumettaa cayettees. ⁶ Hegaa gishshau, ta asai ta sunttaa erana; he gallassi haasayiyai tana gidiyoojaa eti erana. Ee hegee tana. Taani GODAI haga odais” yaagees.

⁷ Lo77o mishiraachchuwaa ehiya, sarotettaa yootiya, ufaissiya mishiraachchuwaa yootiya, atotettaa yootiyaanne, Xiyooonetta, “Ne Xoossai kawotees” giiddi deretu bollaara yiya bitaniyaa tohoti aiba lo77iyoonaa! ⁸ Siyite, intte katamaa naagiyaageeti bantta qaala xooqqu oottidi, ufaissau issippe yexxoosona; GODAI Xiyooone simmiyo wode, a simettaa eti bantta aifiyan be7ana. ⁹ Inttenoo Yerusalaamen qolettida sohotoo, issippe ufaissau yexxite; aissi giikko, GODAI ba asaa minttettiis; Yerusalaame katamaakka woziis. ¹⁰ GODAI ba geeshsha qesiyaa kawotettatu ubbaa sinttan qonccissiis; qassi biittaa gaxai ubbaikka nu Xoossaa atotettaa be7ana.

¹¹ Inttenoo GODAA keettaa miishshata

tookkiyaageetoo, kichchite, kichchite; yaappe kiyite. Tunabaa bochchoppite; a giddoppe kiyiichchite. Intte huuphiyaukka geeyite. ¹² SHin kiyiiddi, eesuwan kiyekketa; woikko betidi beekketa; aissi giikko, GODAI intteppe sinttau aadhdhidi kaalettana; Israa7eela Xoossaikka guyyeera gididi, inttena naagana.

Metoi Gakkiyo Ashkkaraa

¹³ GODAI hagaadan yaagees; “Be7ite, ta ashkkarai akeekan oottana; i bonchchettidi, xoqqu xoqqu gaana; i keehi gitatana. ¹⁴ A som77oi asa ubbaagaappe, a meraikka asa naatuugaappe moorettiis; moorettin a be7idi, daro asai dagammiis. ¹⁵ SHin ha77i daro kawotettati ubbai aban garamettana;⁶ appe denddidaagan, kawoti bantta doonaa oiqqana; aissi giikko, eti banttau odettibeennabaa be7ana; siyibeennabaakka akeekana” yaagees.

53

¹ Nuuni odidoogaa ooni ammanidee? GODAI ba wolqqaa oona bessidee? ² I a sinttan mela biittan de7iya durumaappe xaphuwaa yeddidi, aaciya yelaga aacaadan dicciis. Nuuni a loitti xeellana, ayyo merai woikko qottai baawa; nuuni akko shi-iganau ayyo puuli baawa. ³ I asan karettiisinne ix-ettiis; i harggeppenne metoppe shaahetti erenna azzaniya asa gidiis. I asi a be7anaappe giidi, ba som77uwaa wora zaariyo asadan karettiis; nuunikka a bonchchibookko.

⁶ 52:15 daro kawotettati ubbai aban garamettana: Ibraawetto qaalan “Kawotettata ubbaa i aracana” yaagees.

⁴ I tumu nu harggiyaa bau ekkiis; qassi nu azzanuwaakka tookkiis. SHin a gakkida metoi, deshettainne waayee Xoossaappe ayyo yiidabaa giidi nuuni qoppida. ⁵ SHin i nu mooruwaa gishshau, cadettidi masunxxiis; nu nagaraa gishshaukka shocettidi liiqiis. I qaxxayettidoogan, nuuni saruwaa demmida; a masunttan nuuni paxida. ⁶ Nuuni ubbai oge balida dorssatudan wora biida; nuuni ubbaikka nu ogiyau ogiyau simmida. GODAI nu ubbai naaqqido naaquwaa a bolli wottiis.

⁷ I un77etiisinne qohettiis; shin ba doonaa pogibeenna. SHukkanau efiyo dorssaadan laaget-tiis; ba ikisiyaa meediyaageetu sinttan co77u giya dorssa maraadan, ikka ba doonaa pogibeenna. ⁸ Eti a huqqunnidinne a bolli sugetta pirddaa pirddidi efiidosona. I ta asaa mooruwaa gishshau shocettidi, paxa de7iyaageetu biitaappe i kichchi-doogaa a zariyaappe oonee akeekidai? ⁹ I ba haiquwan iita asatuura qoodettiis; haiqqidikka dure asa duufuwan moogettiis. Gidikkonne, palabaa i oottibeenna; ba doonanka worddo haasayibeenna.

¹⁰ SHin i qohettanaagee GODAA shene gidiiis; qassi GODAI i tuggatanaadan oottiis. I bana nagarau yarshsho oottiyo wode, ba zerettaa be7ana. A bareekka aduqqana; GODAA sheneekka a kushiyan polettana. ¹¹ A shemppiyyaa waayettidoogaappe guyyiyan, i de7uwaa poo7uwaa be7ana; be7idi ufaittana. Ta xillo ashkkaarai ba eratettan darota xillissana; eta mooruwaaakka tookkana. ¹² Hegaa gishshau, gita asatu gidduwan taani au

bonchcho sohuwaa shaakkada immana; qassi minotuura i omooduwaa shaakkana. Aissi giikko, i ba shemppuwaa haiquwau aattidi immiis; yaatidi mooranchchatuura paidettiis. Gidikkonne, i daro asaa nagaraa tookkiis; tookkidi mooranchchatuuyookka gaannatiis.

54

Xoossai Israa7eela Siiqiyo Siiquwaa

¹ GODAI hagaadan yaagees; “Bii, yelabeenna mainee, yexxa! Neno, maareti oiqqi erennaaree, ne qaalaa xoqqu oottada ilila! Aissi giikko, ba azinaara de7iya maccaasee naatuppe, barkka de7iya maccaasee naati darana. ² Ne dunkkaaniyaa sohuwaa aassa; qassi neeni de7iyo sohuwan magalashotakka pididi oottada micca. Guyye gooppa; wodoruwaakka adussa; xishiyaakka mintta. ³ Neeni ushachcha baggaaranne haddirssa baggaara aakkana; ne zareti kawotettata laattana; laattidi eta baisa katamatun keexxidi uttana.

⁴ “Yayyoppa; aissi giikko, neeni yeellatakka. Dagammoppa; aissi giikko, neeni kauyyakka. Neeni ne yelagatetta yeellaa dogana; ne am77etettaa boriyaakka hagaappe sinttan hassayakka. ⁵ Aissi giikko, nena Medhdhidaagee neessi azinaa; ayyo sunttaikka Ubbaappe Wolqqaama GODAA. Israa7eela Geeshshai nena Wozidaagaa; i biitta ubbaa Xoossaa geetettes” yaagees. ⁶ Ne Xoossai hagaadan yaagees; “Azinai muleera aggi bayin, dogettada azzaniya maccaaseedaanne yelagatettan azinaa sooppe

kiyida maccaaseedan neeni hana uttidaashin, taani GODAI nena xeesaas.

⁷ “Issi guutta wodiyau taani nena aggaas; shin gita maarotan nena taani shiishshana.

⁸ Suulliya hanqquwan, taani ta sinttaa neeppe guutta wodiyau genttaas; shin merinaa siiquwan taani neeyyo qarettana” yaagees. GODAI, nena Woziyaagee hagua odees.

⁹⁻¹⁰ Neessi qarettiya GODAI hagaadan yaagees; “Hagee taassi Nohe wodiyaa mala. He wode taani Nohe bashshaa haattai naa77anttuwaa sa7aa mittennaadan caaqqaas; hegaadankka, nena naa77antto hanqqettennaaninne seerennan agganau taani caaqqaas. Dereti qaaxxanau, keratika bantta de7iyooaappe kichchanau danddayoosona; shin ta aggenna siiqoi neeppe shaahettenna; ta sarotettaa maachchaikka kichchenna” yaagees.

¹¹ GODAI hagaadan yaagees; “Nenoo, metootida katamee! Gotee yaanne haanne shocidooree, minttettiyaabi xayidooree, be7a, taani nena bonchcho shuchchan alleeqissada keexxana; ne baasuwanikka sampperiyaa giyo shuchchaa hiixxana. ¹² Ne adussa shuchchaa gimbbiyan de7iya gumbbuwaa taani inqquwaa giyo daro al77o zo7o shuchchan gimbbana; ne penggiyaa phooliya al77o inqquwan, ne dirssa ubbaakka bonchcho shuchchan gimbbana. ¹³ Ne attuma naata ubbaa GODAI tamaarissana; ne naatu sarotettaikka darana. ¹⁴ Neeni xillotettan minnada eqqana; sugettainne huqqunnai neeppe haakkana. Neeni aibaassikka yayyakka; dagamaikka neekko shiiqenna. ¹⁵ Nena olanau

denddiyaabi de7ikko, hegee ta shenyaa oottenna; taani ne bagga gidiyo gishshau, nena olanau denddiya ubbai kunddana.

¹⁶ “Be7a, womppiinan tamaa womppiinidi, ba halchchuwau haniya ola miishshaa qoxxiya wogaacyaa taani medhdhaas. Qassi bashshanaadan, bashshiyaageetakka taani medhdhaas. ¹⁷ Nena qohanau oottido ai miishshinne nena qohidi kantti kiyenna. Nena mootiya inxxarssa ubbau gidiya zaaruwaa neeni immana. GODAA ashkkaratu laatai haggaa; eta taani shatintana” yaagees. GODAI heggaa yootes.

55

Xoossaappe Beettiya Maarotaa

¹ GODAI hagaadan yaagees; “Inttenoo saamet-tidaageetoo, ubbaikka haattaakko haa yiite; miishshi bannaageetoo, haayite. SHammite; miite. Haa yiidi, miishsha qanxxennan coo woine eessaakka maattaakka shammitte. ² Intte miishshaa quma gidennabau aibissi kesseetii? Kalisennaban intte wolqqaa aibissi wursseetii? Ane loittidi, taani odiyooqaa ezggite; lo77obaa miite; qassi modhdhuwan intte asatettaa ufaissite.

³ “Ta asau, siyite; taakko haa yiite. SHemp-pooraa paxa de7ana giikko, taani yootiyooqaa siyite. Taani inttenaara merinaa maachchaa maacettana. Taani anjjana gaada Daawita anjji-dooqaadan, inttenakka anjjana. ⁴ Be7ite, taani a asaayyo markka, kaalettiyaagaanne halaqa oottaas. ⁵ Be7a, neeni erenna kawotettata xeesana; qassi GODAA ne Xoossaa Israa7eela Geeshshaa

gaasuwan, nena erenna kawotettati neekko eeso-tidi yaana. Aissi giikko, GODAI nena bonchchiis” yaagees.

⁶ GODAI beettiyo wode a koyite; matan de7iyo wode a xeesite. ⁷ Iitai ba oosuwaa, nagaranchchaikka ba qofaa aggo; GODAAKKO i simmo. Simmin i a maarana. I nu Xoossaakko simmo. Simmin i ayyo coo atto gaana.

⁸ Aissi giikko, GODAI, “Ta qofai intte qofaa mala gidenna; intte ogeekka ta ogiyaa mala gidenna. ⁹ Saloti sa7aappe xoqqiyogaadan, ta ogee intte ogiyaappe xoqqees; ta qofaikka intte qofaappe xoqqees. ¹⁰ Irainne suuppa shachchai saluwaappe wodhdhidi, biittaa alidi, mokkanaadaaninne aifanaadan oottiyoogaadan, qassi zeriyaagau zerettaa, miyaagaukka kattaa immennan guyye saluwaa simmennaagaadan, ¹¹ ta doonaappe kiyiya qaalaikka hegaa mala. I taani halchchidoogaa polana; qassi kiittidoogaa oottanaappe attin, taakko coo simmenna.

¹² “Intte ufaissan kiyana; kiyidi saruwan moisetana. Deretinne kerati intte sinttan ufaittidi yexxana; dembban de7iyya mittati ubbaikka bantta kushiyaa baqqana. ¹³ Agunntaa gishshaa xiiddai, gom77oriyaa gishshaakka xaittai mokkana. Mokkidi hegee GODAI hassayettiyoobanne merinau xayenna malaata gidana” yaagees.

56

Aihuda Gidenna Asaikka Xoossaa Asa Gidana

¹ GODAI hagaadan yaagees; “Tumu pirddaa naagite; xillobaa hanite; aissi giikko, ta ashet-tai ellellidi yaana; ta xillotettaikka matan qonccana. ² Hagaa oottiya uraa, Sambbataa tunis-sennaadan bonchchiya uraanne iitabaa ootten-nan ixxiya uraa taani anjjana” yaagees.

³ GODAAKKO shiiqida betee, “GODAI tana ba asaappe tumu shaakkana” gooppo. Qassi murees-saikka, “Be7a, taani melida mitta” gooppo.

⁴ GODAI hagaadan yaagees; “Ta Sambbatata bonchchiya, tana ufaissiyaabaa dooriyaanne ta maachchaa minttidi naagiya mureessatussi, ⁵ etassi taani ta Beeta Maqidasiyaa giddooninne ta dirssaa gimbbiyaa gidдон, eti hassayettiyoobaa immana. Macca naatuppenne attuma naatuppe lo77iya sunntaa taani etau immana; taani etau merinau xayenna sunntaa immana. ⁶ GODAASSI oottanau, GODAA sunntaa dosanaunne a ashkkara gidanau, banttana akko shiishshiya beteta, qassi Sambbataa tunis-sennan bonchchiyaageetanne ta maachchaa minttidi naagiyaageeta ubbata ⁷ taani ta geeshsha deriyaa ehaana; ehaada ta woosa keettan eta ufaissana. Eti ta yarshshiyooosaa bollan shiishshiyoo, xuuggiyo yarshshoinne hara yarshshoi ekettana; aissi giikko, ta keettai asai ubbai Xoossaa woossiyo keetta geetettana” yaagees.

⁸ Israa7eelappe laalettidaageeta shiishshiya, Ubbaa Haariya GODAI, “SHiiqidaageetu bolli gujjada, taani haratakka shiishshana” yaagees.

Israa7eela Kaalettiyaageeti Pirddettidosona

9 Inttenoo bazzo do7atoo, inttenoo woran de7iya do7atoo, ubbaikka haa yiidi miite. 10 Israa7eela asaa naagiyaageeti qooqe; etau ubbaukka eri baawa. Eti ubbaikka boccanau danddayenna duude kanatu mala. Eti zin77idi aimottoosona; eti xiskko dosoosona. 11 Eti daro yiiqetiya kana mala; miidi kalli erokkona. Eti akeeki paccido henttanchcha; eti ubbai bantta ogiyaa ogiyaa simmidosona; ubbaikka bantta go77a xallaa koyoosona. 12 Eti ubbaikka, “Haa yiite; woiniyaa eessaa ane uyoos. Ane nu mattoyiya ushshaa kumettaa ganoos! Wonttoikka hachchi mala gidana; woikko hachchippekka aadhdhi lo77ana” yaagoosona.

57

Israa7eelati Eeqau Goinniyo Goinoi Pirddettes

1 Xillo asi haiqqees; shin hegaa akeekidi qoppiyaabi baawa. Banttana Xoossaassi immida asati biittaappe xayooosona; shin xillo asi bashshai yaanaappe kasetidi ekettiyoogaa ooninne akeekenna. 2 I biidi sarotettai de7iyo sohuwaa gelees. Suuretettan hemettiyaageeti haiqqidi shemppuwaa demmoosona.

3 GODAI hagaadan yaagees; “Inttenoo, shareechchee naatoo, inttenoo laggettiyaarinne shaaramuxiyaari zerettatoo, haayite. 4 Intte o bolli qilliiicceetii? Intte oona qooseetii? Intte inxxarssaakka o bolli kesseetii? Intte makkalanchchatu naatanne worddanchchatu naata gidekkeitii? 5 Intte wolaa giddooninne daashsha mitta ubbaa garssan amuwan xuugetteetanne tunabaa ootteeta; intte

naatakka zanggaaraa shoobbaaninne shuchchaa kooppuwan shukkidi yarshsheeta. ⁶ Zanggaaraa shoobban de7iya liiqo shuchchati intte xoossata. Intte etau ushshaa yarshshuwaa tigideta; kattaa yarshshuwaakka immideta. Yaatin, taani hagan ubban ufaittiyaabaa intteyyo milatii? ⁷ Keehi xoqqanne adussa deriyaa huuphiyan intte hiixaa yeggideta; yeggidi yan yarshshanau pude kiyideta. ⁸ Intte penggiyaappenne qosilettaappe so baggaara eeqaa misileta essideta. Tana aggiigidi, intte arssaa aassidi, yaa pude kiyideta. Etaara maachchaa maacettideta; yaatidi eta arssaa dosideta; eta kalluwaakka be7ideta. ⁹ Zaitiyaa ekkidi, Molooka giyo eeqaakko biideta; intte shittuwaakka darissideta; inttiyo kiitettiyaageeta haahosaa kiittideta; harai attin, Si7ooliyaa gakkanaashin wodhdhideta. ¹⁰ Intte hara xoossata koyiiddi daafurideta; shin, ‘Hidooti baawa’ yaagibeekketa. Intte wolqqai haa ooraxxiis; heгаа gishshau, labbanidi kunddibeekketa.

¹¹ “Intte oossi yayyidi, taayyo worddotidetii? Intte tana hassayibeekketa; intte wozanankka qoppibeekketa. Taani daro wodiya co77u giido gishshaassa gidennee, intte taassi yayyennan aggidoogee? ¹² Taani intte xillotettaanne intte oosota awaajjana; shin inttena ainne go77okkona. ¹³ Intte waassiyo wode, intte shiishshido eeqati inttena ashshona! Eta ubbaakka carkkoi ekki efaana; issiton shemppiyo shemppoi eta punni xaissana. SHin tana baayyo baqati attiyo soho oot-tiya asi biittaa laattana; ta geeshsha deriyaakka i ekkana” yaagees.

Xoossai Ba Asaa Maaddanaunne Pattanau Imido Hidoootaa

¹⁴ GODAI hagaadan yaagees; “Gimbbite, Gimbbite! Ogiyaakka giigissite; ta asaa ogiyaappe xubbiyaabaa ubbaa diggite” yaagees. ¹⁵ Aissi giikko, merinau de7iyaagee, gitai, xoqqan de7iyaagee, a sunttaikka Geeshshaa geetettiyoogee, hagaadan yaagees; “Taani xoqqu giidanne geeshsha sohuwan de7ais; gidikkonne, bantta oottido nagarau azzanidi simmiyaageetuuranne banttana ziqqi oottiyaageetuura de7ais. Yaatada taani bantta oottido nagarau azzanidi simmiyaageetu ayyaanaanne banttana ziqqi oottiyaageetu wozanaa ooraxissais. ¹⁶ Taani merinau mootikke; ubbatonkka hanqqettikke. Hanqqettikko asaa ayyaanai, taani medhhdido asaa shemppoi daafurana. ¹⁷ Eta nagaraa gaasuwaaninne eta yaariyaa gaasuwan, taani eta hanqqettaas. Hanqqettada eta shocaas; ta sinttaakka etappe genttaas. SHin eti ha77ikka simmidi, bantta wozanaa qofan biidosona. ¹⁸ Taani eta ogeta be7aas; shin taani eta pattana, kaalettananne yeekkiyaageeta minttettana. ¹⁹ Israa7eela biittan yeekkiyaageetu menttershshan galataa wottana. Haahuwaaninne matan de7iyaageetussi saroi gido. Taani eta pattana” yaagees. ²⁰ SHin iitati bulqquwaanne urqqa pude pushakkiya, woppu gaanaukka danddayenna abbaa beetaa mala. ²¹ Ta Xoossai, “Iitatussi saroi baawa” yaagees.

¹ GODAI hagaadan yaagees; “Ne qaalaa xoqqu oottada waassa; guyye gooppa. Ne cenggurssaa malkkataagaadan xoqqissa. Ta asaassi eta makkalaa, Yaaqooba keettaa asaassikka eta nagaraa yoota. ² SHin eti tana hachchi hachchi koyoosona; ta ogiyaakka kaallanau dosiyaabaa milatoosona. Xillobaa oottida kawotettadaaninne Xoossaa azazuwaa olibeenna asadan, eti tana sure pirddaa oichchoosona; taakko Xoossaakko shiiqanaukka dosoosona” yaagees.

³ Eti shiiqidi GODAA, “Nuuni xoomida; shin neeni aibissi nuna xeellabeikkii? Nuuni nunatettaa kaushshida; shin neeni nuna aibissi erabeikkii?” yaagoosona.

GODAI zaaridi, eta hagaadan yaagees; “Be7ite, intte xoomiyo gallassi inttena ufaissiyaabaa ootteeta; intte oosanchcha ubbaa huqqunneeta. ⁴ Be7ite, intte ooshshaunne waretau xoomiyo; qassi meqetti bainna deshettaa dechchanau xoomiyo. Hachchi intte xoomiyo haggaa mala xoomai, intte qaalai bollan siyettanaadan oottenna. ⁵ Taani dooriyo xoomai haggaa maleeyye? Issi asi banatettaa kaushshiyoogee haggaa mala gallassaaneeyye? Qassi taani koyiyo xoomai asi ba huuphiyaa ceccaadan duge hokissiyooqeeyye? Bidinttaa tistidi, waaruwaa hiixxidi zin77iyooqeeyye? Yaatin, haggaa xoomaa giidi xegeetiyye? Qassi he xoomiyo gallassaikka GODAI ufaittiyo gallassa geetettiyye?”

⁶ “Taani doorido xoomaa haggaa be7ite: pirddan naaqqidi qachchidoogeetu sanssalataa lefettiyoogaa, qambbaraa gonniyaa birshshiyooogaa, huqqunnettidaageeta huqqunnuwaappe

kessiyooqaanne qambbara ubbaa menttiyoogaa. ⁷ Qassi taani doorido xomai namisettidaagau intte qumaa shaakkiyoogaa, keetti baina hiyyeesata soo ekkiyoogaa, kallottidaageeta be7iyo wode, maizziyoogaa, maaduwaa koyiya intte dabbuwaappe intte sinttaa genttannan aggiyoogaa.

⁸ “Yaaticco, intte poo7oi maallado xalqqiyaadan poo7ana; intte paxatettaikka eesuwan yaana. Intte xillotetta intteppe sinttaara baana; GODAA bonchchoikka intteppe guyyeera gididi, inttena naagana. ⁹ He wode intte xeesana; xeesin GODAI intteyyo koyana. Intte maaduwaa ekkana waassana; waassin GODAI, ‘Hekko, taani hagan de7ais!’ yaagana.

“Intte gididoppe intte huqqunniyo qambbaraa diggikko, qassi biradhdhiyan malaatiyoogaanne iitabaa haasayioogaa aggikko, ¹⁰ namisettidaagaa qumaa mizidi kalissikko, naaqqettidaagaa i koyioobaa kalissikko, he wode intte poo7oi xuman poo7ana; intte qammaikka seeta gallassa gidana. ¹¹ GODAI inttena ubbatoo kaalettana; inttena mela bazuwan koshshiyaabaakka i inttiyo kunnana. Intte bollaa xaphuwaakka minttana. Qassi intte haattaa ushshiyoo gannatiyaa malanne a haattai mulekka to77enna puluttuwaa mala gidana. ¹² Beni qolettidaageeta intte zaarettidi keexxana; daro wodiyaappe kase baasettida baasotikka keexettidi xoqqu gaana. Intteikka qolettida gimbbeta zaarettidi gimbbiyaageetanne asai de7iyo sohotun ogiyaa kessiyaageeta geetetti xeesettana” yaagees.

Sambbataa Bonchchiyoogaa Woiuwaa

¹³ Qassikka GODAI hagaadan yaagees; “Sambbataa GODAAYYO dumma gallassadan xeellikko, he ta geeshsha gallassi intte go77aa yedettiyaageeta gidana xayikko, Sambbataa ufaissiyaanne bonchchettida GODAA gallassa bonchcho giidi xeesikko, qassikka intte intte ogiyaa beennan aggidi, bonchchiyaabaa gidikko, woikko inttena ufaissiyaabaa oottennaanne hadabaa haasayennan aggikko, ¹⁴ he wode intte GODAN ufaittana. Qassi taani inttena daro bonchchettidaageeta oottana; intte aawaa Yaaqooba biittaappe laatettidabaa intte maanaadan, taani inttena oottana. Taani GODAI haga haasayaas” yaagees.

59

Hananabaa Yootiyaagee Asaa Nagaraa Pirddiis

¹ Be7ite, GODAA kushee inttena ashshanau qaammibeenna; a haittaikka siyennan ixxanau tullibeenna. ² SHin intte nagarai intteppenne intte Xoossaappe gidduwan shaahotettaa medhdhiis. Qassi i siyenna mala, intte nagarai a sinttaa intteppe genttiis. ³ Aissi giikko, intte kushee suuttan, intte biradhdheekka naaquwan tuniis; intte doonai wordduwaa haasayees; intte inxxarssaikka iitabaa zuuzummees.

⁴ Xillotettan mootiyai baawa; tumatettan pirddiyaikka baawa. Eti mela palaman ceeqettoosona; wordduwaa haasayoosona. Qassi metuwaa shahaaridi, iitatettaa yeloosona. ⁵ Eti shooshshaa phuuphulliyaa qoxoosona; shararootiyaa keettaakka keexxoosona.

Eta phuuphulleeta miya asi haiqqees; phuuphulliyaappe issoi me77ikko, shooshshai a giddoppe kiyees. ⁶ Eti keexxido shararote keettai maayanau eta go77enna. Eti bantta medhdhidoogan banttana kammokkona. Eta oosoi iita ooso; makkala oosoi eta kushiyan de7ees. ⁷ Eta tohoti iitabaa oottanau woxxoosona; xilluwaa suuttaa gussanaukka jaamoosona. Eta qofai iita qofa. Eti biido soho ubban qohoinne bashshai de7ees. ⁸ Eti sarotettaa ogiyaa erokkona; eti biyo ogiyan suure pirdi baawa; eti bantta ogiyaa geellayidosona; he ogetuura hemettiya ooninne sarotettaa erenna.

Asai Ba Nagaraa Paaxiis

⁹ Hegaa gishshau, suure pirdai nuuppe haakkiis; xillotettaikka nuukko gakkenna. Nuuni poo7uwaa koyoos; shin be7ite, xuma gidii; wolqqaama poo7uwaa koyoos; shin xuman hemettoos. ¹⁰ Nuuni aifee baina qooqedan, dirssaa gimbbiyaakko tattafoos. Sa7ai lem77in hemettiyaabaadan, seeta gallassi xubettoos. Qassi kumetta wolqqaara de7iya asatu giddon nuuni haiqqida asatu mala gidida. ¹¹ Nuuni ubbaikka gaammuwaadan gudoos; haraphphetudankka azzanidi ooloos. Nuuni suure pirdaa koyida; shin demmibookko. Qassi atotettaakka koyida; shin i nuuppe haakkiis.

¹² Aissi giikko, nu mooroi ne sinttan dariis; nu nagaraikka nu bolli markkattees. Nu mooroi nunaara de7ees; nu naaquwaakka nuuni eroos. ¹³ Nuuni makkalidi, GODAA kaddida; nu Xoos-saa kaalliyogaa aggidi, guyye simmida; suget-taanne geniyaa haasayida. Qassi nuuni sha-

haarido worddo qaalaa nu wozanaappe yelida. ¹⁴ Suure pirddai guyye simmiis; xillotettaikka nu-uppe haakkiis; aissi giikko, tumatetta gutaran xubettees; ammanettiyo hanotaayyo geliyo sohoi xayiiis. ¹⁵ Tumatetti awaaninne beettenna; iitatettaappe haakkiya asi bau omoodettees.

Xoossai Ba Asaa Ashshanau Giigi Uttiis

GODAI be7idi, suure pirddai bannaagau azzaniis. ¹⁶ Huqqunnettidaageeta maaddiya asi bannaagaa GODAI be7iis; be7idi gaannatiya asi bannaagau garamettiis. Hegaa gishshau, i eta ba gita wolqqaaninne ba suure pirddan ashshanau, i ba huuphen geliis. ¹⁷ GODAI xillotettaa tiran wottiyo ola miishshadan maayiiis; ba huuphiyanka atatettaa qophiyaa wottiis. Haluwaa kessiyo maayuwaakka maayidi, mishuwaa qumaashshaa qumaayiiis. ¹⁸ I etau eta oosuwaadan oosuwaadan zaarana; ba morkketussi hanqquwaa, ba baarigaaratussikka qixaatiyaa zaarana. Abbaa doona biittatun de7iyaageetussikka eta oosuwau bessiyaagaa immana. ¹⁹ Hegaa gishshau, arggo baggaara de7iyaageeti GODAA sunttaayyo yayyana; arshsho baggaara de7iyaageetikka a bonchchuwaayyo yayyana. Aissi giikko, GODAA carkkoi gagantti yeddin, goggiya di7uwaadan i yaana.

²⁰ GODAI hagaadan yaagees; “Taani Xiyoonesinne Yaaqooba zaretun bantta nagaraappe simmiyaageetussi Woziyaagaa gidada yaana” yaagees.

21 Qassikka GODAI hagaadan yaagees; “Tana gidikko, taani etaara maacettiyo maachchai ha-gaa: intte bollan de7iya ta Ayyaanainne taani intte doonan wottido ta qaalai hachchippe doom-midi, merinaa gakkanaashin, intte doonaappe, intte naatu doonaappenne intte naatu naatu doonaappe shaahettenna. Taani GODAI haggaa odais” yaagees.

60

Sinttappe Yaana Yerusalaame Bonchchuwaa

1 GODAI hagaadan yaagees; “Dendda! Dend-dada poo7issa; aissi giikko, ne poo7oi yiis. GODAA bonchchoikka ne bollan poo7iis. 2 Be7a, xumai sa7aa kammana; sakkana xumaikka asaa bollan wodhdhana. SHin GODAI ne bolli denddana; a bonchchoikka ne bolli poo7ana. 3 Kawotettati ne poo7uwaakko, kawotikka ne wonttaa wajaj-jaakko yaana.

4 “Xoqqu gaada ne yuushuwaa xeella. Eti ubbai issippe shiiqidi, neekko yaana. Ne attuma naati haahuwaappe yaana; ne macca naatika ba7ettidi, neekko yaana. 5 He wode neeni be7ada ufaittana; ne wozanaikka keehi poccu gaana. Aissi giikko, abbaa bollan de7iya gidai neekko simmana; kawotettatu duretettaikka neekko yaana. 6 Midiyaama biittaappenne Eefa biittaappe yiida yelaga gaameelatu wudee ne biittaa kammana. Qassi worqqaanne ixaanaa caanettida gaameelati GODAA galataa awaajjiiddi, Saabappe yaana. 7 Qeedaarenne Nabaayoota dorssaa wudeti ubbai yarshshuwaassi ta yarshsho sohuwaa neekko

shiiqana; qassi taanikka ta bonchcho keettaa bonchchana.

⁸ “Ha shaaraadaaninne bantta keettaakko paalliya haraphphetudan paalliyaageeti oonee?

⁹ Hageeti Tarsseesappenne abbaa doonan de7iya haaho biittatuppe denddidi, ne asaa neekko miyyiya markkabetta. Hegaarakka gujjidi, kawotettati ubbai a asaa bonchchanaadan oottida GODAA ne Xoossaa, Israa7eela Geeshshaa suntaa bonchchanau, biraanne worqqaa caanidi ekki yaana.

¹⁰ “Allaga biittaa asai ne dirssaa gimbbana; eta kawoti neeyyo oottana. Nena taani ta hanqquwan kase shocidabaa gidikkokka, ha77i ta qaretan taani nena maaraas. ¹¹ Ne penggeti ubbato dooya de7ana. Kawotettatu duretettaanne omoodettida kawota neekko ehaana mala, gallasikka qammikka gorddettokkonna. ¹² Neessi oottenna asai woikko kawotettai ubbai muleera xayana. ¹³ Ta Beeta Maqidasiyaa sohuwaa loitana mala, Liibaanoosa bonchchoi, zigai, xiiddainne xaittai neekko yaana; taani ta tohuwaa wottiyo sohuwaa bonchchana. ¹⁴ Nena huqqunnidaageetu attuma naati neessi hokkiiddi, neekko yaana; nena karida ubbati ne sinttan goinnana. Eti nena, ‘GODAA Katamee Xiyooonee, Israa7eela Geeshshaa Katamee’ yaagidi xeesana.

¹⁵ “Ooninne ne giddoora kanttennaagaa keenaa neeni kase olettadasanne ixettadasa. SHin ha77i taani nena merinau gita oottana; qassi yeleta ubbai ufaittiyo soho oottana. ¹⁶ Neeni kawotettatu maattaa uyana; kawotu xanttaakka xammana. Hegaappe guyyiyan, taani GODAI nena Ashshiyaagaa; Woziyaagaanne,

Yaaqooba Wolqqaamaa gidiyooqaa neeni erana. ¹⁷ Nahaasiyaa gishshaa worqqa, birataa gishshaakka biraa, mittaa gishshaa nahaasiyaa, shuchchaa gishshaa birataa taani neeyyo ehaana. Taani nena haariyaageeta saro, ne halaqatakka xillo oottana. ¹⁸ Hagaappe guyyiyan, sugetta oosoi ne biittan siyettenna; ne zawankka laalettainne bashshai siyettenna. Neeni ne dirssaa gimbbiyaa, ‘Atotettaa,’ ne penggetakka, ‘Galataa’ yaagada xeesana.

¹⁹ “Hegaappe guyyiyan, gallassi neeyyo awaa poo7uwaa koshshenna; qammikka aginaa poo7uwaa koshshenna. Aissi giikko, GODAI neeyyo merinaa poo7o gidana; ne Xoossai neeyyo bonchcho gidana. ²⁰ Ne awai naa77antto wullenna; ne aginaikka poo7iyooqaa aggenna. Aissi giikko, GODAI neeyyo merinaa poo7o gidana; neeni yeekkido gallassatikka wurana. ²¹ Ne asai ubbai xillo gidana; eti biittiyookka merinau laattana. Eti taani ta bonchchuwaa qonccissanau tokkido puuteta; eti ta kushe oosota. ²² Intte giddon issi keettan de7iya qoodan guutta asata taani sha7issana; ubbaappe qoodan guuxxiyaageetakka gita kawotetta oottana. Taani GODAA; wodee gakkiyo wode, taani haggaa eesuwan polana” yaagees.

61

Atotettaa Mishiraachchuwaa Yootiya Lo77o Oduwaa

¹ Ubbaa Haariya GODAA Ayyaanai ta bollan de7ees; aissi giikko, qohettidaageetussi lo77o mishiraachchuwaa yootana mala, GODAI

tana tiyiis. I tana wozanai meqqidoogeetussi koolettiyoogaanne omoodettidaageetussi omooduwaappe kiyiyoogaa awaajjana malanne qashettidaageetussi birshshettiyoogaa awaajjana mala kiittiis. ² GODAI doorido laittaanne nu Xoossai haluwaa kessiyo gallassaa awaajjana malanne azzaniyaageeta ubbata minttettana mala, tana kiittiis. ³ Hegaadankka qassi, Xiyoonen kayyottiyaageetussi, bidinttaa gishshaa akiliiliyaa, azzanuwaa gishshaa ufaissaa zaitiyaa, daafura ayyaanaa gishshaa galataa qumaashshaa immana mala, tana kiittiis. Eti GODAI ba bonchchuwau tokkido xillo mitta geetettidi xeesettana.

⁴ Eti beni qolettidaageeta zaarettidi keexxana; beni kunddidaageet akka zaarettidi essana. Eti onidaageetanne daro yeletaappe kase kolettida katamata zaarettidi keexxana. ⁵ Allaga biittaa asati intte dorssaa wudiyaa heemmana; imattatika intte gadiyaa goyananne intte woiniyaa turaa naagiyaageeta gidana. ⁶ Intte qassi, “GODAA qeeseta” geetettidi xeesettana; asaikka inttena, “Nu Xoossaa oosanchchata” yaagidi xeesana. Intte kawotettatu duretettaa maana; eta gidankka intte bonchchettana.

⁷ Intte yeellaa gishshaa intte naa77u kushe saamaa ekkana; kauyyidoogaa gishshaakka intte qaadan intte ufaittana. Hegaa gishshau, intte intte biittan naa77u dakkuwaa laattana; intte ufaissaikka merinaa ufaissa gidana.

⁸ Xoossai hagaadan yaagees; “Taani GODAI suure pirddaa dosais; wuussaanne mooruwaa ixxais. Taani ammanettada, eta oosuwaa waa-

gaa etayyo qanxxana. Taani etaara merinaa maachchaa maacettana. ⁹ Eta zareti kawotettatu gidдон, eta naatikka dere asatu gidдон erettana; eta be7ida ubbai taani, GODAI anjjido asata eti giddiyoogaa geeshshidi erana” yaagees.

¹⁰ Taani GODAN keehippe ufaittais; ta shemppiyaakka ta Xoossan hashshu gausu. Aissi giikko, bullachchiyaagee ba huuphiyan ciishsha akiliiliyaa wottiyoogaadan, bullashettiyaarakka dumma dumma alleequwan alleeqettiyoogaadan, i tana atotettaa maayuwaa maizziis; xillotettaa qumaashshaakka bollaara taayyo gujjiis. ¹¹ Biittai carshshaa mokkiyoogaadaaninne ataakilttiyaa sohoikka tokkidobaa dichchiyoogaadan, hegaadankka, Ubbaa Haariya GODAI xillotettaanne galataa kawotetta ubbaa sinttan caarissana.

62

¹ Xiyoone gishshau, taani co77u giikke; Yerusalaame xillotettai gita poo7uwaadan, i atotettaikka eexxiya xomppiyaadan poo7ana gakkanaashin, taani co77u giikke. ² Kawotettati ne xillotettaa, kawoti ubbaikka ne bonchchuwaa be7ana. GODAI ba doonaappe sunttiyo ooratta sunttan neeni xeesettana. ³ Neeni GODAA kushiyan lo77ida akiliilenne kawotettaa kallachcha mala gidana. ⁴ Hagaappe sinttanau neeni, “Dogetta attidaaro” geetettakka. Qassi ne biittiyaakka, “Xontta attidaaro” geetettukku. SHin neeni, “Ta ufaissai in de7iyooro,” ne biittiyaakka, “Azinaa gelidaaro” geetettana. Aissi giikko, GODAI nenan ufaittana; ne biitteessikka

i azina mala gidana. ⁵ Wodallai geela7iyo machchiyoogaadan, ne naati nena machchana; machchiyo bullachchiyaagee bullashettiyaarin ufaittiyoogaadan, hegaadankka, ne Xoossai nenan ufaittana.

⁶⁻⁷ Nenoo Yerusalaamee, ne dirssaa gimbbiyaa bollan wochchiyaageeta taani wottaas; eti gallassikka qammikka co77u gookkona. Inttenoo, Yerusalaamebaa GODAA hassayissiyaageetoo, i Yerusalaame keexxana gakkanaashiininne biittaa ubbaa bollan nashettida katama oottana gakkanaashin, intteyyookka shemppoppite; akka shemppissoppite.

⁸ GODAI ba ushachcha kushiyaaninne ba wolqqaama qesiyen hagaadan yaagidi caaqqiis; “Taani naa77antto intte kattaa intte morkketussi quma oottada immikke; qassi intte daafurido intte woine eessaakka allagati uyokkona. ⁹ SHin cakkidaageeti bantta kattaa maana; yaatidi GODAA eti galatana; woiniyaa teeraa maxidaageeti ta Beeta Maqidasiyaa dabaaban uyana” yaagees.

¹⁰ Aadhdhite! Penggiyaara kiyidi biite! Asaayyo ogiyaa kessite! Kessite, wogga ogiyaa kessite! SHuchchatakka diggite; kawotettati ogiyaa demmana mala, banddiraa essite.

¹¹ Be7ite, GODAI biittaa sa7aa gaxaassi hagaadan yaagidi awaajjiis; “Xiyoone asaayyo hagaadan yaagite; ‘Be7ite, inttena Ashshiyaagee gakkiiis! Be7ite, a waagai aara de7ees; oosuwau i immiyo keraikka a sinttan de7ees’ yaagite” yaagiis. ¹² Intte, “GODAI Wozido Geeshsha Asata”

geetettidi xeestana; Yerusalaameekka, “Koyetti-daaro, Yegetta Attabeenna Katamiyo” geetettana.

63

Aihuda Gidenna Asata Xoossai Xooniyo Xoonuwaa

¹ Eedooma biittan de7iya Booxira giyo katamaappe zo7o maayuwaa maayidi yiyaagee, hegee i oonee? Ha puulaara de7iya maayuwaa maayidi, ba wolqqaa minotettan sinttau horddofiyai oonee?

GODAI, “Hegee xilluwaa haasayiyaanne wolqqan ashshiya tana gidikkinnaa!” yaagees.

² Woiniyaa gum77iyoosan woiniyaa yedhdhiya bitaniyaa maayuwaadan, ne maayoi aibissi zo77idee?

³ GODAI hagaadan yaagidi zaarana; “Woiniyaa gum77iyoosaa taani tarkka yedhdhaas; kawotettatuppe issi asinne tanaara baawa. Taani eta ta hanqquwan yedhdhaas; ta yiilluwankka eta dirxxerettaas. Eta suuttai ta maayuwaa bollan xacettin, ta maayoi ubbai moorettiis. ⁴ Taani ta asaa woziyo gallassainne eta morkketussi haluwaa kessiyo laittai gakkiiis.

⁵ Taani xeellaas; shin tana maaddiya issi asinne beettibeenna. Maaddiyaabi xayido gishshau, taani maalaallettaas. Hegaa gishshau, ta qesee taayyo xoonuwaa ehiis; ta hanqqoikka tana maaddiis. ⁶ Taani ta hanqquwan kawotettata yedhdhaas; ta yiilluwankka eta mentterettaas; eta suuttaakka taani biittan gussaas” yaagana.

Xoossai Israa7eelassi Kehiyo Kehaa

⁷ GODAI nuussi oottido ooso ubbaa gishshatau, GODAA aggenna siiquwaanne a galataa taani yootana; ee, ba maarotaaninne ba kehatettaa daruwan Israa7eela asaassi i immido cora lo77obaa taani yootana. ⁸ GODAI odiiddi, “Eti tumu ta asatanne ta naata gidiyo gishshau, tana cimmanau koyokkona” yaagiis. Hegaa gishshau, i eta Ashshiyaagaa gidiis. ⁹ Eta waayee ubban i waayettiis. A sintta kiitanchchai eta ashshiis. I eta ba siiquwaaninne ba maarotan woziis. Kase aadhhdida wodetu ubban i eta denttidi tookkiis.

¹⁰ SHin eti makkalidosona; a Geeshsha Ayyaanaakka azzanissidosona. Hegaa gishshau, i simmidi, etau morkke gidiis; etarakka olettiis.

¹¹ Hegaappe guyyiyan asai benibaa, i ba ashkkaraa Muuse wode oottidobaa hassayidi, hagaadan yaagiis; “Ba wudiyaa henttanchchatuurakka ubbaa abbaa giddoora kanttissidi kessidaagee awan de7ii? Qassi he wode ba Geeshsha Ayyaanaa eta giddon wottidaagee ha77i awan de7ii? ¹² Ba bonchcho qesiya gita wolqqaa Muusessi ushachcha kushe gidanaadan kiittidaagee, ba merinaa haittaa kessanau, eta sinttan de7iya haattaa shaakkidaagee, ¹³ eta ciimmaa giddoora pinttidaagee awan de7ii?” yaagidosona.

Bazzuwaara kanttiya paraadan, eti xubettibookkona. ¹⁴ Wombbaa duge wodhdhiya mehijaadan, GODAA Ayyaanai eta shemppissiis. Hegaadan neeni ne sunntaa bonchchissanau ne asaa kaalettadasa.

Maarotaanne Maaduwaaw Demmanau Woosiyo Woosaa

15 Abeet GODAU, saluwaara duge xeella; xeellada neeni de7iyo geeshshanne bonchcho gidida sohuwaara be7a. Neeeni mishettiyo mishoinne ne wolqqai anee? Ne wozanai nuna laamotiyo laamotainne ne qaretai nuuppe haakkiis. 16 Abrahaami nuna erana xayikkokka, Yaaqoobi nuna akeekennan xayikkokka, abeet GODAU, neeni nu aawaa. Beni wodiyaasappekka doommidi, ne sunttai nuna woziyaagaa. 17 Abeet GODAU, nuuni ne ogiyaappe bayanaadan, aibissi oottadii? Qassi nuuni neessi yayyennaadan, nu wozanaa aibissi dammissadii? GODAU, ne ashkkaratu gishshau, ne biittaa laattida zaretu gishshau, nuukko simma. 18 Ne geeshsha asai ne Beeta Maqidasiyaa guutta wodiyaassi laattidosona; shin nu morkketi a duge zaaridi yedhdhidosona. 19 Neeeni beniisappe haarabeenna asaadaaninne ne sunttanka xesettibeenna asaadan nuuni hanida.

64

1 Abeet GODAU, neeni salota daakkada duge wodhdhidaa gidarkkiishsha! Wodhdhin deretikka gaji gajidi kokkoridaa gidorkkonaashsha! 2 Tamai qaixaariyaa miidi, haattaa penttissiyooogaadan, duge wodhdhada, ne sunttaa ne morkketa erissa; kawotettatakka ne sinttan kokkorssa. 3 Kasekka neeni nuuni naagibeenna maalaalissiyaabaa oottido wode wodhdhadasa; wodhdhin dereti ne sinttan gaji gajidi kokkoridosona. 4 Beniisappe doommidi, nenan ammanettidi, naagiyaageetussi maalaalissiyaabaa oottida neeppe attin, hara Xoossaa asa haitti siyibeenna;

asa aifeekka be7ibeenna. ⁵ Xillotettaa ufaattidi oottiyaageetanne ne ogiyan nena hassayiyaageeta neeni gakkada maaddaasa. Be7a, neeni hanqqettadasa; shin nagaraa oottiyoogaa aggibookko. Nuuni nagaraa oottiiddi, adussa wodiya de7ida; yaatin, nuuni waanidi attanee? ⁶ Nuuni ubbaikka tuna asa gidida; nu xillotetta ooso ubbaikka qita curqqa mala. Nuuni ubbaikka bonccodan shullida; nu nagarai nuna carkkodan, pittidi efiis. ⁷ Ne sunntaa xeesiya, woikko nena mintti oikkanau koyiyai baawa. Aissi giikko, neeni ne sinttaa nuuppe genttadasa; nuna nu nagaraa gishshau, agga bayadasa.

⁸ Gidikonne, abeet GODAU, neeni nu aawaa; nuuni urqqa; neeni urqqa medhdhidaagaa; nuuni ubbaikka ne kushiyan merettida. ⁹ Abeet GODAU, keehi hanqqettoppa; nu nagaraakka merinau hassayoppa. Be7a, nuuni ubbaikka ne asa gidiyo gishshau, nuna maara. ¹⁰ Ne geeshsha katamati bazzo gididosona; harai attin, Xiy-oone katamaikka bazzo gidiis; Yerusalaameekka battaale gidiis. ¹¹ Nu aawati nena galatido geeshshanne lo77o gidida nu Beeta Maqidasee taman xuugettiis; qassi nu lo77o sohota ubbaikka moorettidosona. ¹² Abeet GODAU, neeni haggaa ubbaa be7adakka aggaaguutee? Neeni co77u gaada, nuna zawi banna qixaatiyaa qaxxayuu-teeyye?

65

Xoossai Makkalanchchata Qaxxayees

¹ GODAI hagaadan yaagees; “Taani tana oichchibeennaageetuyyo qonccaas; qassi tana

koyibeennaageetuyyo beettaas. Taani ta sunttaa xeesibeenna kawotettaayyo, ‘Yee! Yee!’ yaagada koyaas. ² Bantta qofaa kaalliiddi, lo77o gidenna ogiyan hemettiya makkalanchcha asatukko gallassa ubban ta kushiya miccaas. ³ Ha asai atakilttiyaa gidдон yarshshiiddinne xuubiyaa bollan ixaanaa cuwayiiddi, taani xeellishin, tana ubba wode hanqgetissoosona. ⁴ Qassi eti duufo gidдон uttiyaageeta; geema sohuwan qammaa aqiyaageeta. Gudunttaa ashuwaa miyaageeta; eta xaaruwan tuna ashuwaa cambbai de7iyooageeta. ⁵ Hegaa oottiiddi, eti qassi harata, ‘Yan intteyyo de7ite; nuuni intteppe geeshsha gidiyo gishshau, nuukko shiiqoppite!’ yaagoosona. Eti ta siire giddoppe kiyiya cuwanne gallassaa ubbaa eexxiya tama.

⁶ “Be7ite, ta sinttan xaafetti uttiis; taani etau zaaranappe attin, co77u giikke; eta qaxxayanau qachchaas. ⁷ Ee, taani eta mooruwaanne eta aawatu mooruwaa acuwaa issippe etau qanxxana. Aissi giikko, eti deriyaa bollan ixaanaa cuwayidosona; qassi keratu bollan tana cayidosona. Eti kase oottido oosuwaa acuwaa taani etau qanxxana” yaagees.

⁸ GODAI hagaadan yaagees; “Woiniyaa aifee woiniyaa turan de7iyoo wode asai, ‘A gidдон an-jjoi de7iyoo gishshau, a xaissoppite’ giyoogaadan, taani ta ashkkaratu gishshau, hegaadan oot-tana; taani eta ubbaakka xaissikke. ⁹ Taani Yaaqoobappe zersettaa, Yihudaappekka ta dereta laattiyaageeta kessana; taani dooridoogeeti a laattana; ta ashkkaratikka yan de7ana. ¹⁰ Tana koyida ta asaayyo Saaroonaa giyo dembbai dorssaa

wudiyaa heemmiyo soho gidana; qassi Akoora Wombbai miizzaa wudiyaa allaxxiisiyo soho gidana.

¹¹ “SHin inttenoo, GODAA aggidaageetoo, ta geeshsha deriyaa dogidaageetoo, Qaada giyo eeqaayyo maaddaa giigissidaageetoo, qassi intte wurssettaa eranau, Saama giyo eeqaayyo walaha woine eessaa wanccan kunttidaageetoo, ¹² taani intte wurssettaa bisuwau aattada immana; intte ubbaikka goora7ettanau hokkana. Aissi giikko, taani inttena xeesin koyibeekketa; haasayinkka siyibeekketa” yaagees. Intte ta sinttan iitabaa oottideta; taani dosennabaakka doorideta.

¹³ Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Be7ite, ta ashkkarati maana; shin intte namisettana. Ta ashkkarati uyana; shin intte saamettana. Ta ashkkarati ufaittana; shin intte yeellatana. ¹⁴ Be7ite, ta ashkkarati wozanan ufaittidi yexxana; shin intte wozanan azzanidi waassana. Qassi intte ayyaanai meqqido gishshau, intte zilaalidi yeekkana. ¹⁵ Intte intte sunntaa ta doorettidaageetussi qanggettau immana. Ubbaa Haariya GODAI inttena worana; shin i ba ashkkarata dumma sunntan xeesana. ¹⁶ He biittan anjuwaa koyiya ubbai tumatettaa Xoossai anjjanaadan woossana. He biittan caaqa caaqqiya ubbaikka tumatettaa Xoossan caaqqana; aissi giikko, kase metoti dogettidosona; ta aifiyaa sinttaappekka geemmidosona” yaagees.

Ooratta Meretaa

¹⁷ GODAI hagaadan yaagees; “Be7ite, taani ooratta salotanne ooratta sa7aa medhdhais; kasebai ubbai hassayettennanne qofettenna.

18 SHin taani medhdhiyooban merinau ufaittitenne hashshu giite. Aissi giikko, taani medhdhido Yerusalaama ufaissan kumidaaro gidana; Yerusalaame asikka hashshukkonne giyaagaa gidana. 19 Taani Yerusalaamen ufaittana; ta asankka hashshu gaana. Hagaappe sinttanau yeekkiyaabaa cenggurssainne un77ettidi waassiyaabaa cenggurssai yan siyettenna.

20 “Yerusalaame gidдон hagaappe sinttanau, guutta wode xalaala de7idi haiqqiya qii na7i, woikko ba laittaa wurssennan haiqqiya cima asi de7enna. Xeeu laittaa haiqqiya urai daro yelagan haiqqiis geetettana; xeeu laittaa gattennan haiqqiyaagee qanggettidabaadan qoodettana. 21 He wodetun asati keettata keexxidi, etan de7ana; woiniyaa turatakka tokkidi, eta aifiyaa maana. 22 Eti keexxin, harai de7enna; harai maanau tokkiyoobaa tokkokkona. Ta asaa laittai mittaa laittaadan aduqqana; qassi taani dooridoogeeti bantta adussa wodiyau bantta kushiyaa oosuwaa ufaittana. 23 Eti coo daafurokkona; woikko naata boshau yelokkona; aissi giikko, eti bantta naatuurakka GODAN anjettida zeretta gidana. 24 Eti tana xeesanaappe kasetada taani etau koyana; qassi eti biron haasayishin, taani etau siyana. 25 Wanggireelloinne dorssaa marai is-sippe heemettana; gaammoikka booraadan, utulaa maana. Qassi shooshshaayyo buhee quma gidana. He wodetun ta geeshsha dere ubban, eti qohokkonanne bashshokkona. Taani GODAI haggaa odais” yaagees.

66

Xoossai Aihuda Gidenna Asaa Bolli Pirddana

¹ GODAI hagaadan yaagees; “Saloi ta kawotaa araata; sa7aikka ta tohoi yedhdhiyo soho. Yaatin intte taayyo keexxana keettai ai mala keettee? Taani shemppana sohoinne awaanee? ² Hageeta ubbabaakka ta kushee oottiis gidennee? Hegaa gishshau, hageeti ubbatikka taageeta. SHin taani bana ziqqi oottiyaagaakko, ba oottido nagarau azzanidi simmiyaagaakkonne ta qaalan kokko-riyaagaakko xeellana.

³ “Asai ubbai bau bau injjetiya ogiyaa doorido gaasuwan, korimaa yarshshiyaagee asa woriya uraa mala; dorssa maraa yarshshiyaageekka kanaa goora7iya asa mala; kattaa yarshshuwaa yarshshiyaageekka gudunntaa suuttaa yarshshiya ura mala; qassi hassayissiya ixaanaa cuwayiya urikka eeqaassi goinniya asa mala. Eta shemppoikka eta tunatettan ufaittees. ⁴ Hegaa gishshau, taani metuwaa etayyo doorana; eti yayyidobaakka taani eta bollan ehaana. Aissi giikko, taani xeesido wode, ooninne koyibeenna; taani haasayido wodekka ooninne ezgibeenna. Eti ta sinttan iitabaa oottidosona; taani ufaittennabaa dooridosona” yaagees.

⁵ Inttenoo, GODAA qaalaayyo yayyidi kokko-riyaageetoo, a qaalaa siyite; “Intte ishantti, inttena ixxiyaageeti, ta sunntaa gishshau, inttena bohiyaageeti, ‘Intte ufaissaa nuuni be7ana mala, GODAI ane bonchchettin be7ana’ yaagidosona;

shin eti yeellatana. ⁶ Katamaappe yiya waa-suwaa siyite; Beeta Maqidasiyaappe yiya ceng-gurssaakka siyite. Hegee cenggurssai ba morkketussi eta oosuwaa mala kushiya zaariya GODAA cenggurssaa.

⁷ “Bannakkennan na7a yeliya maccaasi de7ii? Leessoikka un77ettennan attuma na7a yeliya maccaasi de7ii? ⁸ Hagua malabaa oonee siyidai? Qassi hagua malabaa oonee be7idai? Issi biittaa asai pexi issi gallassi yelettanau danddayiyye? Woikko kawotettai issi kuttan yelettii? Yerusalaama bannakkosaarakka, issi kuttan ba naata yelaagaasu. ⁹ Yelana wodiya gattiya taani eti yelanaadan oottikkinaayye? Qassi yelanaadan oottiya taani yeliyo uluwaa gorddiyaanaayye? Hagua giyaagee tana, GODAA ne Xoossaa.

¹⁰ “Inttenoo Yerusalaamo siiqiya ubbatoo, iira ufaittite; i gishshaukka ufaissan poccu giite. Inttenoo issi yeekkiya ubbatoo, iira keehippe ufaittite. ¹¹ Aissi giikko, intte i minttettiya xanttaa xammidi kallana; qassi i daro bonchchuwaappe loitti uyidi, intte ufaittana” yaagees.

¹² GODAI hagaadan yaagees; “Be7ite, taani iyyo sarotettaa shaafadan darissana; kawotettatu duretettaakka kumidi goggiya pulttuwaadan, iyyo ehaana. Yaatobare intte hegaa xammana; i hashiyan intte toohettana; i kiyuwan uttidi, intte baalotana. ¹³ Aayyiyaa ba na7aa minttettiyoogaadan, taanikka inttena minttettanna; intte Yerusalaamen minettana. ¹⁴ Intte hegaa be7iyo wode, intte wozanai ufaittana; intte meqettaikka maataadan aacana. Qassi GODAA kushee a ashkkaratuura

de7iyoogeenne a hanqqoi a morkketu bollan de7iyoogee erettana” yaagees.

¹⁵ Be7ite, GODAI tamaa ekkidi yaana. Ba hanqqettidoogeeta qaxxayanaunne tamaa lacuwan seeranau gotiyaa qefiyaa toggidi, i yaana. ¹⁶ Aissi giikko, GODAI asho maayida ubbaa tamaaninne bisuwan pirddana. Qassi GODAA bisuwan haiqqidaageetu qoodai darana.

¹⁷ GODAI hagaadan yaagees; “Ataakilttiyyaa sohuwan bantta eeqau goinnanau, bantta gidдон de7iya issuwaa kaallidi, banttana dummayidi geeshshiyaageeti, qassi gudunttaa ashuwaa, sheneyiyaabaanne eceriyaa miyaageeti ubbai issippe xayana.

¹⁸ “Taani eta oosuwaanne eta qofaa eriyo gishshau, kawotettata ubbaanne dumma dumma qaalaa haasayiyaageeta issippe shiishshanau yais; eti shiiqidi, ta bonchchuwaa be7ana.

¹⁹ Taani eta gidдон malaataa oottana; etappe attidaageetakka ta gitatettaa siyibeennanne ta bonchchuwaa be7ibeenna kawotettatukko, Tarsseesakko, Liibiyaakko,⁷ Lidiyaakko, Tubaalakko, Yaawaanakkonne abbaa doonan de7iya haaho biittatukko kiittana; kiittin eti ta bonchchuwaa kawotettatu gidдон yootana. ²⁰ Israa7eela asai kattaa yarshshuwaa geeshsha miishshan wottidi, GODAA Beeta Maqidasiyaa ehiyoogaadan, eti intte ishantta ubbaa kawotettatu ubbaa gidдoppe paratun, paraa gaaretun, gaameelatun, baqulotuuninne miishshata caaniyo gaaretun utissidi, taayyo imo

⁷ **66:19** Liibiyaakko: Ibraawettuwan “Puuxa” geetteetes.

gidanaadan, ta geeshsha deriyaa Yerusalaame ehaana. ²¹ Etappe issoota issoota taani qeesetanne Leewata kessana. Taani GODAI haggaa odais” yaagees.

²² Qassikka GODAI hagaadan yaagees; “Taani medhdhiyo ooratta salotinne ooratta sa7ai ta sinttan minnidi de7iyooogaadan, hegaadankka, intte zerettainne intte sunttai minnidi de7ana. ²³ Aginaa xeeruwaappe biidi hara xeeruwaa gakkanaashiinne issi Sambbataappe biidi hara Sambbataa gakkanaashin, asai ubbai ta sinttan goinnanau yaana. ²⁴ Eti kiyidi biidi, ta bolli makkalida asatu ahaa be7ana. Hegeeta miya guxunee haiqqenna; eta xuuggiya tamaikka to77enna. Eti asa ubbau sheneyiyaabaa gidana” yaagees.

Wolaytta Bible **Portions of the Holy Bible in the Wolaytta language of Ethiopia**

copyright © 2004 SIM

© Faith Comes by Hearing

Language: Wolaytta

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

6baa8af2-99d9-51d5-a40a-ff54bdb9b793